ОшибкМІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра теорії і практики перекладу з англійської мови

Кваліфікаційна робота магістра з перекладознавства

на тему: «Лінгвальні засоби вираження іронії і сарказму у серіалі “Doctor House” ‘Лікар Хаус’ та їх відтворення українською мовою»

Студентки групи МПа 06-21
факультету перекладознавства
освітньо-професійної програми
Перекладознавство: професійно-
орієнтований переклад
(англійська мова і друга іноземна мова)
за спеціальністю 035 Філологія
Федоришиної Діани Олексіївни

Допущена до захисту
«____»_____ 2022 року

Науковий керівник:
кандидат філологічних наук,
доцент Голіяд Н.І.

Завідувач кафедри теорії і практики
перекладу з англійської мови

_____ _доц. Мелько Х.Б.
(підпис) (ПІБ)

Національна шкала _____
Кількість балів: _____
Оцінка: ЄКТС _____

Київ – 2022

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

KYIV NATIONAL LINGUISTIC UNIVERSITY

Department of Theory and Practice of Translation from the English Language

Master Degree Thesis in Translation Studies

under the title: “Linguistic means of irony and sarcasm in the television series 'Doctor House' and their rendering in the Ukrainian language”

Group MPa 06-21
School of translation studies
Educational Programme Translation Studies: Specialized Translation (English and Second Foreign Language)
Majoring 035 Philology
Diana O. Fedoryshyna

Research supervisor:
N.I. Goliad
Candidate of Philology,
Associate Professor

Kyiv – 2022

Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра теорії і практики перекладу з англійської мови

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра з перекладознавства

студента(ки) _II_ курсу МПа 06-21 **групи факультету перекладознавства КНЛУ**
Федоришиної Діани Олексіївни
(ПІБ студента)

спеціальності 035 Філологія, **спеціалізації** 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, **освітньо-професійної програми** Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)

Тема роботи «Лінгвальні засоби вираження іронії і сарказму у серіалі "Doctor House" 'Лікар Хаус' та їх відтворення українською мовою»

Науковий керівник кандидат філологічних наук, доцент Голіяд Наталія Іванівна

Дата видачі завдання "10" вересня 2021 р.

Графік виконання кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства

№ п/п	Найменування частин і план кваліфікаційної роботи	Графік виконання	Підписи студента і керівника
1.	Аналіз наукових першоджерел і складання бібліографії	Жовтень 2021 р.	
2.	Написання теоретичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 1)	Листопад 2021 р.	
3.	Добір мовного матеріалу тексту і складання Додатку (100 англійськомовних речень та їх переклад)	Грудень 2021 р.	
4.	Аналіз мовного матеріалу тексту, який досліджується, і написання аналітичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 2)	Березень 2022 р.	
5.	Проведення перекладацького аналізу досліджуваного мовного явища і написання практичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 3)	Травень 2022 р.	
6.	Написання вступу і висновків дослідження, подання завершеної кваліфікаційної роботи науковому керівнику для попереднього перегляду	Вересень 2022 р.	
7.	Попередній захист кваліфікаційної роботи і подання завершеної кваліфікаційної роботи на кафедру	05 жовтня 2022 р.	
8.	Оформлення документації (відгуки) і підготовка презентації до захисту кваліфікаційної роботи	Жовтень 2022 р.	
9.	Захист кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства	Грудень 2022 р.	

Науковий керівник _____ (підпис)
Студент _____ (підпис)

ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

студента(ки) II **курсу групи** МПа 06-21 **факультету перекладознавства**
спеціальності 035 Філологія, **спеціалізації** 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, **освітньо-професійної програми** Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)

Федоришиної Діани Олексіївни

(ПІБ студента)

за темою «Лінгвальні засоби вираження іронії і сарказму у серіалі "Doctor House" 'Лікар Хаус' та їх відтворення українською мовою»

Відповідність кваліфікаційної роботи нормативним вимогам (необхідне позначити ∨ або +)		
1.	Наявність основних структурних компонентів	_____ усі компоненти присутні , _____ один компонент відсутній _____ декілька компонентів відсутні
2.	Відповідність оформлення, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам	_____ повна відповідність _____ незначні помилки в оформленні _____ оформлення неправильне
3.	Відповідність побудови вступу нормативним вимогам	_____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам
4.	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам	_____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам
5.	Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням	_____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам
6.	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам	_____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам
7.	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження	_____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам

Особиста думка керівника_____

Кваліфікаційна робота_____**може бути (не може бути)**

(ПІБ студента)

рекомендована до захисту

_____ **(**_____**)**

(підпис керівника) (ПІБ керівника)

"____" _____ 2022 рік

РЕЦЕНЗІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА
З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

студента(ки) ІІ курсу групи МПа 06-21 **факультету перекладознавства**
спеціальності 035 Філологія, **спеціалізації** 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, **освітньо-професійної програми** Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)

Федоришиної Діани Олексіївни

(ПІБ студента)

за темою «Лінгвальні засоби вираження іронії і сарказму у серіалі "Doctor House" 'Лікар Хаус' та їх відтворення українською мовою»

	Критерії	**Оцінка в балах**
1.	Наявність основних компонентів структури роботи — ***загалом 10 балів*** (усі компоненти присутні – **10**, один компонент відсутній – **5**, декілька компонентів відсутні – **0**)	
2.	Відповідність оформлення роботи, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам до кваліфікаційної роботи — ***загалом 10 балів*** (повна відповідність – **10,** поодинокі огріхи у форматуванні – **8**, незначні помилки в оформленні – **6**, значні помилки в оформленні – **4**, оформлення переважно не відповідає вимогам **– 0**)	
3.	Відповідність побудови вступу нормативним вимогам — ***загалом 10 балів*** (повна відповідність – **10**, поодинокі огріхи стилістичного характеру – **8**, несуттєві помилки у формулюваннях – **6**, суттєві помилки у формулюваннях – **4**, не відповідає вимогам за структурою і змістом – **0**)	
4.	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам — ***загалом 10 балів*** (повна відповідність – **10**, несуттєві помилки у формулюваннях – **8**, недостатня кількість проаналізованих іноземних джерел (мін. 30%) – **6**, відсутній критичний аналіз наукових праць – **4**, не відповідає вимогам за структурою і змістом – **0**)	
5.	Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням — ***загалом 10 балів*** (повна відповідність – **10**, несуттєві огріхи стилістичного характеру – **8**, несуттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу –**6**, суттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – **4**, відсутність власного аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – **0**)	
6.	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам — ***загалом 10 балів*** (повна відповідність – **10**, несуттєві огріхи стилістичного характеру – **8**, несуттєві помилки при перекладі фактичного матеріалу – **6**, суттєві помилки при перекладі й аналізі фактичного матеріалу – **4**, відсутність перекладацького аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – **0**)	
7.	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження — ***загалом 10 балів*** (повна відповідність – **10**, несуттєві огріхи стилістичного характеру – **8**, неповне висвітлення результатів дослідження – **6**, часткове висвітлення результатів дослідження – **4**, не відповідає результатам дослідження – **0**)	

Усього набрано балів: _____

_____ _____

(ПІБ рецензента) (підпис рецензента)

"____" _____ 2022 р.

ЗМІСТ

ВСТУП 1
РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ЛІНГВАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ВИРАЖЕННЯ ІРОНІЇ ТА САРКАЗМУ У МОВОЗНАВСТВІ І ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ 6
1.1 Іронія та сарказм як лінгвістичні засоби 6
1.2 Перекладацькі стратегії відтворення лінгвальних засобів вираження іронії та сарказму 12
1.3 Особливості кінодискурсу та специфіка його перекладу 17
Висновки до розділу 1 23
РОЗДІЛ 2
АНАЛІЗ ЛІНГВАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ВИРАЖЕННЯ ІРОНІЇ І САРКАЗМУ У СЕРІАЛІ “DOCTOR HOUSE” 24
2.1 Лексико-стилістичні засоби вираження іронії і сарказму у серіалі “Doctor House” 24
2.2 Логіко-смислові засоби вираження іронії і сарказму у серіалі “Doctor House” 29
2.3 Синтактико-стилістичні засоби вираження іронії і сарказму “Doctor House” 37
2.4 Паравербальні засоби вираження іронії і сарказму у серіалі “Doctor House”……..….44
2.5 Контекстуальні засоби вираження іронії та сарказму у серіалі “Doctor House”……....52
Висновки до розділу 2 58
РОЗДІЛ 3
ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ПРИ ВІДТВОРЕННІ ЛІНГВАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ВИРАЖЕННЯ ІРОНІЇ І САРКАЗМУ У СЕРІАЛІ “DOCTOR HOUSE” УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ 60

3.1 Лексичні трансформації, що використовуються при відтворенні лінгвальних засобів вираження іронії і сарказму у серіалі “Doctor House” 60
3.2 Роль граматичних трансформацій у відтворенні лінгвальних засобів вираження іронії і сарказму у серіалі “Doctor House”..... 63
3.3 Застосування лексико-граматичних трансформацій у відтворенні лінгвальних засобів вираження іронії і сарказму у серіалі “Doctor House” 67
Висновки до розділу 3 72
ВИСНОВКИ..... 74
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ..... 78
СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ..... 84
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ 85
ДОДАТОК..... 86
SUMMARY 95

ВСТУП

Комічне та його різновиди є повсякденним явищем, що виконує важливу роль майже в кожній сфері людського життя. Без перебільшення можна стверджувати, шо цей феномен являється невідмінною частиною буденності, оскільки засоби комічного відображають реалії життя та дають можливість самовиразитись, пережити певні події. Питання явища іроніїї та сарказму є предметом досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених, лінгвістів та перекладознавців. Для створення комічного ефекту використовується чимала кількість прийомів та мовних засобів. Реалізація та подальше існування жарту можливе виключно за умови дотримання певних правил його вживання. Розуміння комічного реципієнтами зазвичай ускладняється численними екстралінгвістичними факторами. Такими як, наприклад, приналежність творця жарту та адресата до різних вікових категорій, розбіжні освітні та культурні фонові знання. Окрім цього, розуміння жарту може бути ускладнене тим, що комуніканти належать до різних націй та культур, і їх рідна мова відрізняється. Кожен народ та країна мають свої особливості у творенні жартів, їх реалізації, тому імовірність адекватної передачі таких прийомів при перекладі українською значно знижується.

Найбільш вичерпним джерелом комічного можна вважати телевізійний дискурс — фільми та телесеріали зазвичай відображають життя звичайних людей з усіма складниками. З огляду на це, матеріалом для дослідження у дипломній роботі було обрано англомовний телевізійний дискурс, а саме один з найбільш визначних телесеріалів останніх років. Варто зауважити, що перекладачі стикаються з чималою кількістю проблем під час передачі англомовних жартів, адже вони мають не тільки адекватно і повно передати комічну складову, але також і культурну для того, щоб реципієнт мав змогу повністю зрозуміти зміст висловлювання. Питання перекладу телесеріалів, що містять засоби комічного, є доволі актуальним на даний час, про що свідчить достатня кількість праць як вітчизняних дослідників, так і зарубіжних вчених.

Дана робота присвячена огляду засобів комічного в рамках англомовного телевізійного дискурсу, а саме телесеріалів, а також способів реалізації та перекладу прийомів, завдяки яким створюється гумористичний ефект, українською мовою. Найвищу наукову цінність дана робота являтиме тільки для вивчення цього явища у межах телевізійного дискурсу, оскільки кожен інформаційний простір має певні особливості, вивчення цього явища. У випадку даної роботи, характерні риси з точки зору вибору стилістичних засобів та їх застосування. Телевізійний дискурс може запропонувати найбільшу кількість прикладів комічного з огляду на те, що гумористичні серіали останнім часом набирають популярність і орієнтуються на звичайного глядача.

Питанням перекладу гумору в кіно займалися такі вітчизняні дослідники, як М. Юрковська, Я. Кривонос, Т. Лук'янова. Над вивченням комічного, у цілому, працювали відомі зарубіжні науковці: В. Раскін, П. Кейт-Шпігель, Б. Дземідок та інші. Дослідженням окремої форми комічного, а саме сарказму, присвячені наукові доробки В. Радванської, Н. Кудрявцевої , Я. Ковалевської , В. Самохіної. Були розглянені класифікації іронії розроблені вченими Р. Х. Брауном, Мукке, а також самі поняття іронії та сарказму були проаналізовані вченими Т. Андрієнко, Л. І. Тимофєєв, С. Іваненко, О.Р. Мінемулліна, О.С. Ахманова, К.М. Шилихіна, С.І. Походня, М.В. Ломоносов, К.Є. Жук, В. Капацинська.

Актуальність роботи полягає в потребі задовольнити підвищену увагу сучасної лінгвістики до вивчення засобів вираження іронії та сарказму у англомовному телевізійному дискурсі. Окрім того важливо також вивчити застосування прекладацьких тактик та трансформацій, необхідних при збереженні іронії та сарказму у тексті, зрозумілими для реципієнта.

Об'єктом дослідження є лінгвальні засоби іронії та сарказму в англомовному кінодискурсі, а **предметом дослідження** виступає їх різновиди та засоби перекладу українською мовою.

Для досягнення мети роботи автор поставив перед собою наступні **завдання**:

1) розглянути мовні особливості телевізійного дискурсу як лінгвістичну проблему;

2) вивчити перекладацькі особливості відтворення мовних особливостей телевізійного дискурсу;

3) проаналізувати і систематизувати підходи до лінгвістичного вивчення засобів вираження іронії, сарказму та їх різні класифікації;

4) визначити основні мовні засоби вираження іронії та сарказму у телесеріалі «Лікар Хаус»;

5) проіллюструвати вищезазначені засоби вираження відповідними прикладами з телесеріалу «Лікар Хаус», навести лінгвістичний опис характерних феноменів англомовного телевізійного дискурсу;

6) оцінити застосування перекладницьких трансформацій для збереження комічних функцій іронії та сарказму англомовного телевізійного дискурсу.

7) визначити способи еквівалентного відтворення українською мовою іронії та сарказму у англомовному телевізійному дискурсі;

Матеріалом для дослідження виступає збірка зі 100 прикладів, створена методом вибірки з серіалу «Лікар Хаус».

Для вирішення поставлених завдань у дипломному дослідженні були використані такі **методи**: метод порівняльного аналізу, метод лінгвістичного коментування, описовий метод квалітативного аналізу матеріалу — для встановлення приналежності текстів до таких, що несуть в собі комічний ефект, а також основних стилістичних засобів, застосованих в обраних фрагментах; метод контекстного аналізу — для виокремлення комічного в текстах телевізійного дискурсу; компонентний та контекстуальний аналіз лексем і метафоричних номінацій, метод зіставного аналізу перекладів — для визначення адекватних засобів передачі комічного українською мовою.

Науковою новизною отриманих результатів безумовно є систематизований опис лінгвальних засобів вираження іронії та сарказму на основі телесеріалу «Лікар Хаус» та в описі перекладацьких труднощів, з якими

стикається перекладач телевізійного англомовного дискурсу при перекладі комічного.

Практичне значення отриманих результатів. Результати дослідження можуть бути використані при підготовці студентів до практичних занять з дисципліни «Теорії та практики перекладу художнього дискурсу», а також при написанні більш грунтовних праць.

Структура дослідження. Кваліфікаційна роботи складається із Вступу, трьох основних розділів, Висновків, Списку використаних джерел, Додатків.

У Вступі обґрунтовується актуальність досліджуваної теми, аналізується ступінь її наукової розробленості, визначені мета і завдання, предмет і об'єкт дослідження, наукова новизна та практичне значення отриманих результатів, а також вказані методи обробки досліджуваного матеріалу.

У Розділі 1 проаналізовано теоретичні засади вивчення лінгвальних засобів вираження іронії та сарказму у мовознавстві і перекладознавстві, а саме описано теоретичні основи перекладацьких прийомів і стратегій та подано класифікацію перекладацьких трансформацій; на основі теоретичних джерел охарактеризовано специфічні особливості телевізійного дискурсу та труднощі його перекладу.

У Розділі 2 проводиться порівняльний аналіз основних засобів вираження іронії та сарказму англомовного телевізійного дискурсу на основі іллюстративного матеріалу з телесеріалу «Лікар Хаус»; виявлено лексико-синтаксичні та стилістичні особливості засобів, а також їх лінгвокультурологічну специфіку.

У Розділі 3 охарактеризовано перекладацькі можливості відтворення мовних засобів вираження іронії та сарказму; описано лінгвістичні особливості, пов'язані з передачею стилістичних засобів; проаналізовано запропоновані варіанти перекладу та наведено приклади використання найбільш поширених трансформацій для збереження комічного ефекту при перекладі.

У Висновку представлені основні результати дослідження, сформульований загальний підсумок роботи.

У Додатку наведено список зі 100 проаналізованих у дослідженні уривків з телесеріалу «Лікар Хаус».

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ЛІНГВАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ВИРАЖЕННЯ ІРОНІЇ ТА САРКАЗМУ У МОВОЗНАВСТВІ І ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ

1.1 Іронія та сарказм як лінгвістичні засоби

Комічне та його функціональні різновиди займають важливе місце в житті людини з огляду на їх психологічні функції та значення. Власне термін «комічне» походить від грецького “komikos”, що означає «смішний, веселий». Цей концепт є доволі складною для визначення категорією естетики, та пов’язаний з освоєнням світу за допомогою сміху. Комічне завжди відображає невідповідність між недосконалим та ідеальним, значущим та неважливим, реальністю та задумом. Виявлення цієї невідповідності і породжує комічний ефект, але комічне не тільки змушує людей сміятися, воно також виконує соціальні та суспільні функції [24: 67]. Дослідники виокремлюють від двох до семи форм комічного, але основних тільки чотири: іронія, гумор, сатира, сарказм [6: 102].

Іронія – це форма комізму, яка виражається в емоційно-оцінному естетичному суб’єктивованому ставленні до дійсності, характеризується трипланową структурою вираження, при відносній рівноправності цих планів, амбівалентністю, здатністю до двоспрямованості і специфічним емоційним переживанням. Як і інші форми комічного, іронія як форма критики об’єкта ґрунтується на певному уявленні про ідеал, про вищу гармонію [10: URL].

Існує проблема розрізнення іронії та близького до неї явища сарказму. Т. Андрієнко, аналізуючи різні підходи до співвідношення понять «іронія» та «сарказм», об’єднала їх у такі:

1) сарказм розглядається як ефект, а іронія – як механізм вираження насмішки, при цьому підкреслюється недоброзичливий характер сарказму;

2) сарказм розглядається як різновид їдкої, злої іронії [28: 11]. Доцільним видається погляд, згідно з якою сарказм є різновидом іронії, основним критерієм виділення якого є інтенсивність вираження критичної оцінки.

Це ідейно-емоційна оцінка, яка містить злу, ядучу насмішку над зображуваним. У ньому різко виражене авторське ставлення до предмета зображення, активне його неприйняття. Водночас у сарказмі зберігається двоплановість іронії, але у зв'язку з тим, що те, що мається на увазі, знаходиться поряд з тим, що виражається, іносказання у сарказмі послаблюється. За своєю експресивною силою сарказм – найближча до сатири форма іронії. Іронія як субкатегорія комічного протиставляється також трагічному і патетичному як філософсько-естетичним формам сприймання і відображення дійсності.

С. Іваненко, класифікуючи типи тональностей художніх текстів, виділяє як окремий вид іронічну тональність і розглядає її як один із проявів драматичної епічної тональності, властивої епічним творам. Недоліком запропонованого підходу є те, що іронічна тональність може бути не тільки в епічному, а й у драматичному (виділяють навіть окремий різновид іронії – драматичну) чи ліричному творі (з проблеми іронії в лірици також є наукові розробки [25: 281]). Крім того, диференціація сатиричної тональності на оптимістичну та песимістичну може бути застосована і для іронічної тональності. Однак запропонований підхід має і позитивну сторону. Вона полягає у спробі визначити місце іронії не лише серед категорій комічного, а й таких філософсько-естетичних понять, як трагічне й патетичне [11: 98]. Цей підхід є доцільним, оскільки іронія може бути спрямована не лише на об'єкт з комічними якостями, а й на такий, який має ознаки трагізму. Як слушно зауважує І. Києнко, «для сучасного іроніка його світовідчуття дедалі наполегливіше рухається від комічного до трагічного, при цьому трагічне часто пародіюється, обертається на трагіфарс» [30: URL]. Таким чином, іронію можна кваліфікувати як проміжну ланку між трагічним і комічним.

На відміну від гумору, який говорить про явище, показуючи уявність того, на що він претендує, іронія, навпаки, приписує явищу то, чого йому бракує, як би піднімає його, але лише для того, щоб гостріше підкреслити відсутність приписаних явищу властивостей». [5: 12] Таким чином, в іронії недолік явища сприймається гостріше, це пов’язано з більш істотними його властивостями і дає підставу для презирливого ставлення до нього.

Сарказм визначається дослідниками як вищий ступінь іронії. Вже згаданий нами Л. І. Тимофєєв розкриває сутність сарказму так: «Сарказм – це зла іронія. Сарказм – зла й уїдлива насмішка, вищий ступінь іронії, троп і засіб комічності, в основі якого лежить гострий дошкульний глум, сповнений зневаги. Сарказм заснований не лише на посиленому контрасті між тим, що розуміється і тим, що висловлюється, але і на безпосередньому навмисному оголенні того, що розуміється. На відміну від іронії сарказм нічим не прикритий. Це аморальні речі, різко негативні» [19: 5].

Особливістю вираження іронічного смислу є наявність двох смислових планів – буквального і прихованого, а кодування та декодування іронічної інформації, внутрішнього смислу іронії здійснюється через контекст, який дозволяє правильно зрозуміти вихідну ціннісну орієнтацію суб’єкта іронії.

Існує безліч класифікацій іронії. Перша з них - "Нова Прінстонська енциклопедія поезії та поетики", яка поділяє іронію на:

1. Вербальна іронія - суперечність між заявленим та передбачуваним змістом висловлювання.

2. Романтична іронія - самосвідома та самокритична форма художньої літератури.

3. Ситуативна іронія - невідповідність наміру та результату; коли результат дії суперечить бажаному чи очікуваному ефекту.

4. Драматична (або трагічна) іронія - розбіжність у розумінні між дійовою особою та спостерігачем: коли слова та дії мають значення, яке слухач чи глядач розуміє, а промовець чи персонаж – ні; наприклад, коли персонаж каже іншому.

Відповідно до словника Urban dictionary, існують також такі види іронії, як:

- Самоіронія - насмішка, яку ви адресуєте самому собі.

- Пост-іронія - термін, що означає стан, у якому змішуються щирі та іронічні наміри [69: 35-36].

Серед робіт зарубіжних дослідників виділяється типологія англійського вченого Р. Х. Брауна. Однак, цю концепцію важко прийняти повністю. Р. Х. Браун запропонував виділяти:

а) іронію поведінки;

б) іронію подій;

в) риторичну іронію;

г) діалектичну чи драматичну іронію.

Ця типологія заснована на соціологічному підході, проте вона не враховує відмінностей у типах іронії, що використовуються в інших сферах культури.

Мукке також розробив систему класифікації іронії. Він виділяє п'ять різних іронічних ситуацій:

1. Іронія простої невідповідності: Ця перша форма також відома як "мінімальна іронія", оскільки у всіх іронічних ситуаціях є невідповідність.

2. Іронія подій: Існує іронічна невідповідність між очікуванням та подією.

3. Драматична іронія: На відміну від попередньої форми, драматична іронія іронічна одразу і не залежить від подальшого прочитання результатів.

4. Іронія самозради: Хтось випадково виставляє напоказ власне невігластво, слабкість, помилку або дурість тим, що він говорить або робить, а не тим, що з ним відбувається.

5. Іронія дилеми: тут жертва є страждальцем від дилеми чи якоїсь іншої неможливої ситуації чи неможливого становища у кількох різних варіантах [53].

Такі вчені, як О.Р. Мінемулліна, О.С. Ахманова, К.М. Шилихіна вважають іронію стежкою - словом або виразом, уживаним у переносному значенні для створення художнього образу та досягнення більшої виразності.

У той самий час С.І. Походня, М.В. Ломоносов схильні розуміти іронію як стилістичний прийом - мовленнєвий оборот, використовуваний посилення виразності висловлювання [3: 34].

Через багатогранність значення терміна "іронія" назвати одну основну класифікацію вкрай складно. Серед вітчизняних дослідників цим питанням займався М.В. Ломоносів. Він виділив три види іронії (за силою ідейної та емоційної оцінки):

- астеїзм (прихована насмішка);

- Гарієнтизм (іронія з приводу дивного, смішного та непристойного);

- сарказм.

Комічне ставлення в комунікативній поведінці представлене такими мовленнєвим засобами, як іронія та сарказм, тісно пов'язані з нормою демонстративної ввічливості. Очевидно, що демонстративна ввічливість ідеально підходить до іронії й сарказму, які засновані на суперечності зовнішнього ставлення відносин до навколишньої дійсності та внутрішнього змісту. Таким чином, іронія й сарказм – це засоби відбиття морально-етичних цінностей на рівні комунікативної поведінки [15: 49-51]. Іронія та сарказм

традиційно розглядаються як особливого роду стилістичний троп, іменований антифразисом.

Однак дослідники зіштовхуються з неминучістю розширення семантики іронії й сарказму як мінімум до аксіологічного судження із суб'єктивно-оцінною модальністю. Дослідження основних параметрів мовленнєвих засобів іронії тка сарказму дало нам змогу виділити три засоби іронізування: відкритий, схований та особистий. Ці способи відрізняються обсягом інформації, що дозволяє виявити невідповідність буквального вираження і щирої інтенції, що іронізує. За ступенем висловлювання розрізняють безособову іронію, самоіронію, іронію інженю й драматичну іронію. Іронія й сарказм реалізуються в специфічно організованому контексті, параметри якого досить чітко визначаються [39: 6].

Таким чином, залежно від умов і засобів реалізації іронії й сарказму виділяють ситуативний тип, асоціативний тип і глобальний іронічний або саркастичний контекст. Усі типи іронії й сарказму по-різному реалізують комунікативне завдання, а як наслідок, створюють різні структури текстів.

Лінгвокультурологія – дисципліна, що поєднує не тільки властиво лінгвокультурологічні дослідження, але й лінгвофілософські навчання, зокрема, таких мовленнєвих проявів, як іронія й сарказм. Іронічні й саркастичні судження містять такі компоненти:

а) емоційно-почуттєвий, що відбиває емоційний стан;

б) раціонально- вербальний, тобто мовний прояв оцінки;

в) прагматично-біхевіористський, що може розглядатися як національна або індивідуальна характеристика конкретного індивідуума [8: 140; 45: 12].

Заглиблюючись в окремі випадки використання мовних одиниць із метою створення ефекту комізму, К.Є. Жук доходить висновку, що не всі прийоми комічного знаходяться в однаково активних відношеннях із лексичними та граматичними засобами мови. Наприклад, ситуативно зумовлена іронія,

контраст, комічне перебільшення й ефект уведення в оману знаходяться в меншій залежності від елементів мови, ніж інші [36].

На системному підході як найбільш продуктивному наполягає й В. Капацинська у своєму дисертаційному дослідженні: «Мовні засоби утворюються з одиниць різних мовних рівнів […]. Мова створює лише передумови для утворення іронічного чи гумористичного змісту тексту. Формується же зміст шляхом застосування в мові різних засобів (навіть і власне авторських), які вступають у зв'язки і відношення з іншими засобами. Далеко не всі одиниці мови несуть у собі жартівливий або іронічний відтінок значення, проте взаємодіючи в мові з іншими одиницями, вони беруть участь у формуванні гумору чи іронії»

1.2 Перекладацькі стратегії відтворення лінгвальних засобів вираження іронії та сарказму

Нині «перекладацька стратегія» має велике значення, оскільки переклад як діяльність не може здійснюватися без певного плану, навіть якщо сам перекладач його не усвідомлює. Згідно із запропонованим Х. Крінгсом терміном перекладацькі стратегії – це «потенційно усвідомлені плани перекладача, спрямовані на вирішення конкретної перекладацької проблеми в рамках конкретної перекладацької задачі» [50: 5].

Подібним чином це явище розуміє В. М. Ілюхін: «Стратегія в перекладі – метод виконання перекладацької задачі, що полягає в адекватному відтворенні з іноземних мов на мову перекладу комунікативних інтенцій відправника з урахуванням культурологічних і особистісних особливостей оратора».

При цьому для А. Д. Швейцера стратегія – це в деякому роді програма перекладацьких дій. На його думку, головну роль під час вибору стратегії відіграють такі чинники, як жанр перекладного тексту, мета перекладу й загальноприйнята соціальна норма перекладу, характерна для певної епохи. Отже, вдалий переклад є неможливим без чітко визначених перекладацьких дій.

Перекладацькі дії – це сукупність можливих дій зі здійснення перекладу, а перекладацька стратегія – це усвідомлено вибраний перекладачем алгоритм цих дій під час перекладу одного конкретного тексту (або групи текстів) [33: 254].

Розглянемо деякі стратегії перекладу гумору. Відомий теоретик в галузі перекладу комічного Дірк Делабастіта виділяє п’ять таких категорій перекладацьких дій:

− заміна – комічний компонент мови оригіналу замінюється відповідним компонентом на мові перекладу, який має той чи інший ступінь еквівалентності;

− повторення – комічний компонент оригіналу не замінюється аналогічним, а прямо переноситься на мову перекладу; при цьому передаються ті чи інші формальні особливості комічного компонента;

− опущення – комічний елемент не відтворюється в перекладі навіть з низькою еквівалентністю;

− додавання – лінгвістичні, культурні та інші компоненти жартів, які не мають відповідності в мові перекладу, відтворюються шляхом додавання необхідної інформації;

− компенсація – комічний ефект перекладається в іншому місці тексту [14:

Отже, для того, щоби відтворити гумор у перекладі, перекладач може керуватися такими рекомендаціями:

1) знайти еквівалент комічної одиниці в мові перекладу, однак якщо еквіваленту не існує, то можна підібрати такий жарт, який буде мати схожий вплив на реципієнта, маючи деяку ступінь еквівалентності;

2) за неможливості знайти адекватну заміну перекладач може або перекласти головну думку чи сутність жарту іншими способами (описовим перекладом, конкретизацією), або зберегти частину експресивного впливу за

допомогою використання ідіоматичного вираження; якщо жодним із зазначених способів не вдається відтворити комічне, слід компенсувати опущення будь-яким жартом в іншому місці [65: 85].

Проблема відтворення сенсу під час перекладу, а також його сприйняття носіями іншої мови, які є представниками іншої культури, була й залишається однією з найактуальніших у сучасній лінгвістиці. Нині «парадигма наукового знання спрямовується в бік вивчення мови в конкретних комунікативних і соціокультурних ситуаціях з урахуванням прагматики». Категорія комічного є складним і багатоаспектним явищем, завдяки чому стає предметом розгляду різних наукових дисциплін, а саме лінгвістики й літературознавства, естетики та соціології, психології та антропології [43: 5]. Однак з огляду на різноманіття підходів до дослідження категорії комічного та різноманіття форм її прояву єдиного розуміння того, що є комічним, не існує.

Важливим стилістичним компонентом як публічного виступу, так і літературного твору є дотепність, тобто несподіване поєднання думок. Дотепність виконує найрізноманітніші функції в мові, а саме допомагає встановити контакт з аудиторією, відновити втрачену увагу, коли логічні прийоми виявляються безсилими, але головне, завдати удару по ідейному противнику, виставити на суспільне осміяння соціально-суспільні вади. Безсумнівно, для адекватного сприйняття комічного необхідна наявність у мовця/автора й слухача/читача однакового соціального та психологічного досвіду, а також їх приналежності до однієї і тієї ж культури.

Доречно детальніше розглянути яку роль відіграє медичний дискурс у даному телесеріалі.

Л. Гнатюк зазначає, що професійна лексика органічно входить у мову письменника чи сценариста, відображаючи спосіб і характер його мислення, а юридичні терміни в художньому тексті можуть бути використані як тропи – метафори, порівняння, гіперболи, персоніфікації та в окремих випадках служать засобом іронії та сарказму [1: 66]. О. Панаєва зазначає, що «термінологічна лексика несе у художній літературі серйозне смислове навантаження» [31: 3] і

служить засобом створення особливого «наукового» колориту, засобом створення мовно-портретних характеристик героїв, засобом створення коміксу. Дослідник відзначає образні, оцінні функції термінів, їх емоційність, виразність, конотацію в мові художнього дискурсу, чого не буває в їхніх значеннях при вживанні в науковому стилі мови. [61: URL] Це свідчить про те, що термінологія є важливим джерелом поповнення образних засобів мови художніх творів.

Ю. Жидкова стверджує, що в художньому дискурсі існує певна тенденція до того, що галузева лексика семантично зміниться, стане тропою, яка пов’язана з художнім методом письменника, сценариста чи режисера. На мовно-пізнавальному рівні галузева лексика є засобом розкриття ідейного задуму сценариста [14].

Введення галузевої лексики і, зокрема, медичної термінології до кінодискурсу зі стилістичною метою, залежно від ситуації, може підвищити художність фільму внаслідок такого введення.

К. Кравець, досліджуючи особливості функціонування медичної лексики термінів в англійському художньому дискурсі, звертає увагу на можливість інтеграції таких артиклів у речення з різними стилістичними прийомами. Медичні терміни характеризуються стилістичною нейтральністю та недостатньою виразністю в межах термінологічного поля, але в кінодискурсі вони можуть використовуватися в авторському семантико-мовному просторі та залучатися до різноманітних стилістичних прийомів, де вони набувають образності та суб’єктивно-оцінних відтінків [59] .

Медичний дискурс є одним із видів інституційного дискурсу, що характеризується певними специфічними ознаками. Інституціональність медичного дискурсу проявляється насамперед у попередніх настановах щодо статусної нерівності його суб’єктів – лікаря і пацієнта. Цей вид комунікативної взаємодії може здійснюватися на міжособистісному, груповому та індивідуально-груповому рівнях залежно від кількісного складу комунікантів [51: 38–45].

Тому логічним є те, що в контексті поняття дискурсу, яке можливе за формулою «мова + дія = комунікативна взаємодія», використовується термін-лексема інституційний дискурс, тобто тип дискурсу, що реалізується у певному комунікативному середовищі, у певній соціальній сфері спілкування: медичний дискурс, політичний дискурс, діловий дискурс, виробничий дискурс [28: 2].

Медичний дискурс є невід'ємною частиною системи інституційних дискурсів і має як особливості, що відрізняють його від інших типів дискурсу, так і спільні риси, притаманні іншим типам дискурсу. До медичного дискурсу дослідники відносять офіційне та неформальне спілкування з колегами, спілкування з пацієнтами та їхніми родичами; публікації про діяльність медичних установ, наукові чи науково-популярні статті на різноманітну медичну тематику; медичні протоколи, аналізи, рецепти; тексти медичного обладнання; записи в картах пацієнтів, історії хвороби, довідки є піджанрами медичного дискурсу, які згодом можуть піддаватися перекладу.

Унікальність записів лікарів у професійному ситуативному спілкуванні передбачає відкриття нових можливостей вивчення медичного дискурсу.

Лікувальна діяльність може відповідати психологічній моделі спілкування «суб’єкт-суб’єкт», у якій спілкування розглядається як базова потреба людини. [68: URL] Наприклад, пацієнту необхідно поділитися своїм горем, радістю, а лікар повинен оглянути пацієнта пальпаторно, а також підтвердити дані через спілкування з пацієнтом. Потреба лікаря у спілкуванні з пацієнтом може сприяти виникненню важких стресових ситуацій.

Представник західнонімецької школи термінології В. Віллс, аналізуючи особливості науково-технічної мови, зазначив, що «професійна мова є регламентованою, стандартизованою, ієрархічною... професійна мова є значною мірою безособовою, тому стає оперативною». Професійна мова не має синонімів, а термінологічні дублети небажані для точного вираження. Таким чином професійна мова наближається до статусу ідеальної мови [60: 185].

У сучасному мовознавстві зазвичай підкреслюють, що наукова мова характеризується єдиним смисловим планом, повнотою висловлювання,

точними відношеннями лексичних одиниць, точністю. Достовірність інформації є основною вимогою для адекватного обміну інформацією та успішного спілкування, що здійснюється переважно лікарем. Точність має характерні дискурсивні прояви: лаконічність висловлювання, кліше основних дискурсивних формул, використання медичної термінології та професіоналізмів, уникнення виразних засобів і стилістичних прийомів [20].

Крім того, медична номенклатура в основному базується на запозиченнях з латинської мови з використанням близько 600 основних понять латинського та грецького походження. Відмінювання і словотвір підпадають під правила латинської мови, яка є історично сформованим фундаментом для створення і розвитку анатомічної номенклатури.

Використання термінології компенсується великою кількістю описів, метафор і прикладів для уточнення термінів. Ідея перекладу наукової медичної літератури полягає в досягненні такого ж ефекту рідною мовою [55: URL].

1.3 Особливості кінодискурсу та специфіка його перекладу

У сучасному перекладознавстві проблема перекладу комічного набуває особливої актуальності, оскільки кінопереклад на сьогодні займає важливу роль у сфері перекладу загалом. Зважаючи на недостатню кількість робіт та досліджень, які були б присвячені виключно перекладу гумору та інших форм комічного в телесеріалах, на основі загальнодоступних матеріалів було розглянуто основні проблеми, які виникають під час перекладу українською мовою телевізійних серіалів загалом, а також визначених раніше різновидів комічного.

Оскільки раніше ця сфера майже не вивчалася, адекватна передача комічного ефекту та переклад стилістичних засобів, що застосовуються для створення цього ефекту, інколи не розглядаються як проблеми, що вимагають цілісного дослідження. У зв’язку з цим на екранах час від часу з’являються

фільми та телесеріали, де повністю втрачений комічний ефект, через що вплив на реципієнта оригінального продукту та перекладеного відрізняється.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням перекладу гумору в кіно займалися такі вітчизняні дослідники, як М. Юрковська, Я. Кривонос, Т. Лук'янова. Над вивченням комічного, у цілому, працювали відомі зарубіжні науковці: В. Раскін, П. Кейт-Шпігель, Б. Дземідок [1] та інші. Дослідженням окремої форми комічного, а саме сарказму, присвячені наукові доробки В. Радванської, Н. Кудрявцевої [2], Я. Ковалевської [3], В. Самохіної [4]. Переклад форм комічного в англомовних телесеріалах є актуальною темою дослідження, оскільки поєднує в собі не тільки розгляд шляхів адекватного перекладу та повної передачі авторської задумки і комічного ефекту, але й способи збереження лінгвістичних та екстралінгвістичних особливостей гумору певної нації. При цьому важливо виявити, які вміння перекладача дозволяють йому зберігати задум ситуації в телесеріалі і в той же час адаптувати умови, у яких створюється комічне.

Український ринок кіноперекладу на сьогодні активно розвивається, абсолютно всі телесеріали та фільми дублюються для показу в кінотеатрах та на телебаченні. Під час створення перекладу фахівці мають зберегти не тільки зміст та форму, але і приділити достатньо уваги екстралінгвістичним факторам, наприклад, місцю події, невербальним засобам, загальній ситуації, певним культурним та соціальним факторам. Крім того, перекладач мусить адекватно передати абсолютно всі інформаційні та емоційні повідомлення, що виражаються не тільки у мовленні акторів, але і в написах, титрах, закадровому тексті та у відеоряді, який також несе певне змістове навантаження [11: 116]. Перекладач ні в якому разі не може застосовувати описовий переклад, чи взагалі випускати інформацію, яку він не може адекватно передати, оскільки це вплине не тільки на якість перекладу, але і на сприйняття реципієнтом продукту.

Складність перекладу окремого фільму та телесеріалу значно відрізняється, адже для роботи над останнім потрібно зберігати цілісність та дотримуватися певного набору варіантів перекладу протягом довгого часу. Через

різницю у артикуляції української та англійської мови, перекладач повинен застосовувати скорочення, заміни, пропуски та додавання деяких фраз [12: 306–330]. Якщо фахівець не зробить цього, репліки героя оригінального продукту та перекладеного не будуть співпадати, що буде заважати глядачу переглядати стрічку. Комедійні телесеріали, що є матеріалом дослідження у роботі, вважаються одним із найскладніших жанрів для перекладу. Це відбувається через велику кількість різноманітних стилістичних засобів – алюзії, каламбури, іронія, сленг, що застосовуються для створення комічного ефекту. [8: URL]

Проблема еквівалентності та адекватності перекладу нерозривно пов’язана з передачею комічного ефекту українською мовою. У ситуації з комедійними телесеріалами, перекладач мусить зробити вибір, чому надати перевагу. Адекватність зазвичай виходить на перший план, оскільки основним завданням перекладача є точна передача змісту ситуації та серіалу в цілому. Найбільш ефективним шляхом збереження семантики є прагматична адаптація під час створення перекладу [14: 7–40].

Національні особливості гумору є екстралінгвістичним фактором, без урахування якого не може існувати адекватний переклад. До цих факторів можна віднести історичні, культурні та політичні події, що відбуваються в країні походження телесеріалу, елементи сюжету, на яких будується цілісна задумка картини та інше. Передача названих факторів в мові перекладу є надзвичайно важливою, адже комічне не існує у вакуумі поза ситуацією та часом. Будь-який жарт пов’язаний із героями, їх характерами та відображає їх взаємовідносини, а також ставлення авторів до певних дійових осіб.

Досліджуючи кінодискурс варто приділити особливу увагу сутності та розвитку такого його різновиду як телесеріал.

Телесеріал, як різновид кіно дискурсу з’явився в Америці в середині 30-х рр. ХХ століття і став феноменом масової культури. Ще у зародку свого існування під поняттям «серіал» розумівся кінематографічний твір з художньою або документальною основою, підпорядкований принципам побудови формульних жанрів, з великою кількістю дійових осіб, обмеженим дійовим

простором, стійким сюжетним розвитком, вербальними та візуальними кліше та певною епізодичною розмежованістю з вертикальним сюжетом [35: 15].

Сюжет перших серіалів складався з різних варіацій стандартних клішованих формул та відрізнявся гіпертрофованим драматизмом. Телесеріал має певну специфіку, що знаходить формальне вираження в його структурі і висвітлює фундаментальні властивості цього медіа жанру: семіотичне ускладнення (креолізацію), квазіспонтанність, «напіввідміченність», художність, медійність, відтворюваність та серіальність. Сполука цих характеристик визначає домінанту представленого медіа продукту – залучення та утримання цільової аудиторії телеканалами, збільшення попиту на прокат реклами. Сюжет класичних серіалів був вертикальним – кожен епізод (чи сполука декількох пов'язаний між собою серій) був роздробленим, а весь серіал зазвичай не мав чіткої сюжетної лінії (динамічного розвитку персонажів та сюжету), що дозволяло залучати нових телеглядачів без необхідності ознайомлення з застарілим матеріалом.

Розвиток медіа індустрії та збільшення кількості телеканалів з унікальним контентом в подальшому змінило підхід до створення серіального продукту з лінійним сюжетом, та чітким горизонтальним спрямуванням, що було спрямоване на залучення певної аудиторії до серіалу, та ознаменувало розвиток телеканальної сітки відповідно до вимог певних груп телеглядачів та рейтингової співвіднесеності існуючого матеріалу.[10: 315] В американській телевізійній традиції, попри існування термінів series і serials, телевізійний медіа продукт зазвичай іменується TV show, що пов'язане 7 зі створенням перших телесеріалів, які виготовлялися у режимі прямого ефіру на майданчиках телепрограм. [23: 339] Ще з 50-х рр. XX століття мильні опери (soap operas) і теленовели, що виникли на американському і латиноамериканському телебаченні, орієнтувалися на рейтинги і дотримувалися концепції the least objectable programming, тобто прагнуло адаптувати програми до смаків максимально широкої аудиторії. Зростання виокремленого під телесеріали ефірного часу було обумовлене

стрімким збільшенням кількості телеканалів, а також високим рівнем соціального впливу на суспільство. [27: 204]

Підхід до створення медіа продукту змінився із підвищенням технічного стандарту, коли задля створення якісного зображення не потребувалося використання немобільного обладнання на студіях із залученням недосконалих декорацій низької вартості (бюджети серіалів не можливо було порівняти із коштами, які виділяли на зйомку повнометражних стрічок). Теоретик кіно Джейсон Міттел зазначив, що полегшення процесу випуску медіа продукту став передумовою появи «якісного телебачення». [35: .15] З появою сучасних цифрових технологій змінилася якість відзнятого матеріалу, збільшилися темпи та обсяги утвореного продукту, та концепт телевізійних серіалів цілковито змінився.

Новоявлене «якісне телебачення» виходило за рамки класичного визначення телесеріалу, де кожен телепродукт мав бути вписаний у певні технологічні та жанрові рамки. Одним із важливих факторів, що сприяли створенню якісно нового типу телебачення є активний процес демасифікації глядачів (термін за Е. Тоффлером) та деактуалізації такого поняття як «масовий глядач» у царині телесеріальної продукції [21: 76]. Розширення соціалізації в інтрнет-просторі ознаменувало створення різнопланового фанатського контенту в інтернет-просторі.

Мистецтвознавець Г. Бакулев, дослідивши питання демасифікації аудиторії, зауважив: «Сучасні мас-медіа, технічно і економічно здатні охопити величезну кількість людей, але до цього зовсім не прагнуть. Вони націлюються на більш вузькі сегменти масової аудиторії ». [22: 52] За всі роки існування телебачення склалося кілька визначень «якості телепродукту». По-перше, важливим показником високого рівня якості матеріалу вважалося спрямування телебачення на національну специфіку окремої країни, висвітлення національних особливостей та колориту. По-друге, під якісним матеріалом розумівся спрямований на динамічний сюжет продукт, який згодом був здатен отримати звання класики жанру [21: 322].

Ще одним із достатньо нових показників «якісного телебачення» став технічний стандарт. Вдосконалення технологій зйомки та монтажу, нові методи обробки відзнятого матеріалу, а також розповсюдження якісної відео та аудіотехніки дало змогу по-новому оцінити аудіовізуальну складову серіального продукту. Візуальність стала відігравати на телебаченні самостійну роль, припинивши бути додатком до сценарного тексту. Режисура, драматургія та розвиток жанрових категорій дозволили каналам спрямувати увагу на створення власних проектів та залучення аудиторії на сайд-проекти, що існували за рахунок коштів передплатників, а не рекламного наповнення, а також завдяки продажу свого продукту на інші канали та стримінгові сервіси [24: 166].

Одним із піонерів такого руху став телеканал HBO, який у 90-х роках почав випуск власного серіального продукту, а вже у 2001 першим запустив перший сервіс HBO on Demand, що дозволив глядачу обирати програму на власний розсуд незалежно від телеканальної сітки. Спробу аналізу феномену сучасного «якісного телебачення» у своїх працях зробив Джейсон Міттел, наполягаючи на відмінності медіа продукту останніх двох десятиліть від класичних телесеріалів через так звану «наративну складність» – постійну зміну горизонтальної та вертикальної направленості серіалів [54: 167]. Дж. Міттел зауважив, що новий телепродукт нівелює застарілу зосередженість кожної серії на відокремленості сюжету, а епізодична структура відтепер створює опору для наскрізного сюжету, який все сильніше виступає на перший план.

Також змінилася й жанрова палітра, але з урахуванням деактуалізації мелодраматичного моменту – акцент зміщується на побудову сюжету та відхід від скомпрометованих мильних опер. Відносини персонажів 9 та їх розвиток також будуються на основі основного сюжету, а не вписані в першопроект, як у застарілих мелодраматичних творах. [35: 22]

Автори сучасних серіалів відтепер мають змогу вийти за рамки прорахованих сюжетів та чітких рамок, відійшовши від застарілих вимог до хронометражу та побудови наративу. Сучасний медіа продукт все частіше набуває статусу авторського проекту, що вимагає не лише зміни технічного та

сюжетного підходу до задуму, але й переосмислення жанрових меж вихідного продукту.

Висновки до розділу 1

Отже, можна зробити такі висновки:

1. Іронія та сарказм відбивають культурні домінанти й морально-етичні цінності в певній мовній спільноті.

2. Іронія й сарказм є самостійними формами особливого типу комічного ставлення до навколишньої дійсності. Вони характеризуються високим інтелектуальним і статусним рівнем такого ставлення до навколишнього світу.

3. Іронія та сарказм у структурі художнього тексту мають відкрите й сховане (завуальоване) семантичне навантаження, відмінне від будь-якого іншого виду комічного (жарту, анекдоту), тому що дають змогу мовній особистості максимально вірогідно представити себе через ці мовленнєві засоби.

4. Іронія і сарказм представлені широким спектром лексико-стилістичних засобів на всіх рівнях мови, що, безсумнівно, підвищує потенціал текстової інформації та підсилює антропоцентричну спрямованість тексту.

5. Іронія і сарказм відбивають морально-етичні цінності в мові, тому що їхньою семантичною основою виступає суб’єктивно-оцінна модальність, що демонструє суб’єктивне ставлення конкретної людини до навколишнього світу.

6. Іронія та сарказм відбивають певне світосприймання й світогляд конкретної людини.

До того ж, переклад форм комічного в англомовних телесеріалах є актуальною темою дослідження, оскільки поєднує в собі не тільки розгляд шляхів адекватного перекладу та повної передачі авторської задумки і комічного ефекту, але й способи збереження лінгвістичних та екстралінгвістичних особливостей гумору певної нації. Особлива увага також має приділятися тому аспекту, що комічний ефект може бути повністю втрачений через те, що вплив на реципієнта оригінального продукту та перекладеного відрізняється.

РОЗДІЛ 2
АНАЛІЗ ЛІНГВАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ВИРАЖЕННЯ ІРОНІЇ І САРКАЗМУ У СЕРІАЛІ “DOCTOR HOUSE”

2.1 Лексико-стилістичні засоби вираження іронії і сарказму у серіалі “Doctor House”

Було проаналізовано 100 прикладів із серіалу «Лікар Хауз», що містять засоби вираження іронії і сарказму. Повний їх перелік наведено у Додатку. Аналіз лінгвальних засобів здійснювався за класифікацією О. Калити, яка виділяє такі засоби творення іронії:

1) лексико-стилістичні;

2) логіко-смислові;

3) синтактико-стилістичні [21: 8].

Оскільки у цій роботі здійснюється аналіз засобів вираження іронії і сарказму на прикладі серіалу, що відноситься до кінодискурсу, де важливе значення мають не тільки власне лінгвістичні, але й екстралінгвістичні засоби, то вважаємо за доцільне доповнити цю класифікацію ще одним пунктом:

4) паравербальні.

До паравербальних засобів відносимо зараховують просодичні та інші екстралінгвістичні засоби, що допомагають передати іронію і сарказм, посилити чи послабити вербальний вплив іронії на глядачів.

У цьому параграфі серед лінгвальних засобів розглядаються лексико-стилістичні засоби вираження іронії і сарказму. У серіалі «Лікар Хауз» серед лексико-стилістичних засобів було виявлено іронічно марковані слова та фрази, а також стилістично забарвлену лексику. Разом 43 одиниці.

Іронічно-марковані слова та фрази (40% від загальної кількості лінгвальних засобів, 93% від кількості лексико-стилістичних засобів) є поширеним засобом вираження іронії і сарказму у досліджуваному кінотексті.

Наприклад:

(19) *Dr. Cameron: [Coffee mug in hand, standing next to the whiteboard with one arm draped over it] Foreman! Are you going to contribute, or are you too tired from stealing cars? [Foreman and Chase stare at her] I'm being House. It's funny.*

Dr. Foreman: [Deadpan] I know. You made milk come out of my nose. (DH, URL)

У цьому прикладі актуалізується широкий аспект розуміння іронії, коли мовець, стверджуючі щось, має на думці протилежне. Камерон вважає, що його жарт вдалий, Форман робить вигляд, що погоджується із цим.

Іронічні заперечення так само, як і іронічні твердження можуть означати, що мовець має на увазі зворотнє:

(91) *Orange Patient: What's that? What are you doing?*

House: Painkillers.

Orange Patient: Oh, yeah. For you, for your leg.

House: No, 'cause they're yummy. (DH, URL)

Хауз довгий час приймає знеболюючі засоби через хвору ногу, і у нього поступово розвивається залежність від них, яку він хоче приховати від усіх, і він дратується, коли про це говорять. Функції іронії і сарказму будуть розглянуто нижче, але наразі зауважимо, що у цьому прикладі реалізується саморегулююча функція іронії, коли мовець, висловлюючи іронічне чи саркастичне твердження звільняється від почуття незадовільненості, реалізуючи свій критичний намір. Тобто за сарказмом *No, 'cause they're yummy* Хауз приховує роздратування. Сарказм посилюється вживанням розмовної форми слова "because" – *'cause.*

У такому ж само аспекті (із зворотною семантикою) можуть також використовуватися етикетні формули:

(23) *Dr. Cameron: Why would you need $5,000?*

Dr. Chase: Bad night at poker or a great night with a hooker.

Dr. House: Thank you for saving me the trouble of deflecting that personal question with a joke. (DH, URL)

Тут Хауз іронічно висловлює подяку співрозмовнику.

Іронія і сарказм можуть також реалізовуватися на рівні цілих речень, у яких ключовими є іронічно марковані слова:

(13) *[House walks into hospital and sees room full of possible epidemic patients and turns around towards exit]*

Dr. Cuddy: Dr. House! We need you here.

Dr. House: Sorry, lotta sick people. I might catch something. (DH, URL)

У наведеному прикладі, вимовляючи слова *I might catch something* Хауз висловлює іронію. Він не хоче займатися роботою просто зараз і жартує щодо того, що побоюється заразитися від хворих пацієнтів, адже їх забагато. Іронія посилюється контекстом: Хауз – лікар, тож має не уникати хворих.

Іронія також може посилюватися за допомогою вигуків – так, як у наступному прикладі:

(21) *Dr. Cameron: His brain is like a waiter that's got too many...*

Dr. House: Hey! I do the metaphors! (DH, URL)

У тому числі використовуються усталені речення, що зазвичай вживаються у тих чи тих ситуаціях, наприклад:

(11) *[Dr. House is with Stacy in her house when Mark enters the room.]*

Mark: What's going on?

Dr. House: It's not what you think. I know it looks like we're cleaning dishes, but actually, we're having sex. (DH, URL)

Іронія полягає в тому, що фразу *It's not what you think* зазвичай вимовляють у зворотній ситуації, коли когось застають під час інтимних стосунків. У контексті фільму Марк застав Хауза і Стейсі під час побутових справ – миття посуду, що є взагалі нехарактерним для персонажа серіалу, тож Марк здивований, а Хауз на це відповідає жартом.

Яу вже зазначалося, іронічні заперечення так само, як і іронічні твердження можуть означати, що мовець має на увазі зворотнє Але зустрічалися і такі приклади, де лексичні заперечення в усталених реченнях реалізовували іронію та сарказм без конотації зворотної семантики, наприклад:

(34) *Dr. Cuddy: You broke into my house?!*

Dr. House: No, that would be wrong. I had a key. (DH, URL)

Хауз іронічно заперечує звинувачення Кадді, а іронія полягає у подвійному тлумаченні лексеми *broke:* він заявляє, що не вламувався у її будинок (тобто не ламав дверей чи замка), а відкрив двері власним ключем. Він робить вигляд, ніби то це меняє справу, але глядач розуміє, що у будь-якому випадку він незаконно увійшов до чужого будинку.

Стилістично забарвлена лексика (3 % від загальної кількості лінгвальних засобів, 7% від кількості лексико-стилістичних засобів) представлена антонімією, сленгізмами та лексикою «дитячої мови».

Антоніми, наприклад, використовуються у такому контексті:

(94) *Ronald: I assume House is a great doctor.*

Dr. Chase: Why would you assume that?

Ronald: Because, uh, when you're that big a jerk you're either great or unemployed. (DH, URL)

Антонімія тут ситуативна – лексими *great* та *unemployed* мають протилежне значення лише у наведеному контексті. Антонімія тут обумовлює побудови фрази за логічним законом «виключеного третього», що зі стилістичної точки зору є антитезою. Сарказм посилюється вживанням у контексті лексеми із негативною конотацією *jerk.* Негативна конотація посилюється вживанням артикля *a* перед цим словом у значенні 'so'.

Наведемо приклад сленгізму.

(43) *Dr. Foreman: Oh, Cameron, I need you for a couple of hours.*

Dr. Cameron: What's up?

Dr. Foreman: When you break into someone's house, it's always better to have a white chick with you. (DH, URL)

Фраза *white chick* є сленговою, має буквальне значення 'біла ципочка' та зазвичай вживається на позначення гарненьких білих молодих жінок у ситуаціях неформального спілкування. Фраза також має зневажливу, дещо принизливу щодо жінок конотацію. Іронія полягає в тому, що цими словами Форман називає лікарку у ситуації офіційного спілкування. Але вживання її у той самий час

підкреслює абсурдність того, чим збираються займатися двоє поважних лікарів – вдиратися у чужий будинок.

Наведемо приклад вживання лексики «дитячої мови»:

(45) *DR. HOUSE: And?*

DR. CUDDY: Maybe he doesn't feel comfortable talking about his private matters...

DR. HOUSE: Well, neither would I, if I was having trouble controlling my pee pee! (DH, URL)

В наведеному прикладі Хауз використовує лексему *pee pee* замість професійного терміну «сечовипускання». Сленгізм є евфемізмом і запозичений з «дитячої мови». Іронія полягає у недоречності використання такої лексики в ситуації професійного спілкування.

Було здійснено квантитативний аналіз для визначення частотності функціонування різних видів лексико-стилістичних засобів творення іронії та сарказму у серіалі «Лікар Хауз».

Результати аналізу наведено на діаграмі на Рис. 2.1.

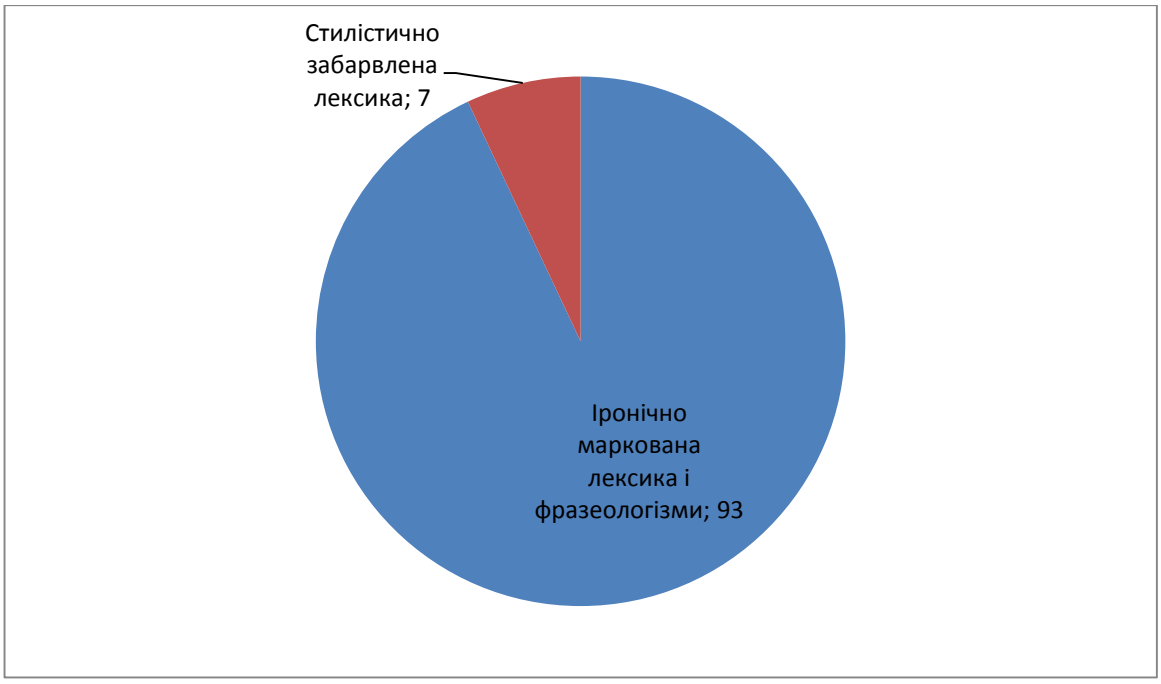

Рис. 2.1. Частотність функціонування різних видів лексико-стилістичних засобів творення іронії і сарказму у серіалі «Лікар Хауз» (% від кількості лексико-стилістичних засобів: 43 одиниці = 100%)

Із Рис. 2.1 ми можемо зробити висновок, що серед лексико-стилістичних засобів творення іронії і сарказму у серіалі «Лікар Хауз» абсолютно переважають іронічно марковані лексеми і фразеологізми (93%). Серед них, зокрема, іронічну маркованість мають іронічні стверджування та заперечення, етикетні формули, усталені фрази та речення тощо). Рідше іронічну конотацію мають стилістично забарвлені слова і фрази (7%) – антоніми, сленгізми, лексеми «дитячої мови».

Слід зазначити, що розглянуті лексико-стилістичні засоби не в усіх випадках є єдиними лінгвістичними засобами твореннями іронії і сарказму в аналізованих мікроконтекстах. Як правило, вони є основними засобами, але водночас іронія і сарказм творяться або посилюються і за допомогою інших засобів – лексичних, синтаксичних, логічних та ін.

2.2 Логіко-смислові засоби вираження іронії і сарказму у серіалі

Логіко-смислові засоби вираження іронії і сарказму можуть бути виражені на різних мовних рівнях – лексичному, граматичному, синтаксичному, стилістичними. Але у семантичному плані усі вони ґрунтуються на логічних зв’язках, на законах класичної логіки, у тому числі і їх порушеннях.

Від загальної кількості досліджуваних лінгвальних засобів вираження іронії і сарказму логіко-смислові засоби у досліджуваному серіалі складають 24%. Вони представлені, зокрема, такими видами, як алогізми, парадокси, антифрази, перефрази. До них зараховуємо і деякі стилістичні фігури – каламбури; ампліфікації – порівняння, літота, мейозис; тропи – метафора, метонімія, якщо у їхній основі лежать певні логічні зв’язки. Тож розглянемо їх докладніше.

1. Алогізми (2% від загальної кількості лінгвальних засобів, 8% від логіко-смислових засобів).

(52) *DR. HOUSE: Give him a whole body scan.*

DR. CAMERON: You hate whole body scans.

DR. HOUSE: 'Cause they're useless. (DH, URL)

У цьому мікроконтексті Хауз пропонує колезі зробити повне діагностичне сканування пацієнта. Камерон на це відповідає, що зазвичай Хауз скептично ставиться до таких процедур. Хауз підтверджує, що це тому, що воні марні. Тож фраза *'Cause they're useless* протирічить первінній пропозиції Хауза, є нелогічною.

2. Парадокси (3% від загальної кількості лінгвальних засобів, 12,5% від логіко-смислових засобів) є дещо подібними до алогізмів, бо також переважно ґрунтуються на законах логіки, але у них є певна особливість: парадоксальні порізно істинні твердження призводять до суперечностей або ігнорують ситуацію – так, як у наступному прикладі:

(28) *Dr. Chase: You can trust me.*

Dr. House: Problem is, if I can't trust you, I can't trust your statement that I can trust you. But thanks anyway, you've been a big help. (DH, URL)

Тут іронію утворено тим, що сформована суперечність через порізно істинні твердження. У цьому мікроконтексті трансформовано відомий давньогрецький «парадокс брехуна».

3. Каламбури (7% від загальної кількості лінгвальних засобів, 30,5% від логіко-смислових засобів), що використовуються створення іронії і сарказму у серіалі, утворено за різними підставами.

Наступний каламбур, наприклад, засновано на явищі паронімії:

(58) *DR. HOUSE: Idiopathic, from the Latin meaning we're idiots 'cause we can't figure out what's causing it.* (DH, URL)

Сарказм тут посилюється вживанням медичної термінології у несподіваному контексті. Медичний термін грецького походження *idiopathic* 'ідіопатичний' має значення 'що виникає через невідомі обставини', а лексема *idiots* 'ідіоти' (вжита у переносному смислі із негативною конотацією на позначення нерозумних людей) походить від грецького слова "idioteia" 'невігластво'. Тож тут здійснено прийом підміни однієї лексемою

іншою. Спільнокореневі пароніми каламбурно використовуються у мовленні персонажу за рахунок схожості їхньої звукової оболонки і часткового збігу морфемного складу. Лексеми *idiopathic* і *idiots* таким чином вступають у відношення семантичної невідповідності, при цьому лексема-підміна *idiots* свідомо вводиться до невластивого їй контексту. Хауз помилково зазначає, що терміни латинського походження, мабуть, через не, щоб додати «наукообразності» свому саркастичному висловлюванню, адже велика частина медичних термінів походить саме з латини. Щодо використання медичної термінології у каламбурі, треба зазначити, що термін *idiot* є детермінізованим і часто вживається, як вже було зазначено, як загальномовне слово із негативною конотацією, тому змішування термінологічного значення з нетермінологічним посилює можливість каламбурного обігравання.

Наведемо ще приклад:

(5) *Dr. House: Like I always say, there's no "I" in "team." There is a "me," though, if you jumble it up.* (DH, URL)

Цей приклад каламбуру демонструє мовну гру, засновану «частинах слів», точніше, як визначають цей вид каламбуру С. Влахов та С. Флорін – «на осмисленні немотивоване розщеплених або змінених слів» [2]. Лексична одиниця розщеплюється, й «щіпки» осмислюються як шаради, або в слово вклинюються склади або букви для того, щоб надати йому нове значення, не позбавивши первісного. Як бачимо, Хауз говорить, що *I* (літери) немає у слові *team* 'команда', і водночас він має на увазі, що кожний окремий член команди не має думати тільки про себе, тобто не слід бути занадто індивідуальним, адже *I* в англійській мові є також займеником 'я'. Також він каже, що у слові *team* є *me* 'я', і іронічно додає *though, if you jumble it up.* Слід розуміти, що *me* він утворив за принципом паліндрому із літер, з яких складається слово *team*. Тож тут іронія, утворена каламбуром, посилюється іншим логіко-смисловим прийомом – алогізмом, адже у другій частині твердження Хауз фактично стверджує те, що заперечував у першій його частині.

Наведемо ще приклад:

(6) *DR. HOUSE: This ray of sunshine is Doctor Lisa Cuddy. Doctor Cuddy runs this whole hospital, so unfortunately she's much too busy to deal with you. I am bored...certified diagnostician with a double specialty in infectious disease and nephrology. I am also the only doctor currently employed at this clinic who is forced to be here against his will.* (DH, URL)

Попри твердження С. Влахова та С. Флоріна, що фонетичних каламбурів не буває [14], ми погоджуємося з А. Болдирєвою, що існують каламбури, засновані переважно на фонетичній основі [3: 12], до яких, вважаємо, можна віднести і той, що наведено у прикладі вище. Хауз замість стандартної фрази *board certified diagnostician* 'сертифікований комісією діагност' вимовляє *bored certified diagnostician* 'нудьгуючий сертифікований діагност'. Каламбур утворено фонетичною схожістю слів *board* і *bored,* а сарказм обумовлено вживанням слова *bored* у несподіваному контексті.

Наведемо приклад лексичного каламбуру, заснованого на багатозначності слова:

(78) *Father: What is your problem?*

Dr. House: Bum leg, what's yours? (DH, URL)

Утворений каламбур зановано на полісемічності слова *problem.* Розуміння того самого слова (*problem*) в різних контекстах батьком пацієнта та Хаузом сприяє розкриттю різних його значень. Батько пацієнта має на увазі характер Хауза, хоче зрозуміти чого лікар, на його думку, дивно поводиться. Хауз робить вигляд, що розуміє це слово буквально – і зазначає, що його проблемою є хвора нога і, як лікар, перепитує: *what's yours?*. Це звучить іронічно.

Схожий каламбур використано у наступному уривку:

(92) *Patient's Mother: How can you just sit there?*

Dr. House: If I eat standing up, I spill. (DH, URL)

У ситуації серіалу Хауз сидить та приймає їжу. Питання матері пацієнта *how can you just sit there?* містить інтенцію «ви маєте йти та лікувати мою дитину». Лексема *sit* використана у переносному значенні 'нічого не робите'. У відповіді Хауза використано такий різновид семантичного зсуву, як буквалізація:

при якій вихідне, пряме значення слова *sit* не лише актуалізується, а й виступає на передній план із іронічною конотацією: *If I eat standing up, I spill.*

4. Парафрази (2% від загальної кількості лінгвальних засобів, 8% від логіко-смислових засобів). Наприклад:

(18) *Det. Michael Tritter: Merry Christmas.*

Dr. House: And a Happy "Go to Hell". (DH, URL)

У репліці Хауза перефразовано рядки з відомої різдвяної пісня "merry Christmas and a happy New Year" як саркастична відповідь на різдвяне вітання детектива Тріттера, до якого він негативно ставився. Рядок перефразовано таким чином, що побажання стало містити лайку.

5. Антифрази (1% від загальної кількості лінгвальних засобів, 4% від логіко-смислових засобів). Антифраз – трансформація тексту таким чином, щоб він набув заперечувальної конотації. Наприклад:

(17) *Cuddy: I was expecting you in my office twenty minutes ago.*

House: Really? Well, that's odd, because I had no intention of being in your office twenty minutes ago. (DH, URL)

У цьому прикладі Хауз іронічно заперечує твердження Лікара Кадді.

Тропи серед логіко-смислових засобів творення іронії та сарказму були представлені метафорою, метонімією та уособленням.

6. Метафори (2% від загальної кількості лінгвальних засобів, 8% від логіко-смислових засобів). Наприклад:

(74) *Dr. Wilson: [referring to babies] I'm still amazed you're actually in the same room with a patient.*

Dr. House: People don't bug me until they get teeth. (DH, URL)

У наведеному прикладі Вілсон дивується, що Хауз дового перебуває в одній палаті із пацієнтом (яким є немовля), а Хауз відповідає, що люди не дратують його, доки у них немає зубів – *until they get teeth*. Лексема *teeth* 'зуби' має символічне значення 'агресія'. А у прямому значенні мається на увазі, що немовля ще не має зубів через свій вік. Отже, відбувається метафоричний

перенос фізичних вікових якостей людини (наявність чи відсутність зубів) на її психічні якості (наявність чи відсутність агресії).

7. Метонімія (1% від загальної кількості лінгвальних засобів, 4% від логіко-смислових засобів). Наприклад:

(89) *Lucille: This is what a woman is supposed to look like. We're not just skin and bones – we have flesh. We have curves.*

Dr. House: You have little people inside you. (DH, URL)

У наведеному вище прикладі значення виділеного речення *You have little people inside you* метонімічно переноситься на найменування фізіологічного стану «вагітність», пов'язаного з властивим для цього речення предметом (*little people inside you)* за своєю природою.

8. Уособлення (1% від загальної кількості лінгвальних засобів, 4% від логіко-смислових засобів). Наприклад:

(35) *Dr. Cuddy: You're addicted.*

Dr. House: If the pills ran my life, I'd agree with you, but it's my leg busy calendaring what I can't do. (DH, URL)

У наведеному прикладі Хауз наділяє неживі об'єкти, позбавлені розуму – *pills*, *leg* рисами, притаманними розумним об'єктам. Іронія поділяє у тому, що тим самим він переносить провину за власну залежність від пігулок на неживий об'єкт – *leg.*

Ампліфікаціям притаманні риси, що зближують їх і із тропами, і із стилістичними фігурами, хоча цих рис недостатньо, щоб однозначно визначити приналежність ампліфікації. Зі стилістичними фігурами ампліфікації зближує те, що ампліфікації – особливі звороти, отже, вони не збігаються зі словом. У той самий час ампліфікації мають спільні риси і із тропами: в ампліфікаціях, так само, як і в тропах, існує мінімум два означальника, що можуть співвідноситися з одним і тим самим об'єктом. У тропах переносне значення витісняє пряме, а в ампліфікаціях, як правило, ці позначення виражені явно. Ампліфікації серед логіко-смислових засобів творення іронії та сарказму були представлені порівнянням, літотою та мейозисом.

9. Порівняння (2% від загальної кількості лінгвальних засобів, 8% від логіко-смислових засобів). Наприклад:

(30) *Dr. Chase: You're gonna talk to a patient?*

Dr. House: God talks to him. It'd be arrogant of me to assume that I'm better than God. (DH, URL)

У наведеному прикладі порівняння Хаузом себе із Богом створює сарказм щодо поведінки пацієнта. Порівняння тут нетропеїчного типу, наближається до стилістичної фігури, утворено за допомогою порівняльної конструкції із порівняльним прикметником *better.*

10. Мейозис (2% від загальної кількості лінгвальних засобів, 8% від логіко-смислових засобів). Мейозис – прийом, заснований на применшенні. Щось мале, менше за норму, перетворюються у зворотах із мейозисом на неймовірно мале. Наприклад:

(29) *Dr. Chase: You're joking.*

Dr. House: Well, hard not to – nothing funnier than cancer. (DH, URL)

У цьому прикладі мейозис поєднується із порівнянням. Через слово *nothing* 'нічого' применшується кількість того, що мало б бути кумеднішим за рак. Тобто якщо на умовній шкалі «позитивне – негативне» вважати *nothing* 'нічого' за нуль, то відсутність інших подібних кумедних речей – це гірше за нуль. Оскільки *cancer* – небезпечна хвороба, то, очевидно, що Хацз має на увазі зворотнє. Тим самим за допомогою сарказма він непрямо заперечує Чейзу щодо того, що він жартує.

Але применшення у мейозисі майже ніколи не припускає зведення нанівець або навіть до шкали менше нуля, як у попередньому прикладі, який можна вважати виключенням. Натомість, має залишитися прояв якості, нехай навіть у мінімальному ступені:

(64) *Dr. House: Now I'm not a baby expert, but I'm pretty sure they're not supposed to shrink.* (DH, URL)

Наведено мейозис тропеїчного типу – фразу *they're not supposed to shrink* 'не мають зменшуватися' використано із іронічним маркуванням, адже

загальновідомий факт, що діти повинні зростати, тож фраза *they're not supposed to shrink* є певним применшенням цього твердження, бо іронічно припускає інтенцію 'принаймні мають залишитися такими самими', чого несправді не може бути. Образність цього мейозису полягає у тому, що Хауз мав на увазі, що дитина втрачає вагу, тож одна характеристика 'зріст' перенесена на іншу – 'вага'.

11. Літота (1% від загальної кількості лінгвальних засобів, 4% від логіко-смислових засобів). Літота, так само, як і мейозис, заснована на применшенні, але відрізняється за функційними характеристиками: переважно вона заснована на запереченні протилежного:

(80) *Foreman: I thought «everybody lies».*

Dr. House: Truth begins in lies. Think about it.

Foreman: (House leaves) That doesn't mean anything, does it? (DH, URL)

Було здійснено квантитативний аналіз для визначення частотності функціонування різних видів логіко-смислових засобів творення іронії та сарказму у серіалі «Лікар Хауз».

Результати аналізу наведено на діаграмі на Рис. 2.2.

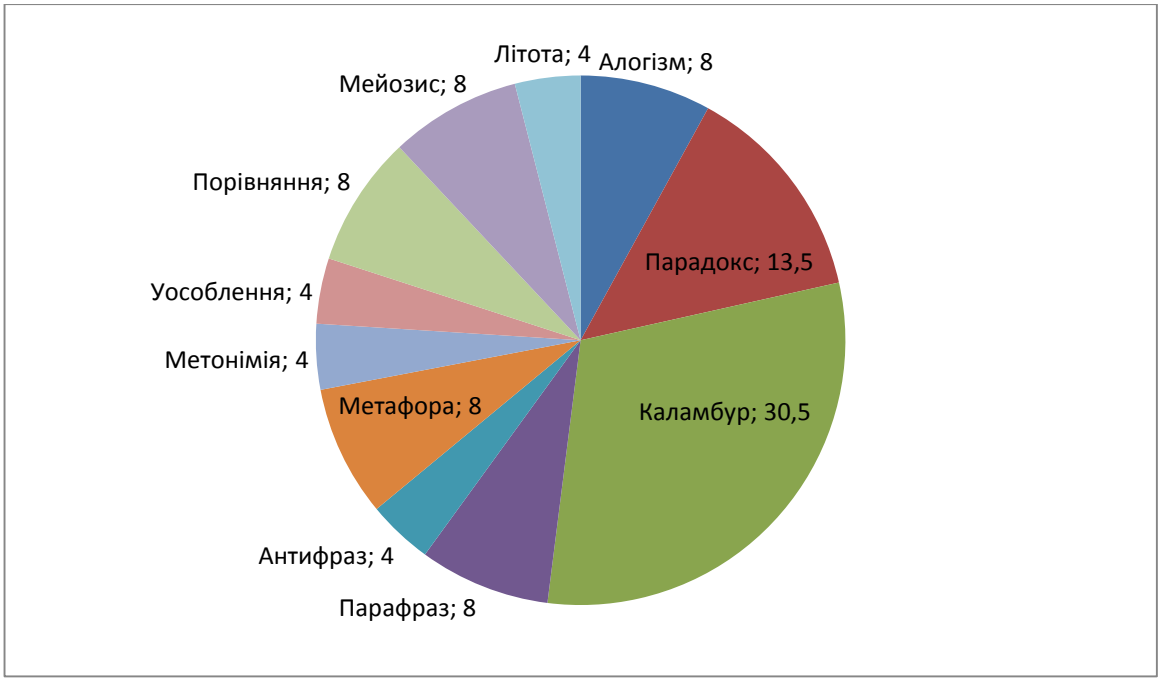

Рис. 2.2. Частотність функціонування різних видів логіко-смислових засобів творення іронії і сарказму у серіалі «Лікар Хауз» (% від кількості логіко-смислових засобів: 24 одиниці = 100%)

З рис. 2.2 можемо зробити висновок, що найчастотнішим логіко-смисловим засобом творення іронії та сарказму у серіалі «Лікар Хауз» є каламбур. Кількість таких випадків склала майже третину (30,5%) від досліджуваних логіко-смислових засобів. Каламбури були засновані на явищах полісемії, паронімії, фонетичних особливостях, а також на частинах слів.

Середню частотність продемонстрував такий логіко-смисловий засіб, як парадокс (13,5%).

Рідко зустрічалися алогізм, парафраз, такий троп, як метафора, а також ампліфікації – порівняння та мейозис (по 8%).

У поодиноких випадках траплялися антифраз, такі тропи, як метонімія і уособлення, а також така ампліфікація, як літота (по 4%).

2.3 Синтактико-стилістичні засоби вираження іронії і сарказму

Синтактико-стилістичні засоби вираження іронії і сарказму (21 одиниця, 21% від загальної кількості лінгвальних засобів) були представлені різними синтаксичними засобами, у тому числі і засобами експресивного синтаксису.

1. Анафора (1% від загальної кількості лінгвальних засобів, 4,7% від синтаксико-стилістичних засобів).

Анафора – фігура експресивного синтаксису, заснована на повторах лексем або фраз на початку суміжних речень чи частин складних речень. Наприклад:

(54) *Dr. House: I don’t ask why patients lie. I just assume they all do.* (DH, URL)

У наведеному прикладі повторюється особовий займенник на початку кожного речення *I.* Це допомагає виразити сарказм. Додатково це посилюється антитезою: перше речення є заперечним, а друге – стверджувальним.

2. Епімона (2% від загальної кількості лінгвальних засобів, 9,6% від синтаксико-стилістичних засобів).

Епімона – це фігура мовлення, заснована на повторі певного елемента мовлення (слова чи словосполучення) або з невеликими варіаціями, або цілком, без змін. Наведемо приклад:

(2) *Stacy: What's great about you* ***is*** *that you think you're right, what's frustrating about you is you're right so much of the time.* (DH, URL)

У наведеному прикладі у фразах, що повторюються, змінюється тільки одне слово: *what's great about you is <…>, what's frustrating about you is <…>.* Епімона тут наближається до анафори, бо *what's* повторюється на початку кожної клаузи складного речення. Зворот *what's* на початку речення сам по собі є емфатичним через інверсію, яку він створює, а його повтор на початку кожної клаузи посилює інверсію. Окрім того, додатковий стилістичний вплив тут здійснює омонімія слів, що відрізняються у схожих фразах – *great* та *frustrating.* Усе це сприяє творенню іронії: Стейсі одночасно називає і позитивні, і негативні риси Хауза з іронічним відтінком.

Наведемо ще приклад:

(99) *Eve: Abortion is murder.*

Dr. House: True. It's a life and you should end it.

Eve: Every life is sacred.

Dr. House: Come on, talk to me don't quote me bumper stickers.

Eve: It's true.

Dr. House: It's meaningless.

Eve: It means that every life matters to God.

Dr. House: Not to me, not to you. Judging by the number of natural disasters, not to God either. (DH, URL)

У наведеному прикладі у запереченнях змінюється суб'єкт. Це допомагає Хаузу іронічно висловити свою думку.

3. Антитеза (4% від загальної кількості лінгвальних засобів, 19% від синтаксико-стилістичних засобів).

Зазвичай антитезу розуміють як фігуру експресивного синтаксису, побудовану за принципом контраста, різкого протиставлення понять, станів, образів тощо.

(82) *House: You can have all the faith you want in spirits, and the afterlife, and heaven and hell, but when it comes to this world, don't be an idiot. Cause you can tell me you put your faith in God to get you through the day, but when it comes time to cross the street, I know you look both ways.* (DH, URL)

Антитеза тут має дещо тропеїчний характер, бо поняття, що протиставляються *you can tell me* та *you look both ways* вжито у переносному значенні, і вони відповідають поняттям «слова» та «дії» відповідно. Отже, Хауз слова монахині щодо того, що вона покладається на Бога іронічно протиставляє її діям – переходячи дорогу, вона покладається на себе.

Антитеза є різко вираженим протиставленням понять чи явищ у тому випадку, коли одне з тверджень, що протиставляються, вжито із запереченням:

(93) *Rebecca Adler: I just want to die with a little dignity.*

Dr. House: There's no such thing! Our bodies break down, sometimes when we're 90, sometimes before we're even born, but it always happens and there's never any dignity in it. I don't care if you can walk, see, wipe your own ass. It's always ugly — always! We can live with dignity — we can't die with it. (DH, URL)

4. Асиндетон (1% від загальної кількості лінгвальних засобів, 4,7% від синтаксико-стилістичних засобів).

Асиндетон – фігура експресивного синтаксису, яка передбачає навмисне (стилістично мотивоване) опущення сполучників у синтаксичних конструкціях з перерахуванням членів речення чи частин складного речення). Наприклад:

(7) *Dr. Wilson: Your real fear is me having a good relationship.*

Dr. House: Yes, it keeps me up at night. That and the Loch Ness Monster, global warming, evolution, other fictional concepts. (DH, URL)

Тут асиндетон посилює виразність фрази та сприяє творенню іронії. Варто зауважити, що цей асиндетон наближається до інверсії: сполучника немає при перерахуванні, вле його винесено перед переліком.

5. Епіфора (1% від загальної кількості лінгвальних засобів, 4,7% від синтаксико-стилістичних засобів).

Епіфора – фігура експресивного синтаксису, заснована на повторах лексем або фраз на кінці суміжних речень чи частин складних речень. Наприклад:

(72) *Dr. House: Everybody lies.*

Dr. Cameron: Dr. House doesn't like dealing with patients.

Dr. Foreman: Isn't treating patients why we became doctors?

Dr. House: No, treating illnesses is why we became doctors. (DH, URL)

У наведеному прикладі епіфора додатково стилістично мотивована, бо фраза ***why we became doctors*** у першому випадку вживається у питальному реченні, а повторюється у стверджуваному реченні, що є відповіддю на питання. Це допомагає створити іронію: Хауз заперечує Форману, використовуючи його ж слова.

6. Замовчання (2% від загальної кількості лінгвальних засобів, 9,6% від синтаксико-стилістичних засобів).

За допомогою замовчання здійснюється невербальна передача змісту, при цьому зміст передається підтекстом, за допомогою натяку. Синтаксично замовчання може передаватися через три крапки:

(97) *Stacy: If Chase screwed up so badly, why didn't you fire him?*

Dr. House: He has great hair.

Stacy: What are you hiding?

Dr. House: I'm gay. Oh, that's not what you meant. It does explain a lot, though: no girlfriend, always with Wilson, obsession with sneakers... (DH, URL)

У наведеному прикладі Хауз іронічно натякає на те, що йому подобається Чейз як чоловік і перераховує ознаки, за якими його можна визначити як

гомосексуаліста. Фраза різко обривається, тим самим Хауз іронічно натякає, що може назвати багато таких ознак.

7. Перефразування (2% від загальної кількості лінгвальних засобів, 9,6% від синтаксико-стилістичних засобів).

Наприклад:

(69) *Dr. House: You value our friendship more than your ethical responsibilities?*

Dr. Wilson: Our friendship is an ethical responsibility. (DH, URL)

Перефразування тут наближається до епіфори, бо словосполучення *ethical responsibilities* повторюється на кінці двох речень, при цьому одне є питальним, а друге – відповіддю на це питання, що посиює стилістичне забарвлення. Але скоріше цб фігуру можна віднести саме до перефразування, бо змінюється семантика обох речень, і це надає іронічну конотацію останньому висловлюванню.

8. Інверсія (1% від загальної кількості лінгвальних засобів, 4,7% від синтаксико-стилістичних засобів).

(3) *Dr. Foreman: You stash your drugs in a lupus textbook?*

Dr. House: It's never lupus. (DH, URL)

У наведеному реченні інверсія полягає в тому, що заперечу вальний прислівник *never* стоїть перед додатком. Із контексту серіалу відомо, що у великій кількості епізодів з'являється новий пацієнт з ознаками вовчака, але діагностування виявляє у нього інші хвороби. Це сприяє жартам серед персонажів серіалу на тему, що вовчака не буває у принципі. І підручник з вовчака тому виявився найбільш непотрібною книгою у кабінеті, тож Хауз використав її як схованку для знеболювальних пігулок. І у цьому випадку Хауз не відповідає прямо на питання Формана, чи ховав він у підручнику з вовчака свої пігулки, а ухиляється від відповіді, іронічно відповідаючи, що *it's never lupus,* тобто вовчака ніколи не буває.

9. Пролепса (1% від загальної кількості лінгвальних засобів, 4,7% від синтаксико-стилістичних засобів).

Пролепса – фігура експресивного синтаксису, що складається «в такому відхиленні від звичайної лінійної послідовності елементів речення або тексту, при якому елемент, що антиципує (передбачає) (зазвичай займенник) використовується до прямого позначення об'єкта – антиципованого (передбачуваного) елемента, з яким він співвіднесений. Це використовується і для творення іронії, наприклад:

(40) *Dr. Foreman: The kid was just taking his AP calculus exam when all of a sudden he got nauseous and disoriented.*

Dr. House: That's the way calculus presents. (DH, URL)

У наведеному прикладі елементом, що антиципує, є займенник *that,* а антиципований елемент – словосполучення *way calculus presents.* Окрім пролепси, засобом вираження іронії тут виступає алогізм: Хауз із істинних засновків робить хибний висновок. Але оскільки цей висновок сформульовано у формі пролепси, то она тут є основним засобом творення іронії.

10. Питання, у тому числі й риторичні (4% від загальної кількості лінгвальних засобів, 19% від синтаксико-стилістичних засобів).

(16) *CUDDY: What are you clinging to, House? You're gonna risk her life just to save her leg?* (DH, URL)

Сарказм у цьому прикладі полягає у тому, що стверджувальна відповідь Хауза змусить його визначити, що врятування ноги пацієнтки є важливішим за її життя. А негативна відповідь має довести, що Хауз визнає себе неправим. Отже, Кадді за допомогою запитання саркастично висловлює власне ставлення до відношення Хауза до здоров'я пацієнтів.

11. Умовний спосіб (2% від загальної кількості лінгвальних засобів, 9,5% від синтаксико-стилістичних засобів).

Умовний спосіб виражає припущення, це допомагає використати такий сатиричний прийом, як «зведення до абсурду» так, як у наступному прикладі:

(37) *Dr. Foreman: Her oxygen saturation is normal.*

Dr. House: It's off by one percentage point.

Dr. Foreman: It's within range. It's normal.

Dr. House: If her DNA was off by one percentage point, she'd be a dolphin. (DH, URL)

У наведеному прикладі Форeман і Хауз сперечаються, щодо того, чи можна вважати відхилення у 1% від норми змісту кисню у крові таким, що залишається у межах норми, чи ні. Хауз використовує зведення до абсурду у формі конструкції умовного способу, говорячи про те, що якщо б у пацієнтки було відхилення у ДНК у межах 1%, вона б була дельфіном.

Умовний спосіб також допомагає сатирично показати недоречність деяких висловлювань, заперечити їх, наприклад:

(57) *Dr. House: I should cancel. I've got a patient in surgery tomorrow.*

[House moves to the kitchen]

Dr. Wilson: And if you were a surgeon, that would actually matter. (DH, URL)

Хауз посилається на свою зайнятість, зауважуючи, що зранку у його пацієнта операція. Вілсон саркастично відповідає, що це було б важливо, якщо Хауз був хірургом. Тобто за допомогою умовного способу передається інтенція, що, оскільки Хауз не хірург, для нього це не має бути важливішим за інші справи.

Було здійснено квантитативний аналіз для визначення частотності функціонування різних видів синтактико-стилістичних засобів творення іронії та сарказму у серіалі «Лікар Хауз».

Результати аналізу наведено на діаграмі на Рис. 2.3.

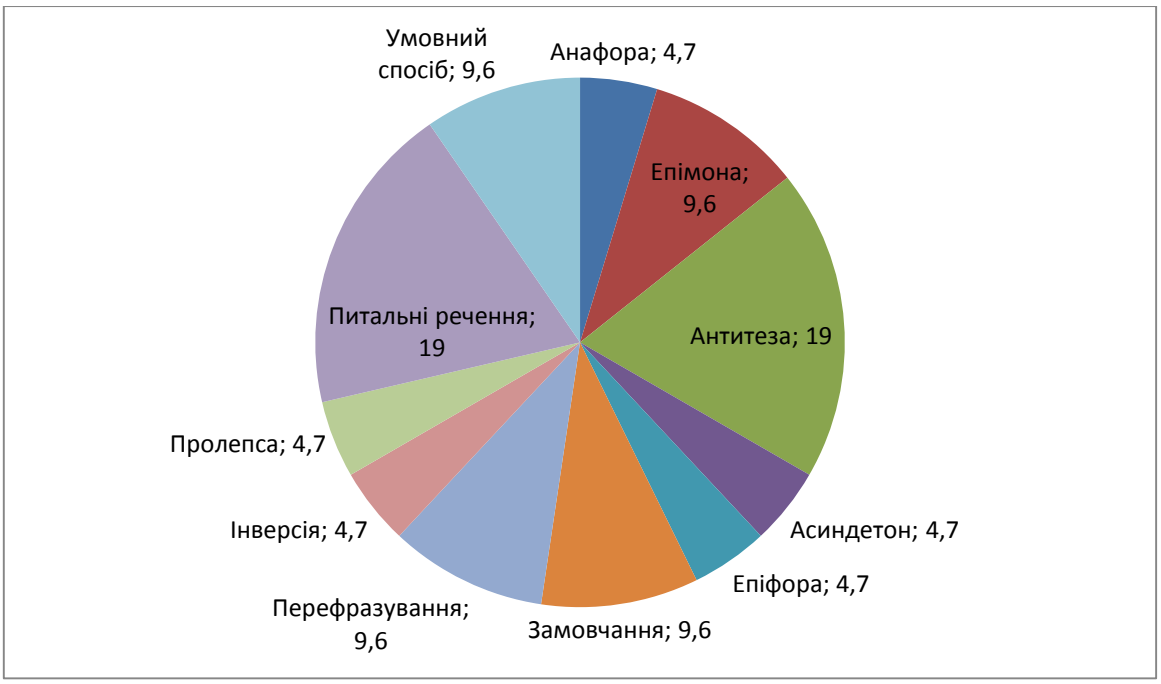

Рис. 2.3. Частотність функціонування різних видів синтактико-стилістичних засобів творення іронії і сарказму у серіалі «Лікар Хауз» (% від кількості синтактико-стилістичних засобів: 21 одиниця = 100%)

Отже, можемо зробити висновок, що серед синтактико-стилістичних засобів творення іронії і сарказму у серіалі «Лікар Хауз» найбільш частотними є антитеза та питальні речення (19%).

Середню частотність продемонстрували такі засоби, як умовіний спосіб, епігона, замовчання та перефразування (по 9,6%).

Найрідше трапляються такі синтактико-стилістичні засоби, як анафора, епіфора, асиндетон, інверсія та пролепса (по 4,7%).

2.4 Паравербальні засоби вираження іронії і сарказму у серіалі “Doctor House”

Паравербальні засоби склали 12% від лінгвальних засобів створення іронії та сарказму в аналізованому кінотексті. Класифікацію цих засобів ми здійснювали за Ф. Бацевичем, який, зокрема, виділяв такі:

- акустичні;

- оптичні;

- тактильно-кінестезичні;

- ольфакторні;

- темпоральні [4: 60].

Слід зазначити, що паравербальні засоби, попри свій великий прагмалінвальний потенціал у кінодискурсі, практично не бувають єдиним засобом створення іронії та сарказму, можна казати, що вони у деяких випадках домінують, являються основними серед інших лінгвальних засобів, із якими комбінуються. Це взято до уваги під час аналізу.

I. Акустичні засоби були представлені, зокрема, такими:

1.1 Просодичні засоби.

1.1.1 Інтонація, тон (6% від загальної кількості лінгвальних засобів, 50% від паравербальних засобів).

Найчастіше інтонація сполучувалася із лексико-стилістичними засобами, зокрема, іронічно маркованими словами і фразами:

(12) *[Dr. Wilson is examining Dr. House's leg with the MRI]*

Dr. Wilson: [gruff disguised voice] House, this is God. (DH, URL)

Іронія полягає у тому, що Хауз знаходиться у повній темряві у апараті МРТ. Лікар Вілсон, що проводить діагностку, жартує, а «загробний» тон голосу допомагає надати жарту іронічного відтінку.

(31) *Dr. Cuddy: He did his job.*

Vogler: [sarcastically] Right, he saved another life.

Dr. Cuddy: Maybe.

Vogler: Good for him, it's great, it's not the point. (DH, URL)

У наведеному уривку Фолгер вимовляє слова із ніби-то позитивною оцінкою дій Хауза: *Right, he saved another life.* Але саме саркастична інтонація дозволяє передати те, що насправді він презирливо ставиться до Хауза і не вважає те, що він зробив важливою справою. Це також підтверджується і його словами *it's not the point.*

Інтонацією також можна виділити певні лексеми, що надає

висловлюванню саркастичного відтінку:

(9) *Dr. Wilson: Cuddy called.*

Dr. House: I know. Saw the caller ID.

Dr. Wilson: Young girl, anaphylactic shock.

Dr. House: You answered?

Dr. Wilson: Turns out THAT'S what stops the ringing. (DH, URL)

У наведеному прикладі інтонаційно виділено слово *THAT*.

Також інтонація може сполучуватися із синтактико-стилістичними засобами, наприклад:

(4) *Dr. House: His liver is shutting down.*

Father: What? What does that mean?

Dr. House [with sarcasm]: Means he's all better, he can go home.

Father: What?

Dr. House: What do you think it means? He can't live without a liver, he's dying. (DH, URL)

У наведеному прикладі фразу вимовлено саркастичним тоном. Разом із тим, клауза складного речення *Means he's all better* є еліпсованою, в ній опущено підмет, що посилює емфазу.

1.2 Екстралінгвістичні засоби.

1.2.1 Сміх (1% від загальної кількості лінгвальних засобів, 8,3% від паравербальних засобів). Наприклад:

(22) *Dr. Cameron: We're going to cure death?*

Dr. House: [laughs like a mad scientist] Bwah-ha-ha-ha-ha! [normal voice] Doubt it. (DH, URL)

Завдяки сміху Хаузу вдалося висловити саркастичну недовіру до слів Лікара Камерон, висміяти їх і, у той самий час, наслідувати стереотипній поведінці за «божевільного вченого», що посилило іронію. Потім він серйозно висловив свої думки, але через те, що речення *Doubt it* еліпсовано, у ньому опущено підмет, воно також іронічно марковано.

1.2.2 Паузи (2% від загальної кількості лінгвальних засобів, 16,7% від паравербальних засобів). Наприклад:

(47) *Dr. House: Bad news: Your son has a filthy, unhealthy habit.*

Good news: He's trying to quit. Bad news: Quitting is killing him. Good news: I can cure him. Bad news: [thinks] Nope, that's the end of it. (DH, URL)

У наведеному прикладі паравербальний засіб – пауза хезитації сполучається із лексико-стилістичним засобом – іронічно маркованою фразою *Nope, that's the end of it*. Це допомагає передати іронію. Так само і у наступному прикладі:

(66) *Dr. House: Start counting.*

[The patient takes his pulse]

Dr. House: How many?

Patient: 26.

Dr. House: Okay, either you suck at math, or you're going to die in two seconds.

[A moment passes, and nothing happens]

Dr. House: You suck at math. (DH, URL)

Хауз зробив паузу, і ніби то чекав – чи залишеться пацієнт живим, чи ні, після чого зробив висновок, що той просто не вміє рахувати. Іронія полягає у тому, що Хауз відразу знав, що у пацієнта нормальний пульс, тобто той схибив із підрахунком, але зробив паузу, щоб ніби-то перевірити це. Оскільки пауза має чітко визначений час – 2 секунди, то цей засіб наближається також до темпоральних, зокрема, хронемічних засобів.

II. Оптичні засоби.

2.1 Кінесичні засоби.

2.1.1 Погляд, контакт очима (2% від загальної кількості лінгвальних засобів, 16,7% від паравербальних засобів). Наприклад:

(87) *Lucas Palmero: This is a good hospital?*

Dr. House: Depends what you mean by "good". [looks around] I like these chairs. (DH, URL)

У цьому прикладі паравербальний засіб (погляд) сполучується із логіко-смисловим засобом – каламбуром. Каламбур тут засновано на полісемії лексеми *good*, і разом із паравербальним засобом він дозволяє зробити іронію.

Наведемо ще приклад:

(27) *Dr. Chase: Pre-World War II fluorescent bulbs contained large amounts of beryllium. Beryllium dust inflames the lungs, they get rigid, patient can't breathe. [Dr. House gives him a questioning look] My father co-authored a paper on acute berylliosis.*

Dr. House: Phew! For a moment there I thought you were smart. (DH, URL)

Тут погляд сполучується із стилістично маркованими словами і фразами, що допомагає передати іронію.

2.1.2 Жести (1% від загальної кількості лінгвальних засобів, 8,3% від паравербальних засобів). Наприклад:

(41) *Dr. Foreman: There's no age limit on addiction.*

Dr. House: [taking a Vicodin] He's right. (DH, URL)

У наведеному прикладі Хауз жестом, приймаючі знеболювальний засіб, що викликає залежність, підтверджує слова Формана щодо того, що залежність може настути у будь-якому віці. Іронія посилюється завдяки іронічно маркованій фразі *He's right.*

Було здійснено квантитативний аналіз для визначення частотності функціонування різних видів паравербальних засобів творення іронії та сарказму у серіалі «Лікар Хауз».

Результати аналізу наведено на діаграмі на Рис. 2.4.

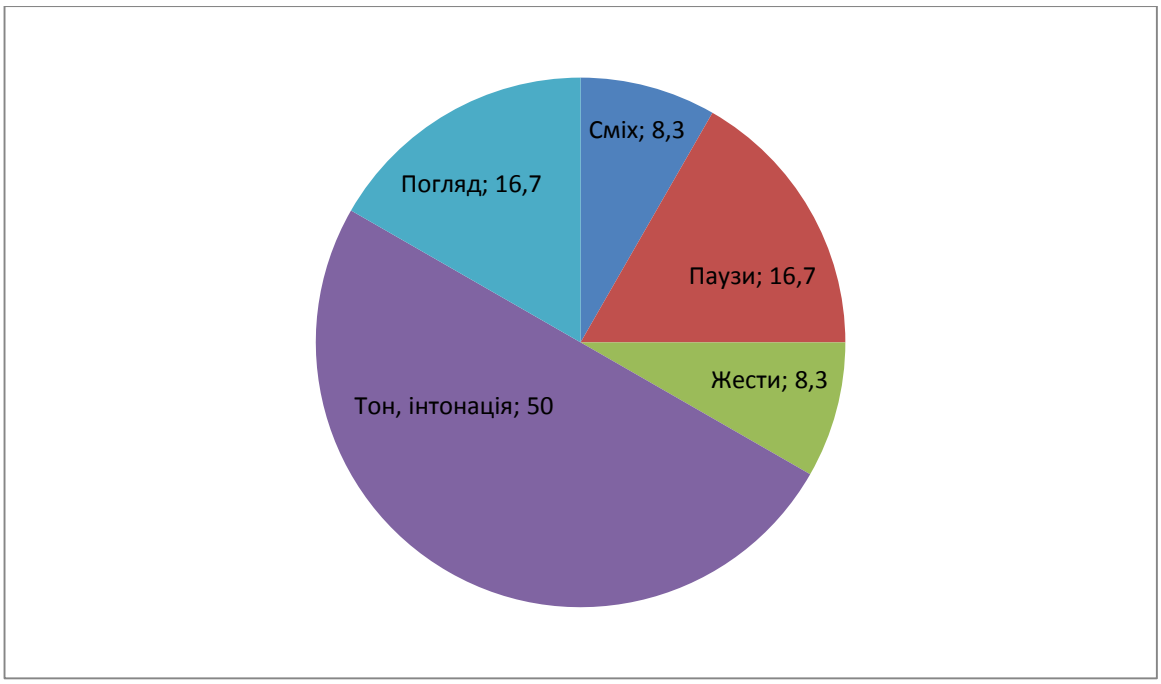

Рис. 2.4. Частотність функціонування різних видів паравербальних засобів творення іронії і сарказму у серіалі «Лікар Хауз» (% від кількості паравербальних засобів: 12 одиниць = 100%)

З Рис. 2.4 можемо зробити висновок, що у половині випадків (50%) для створення іронії та сарказму використовується акустичний, зокрема, просодичний засіб – тон, інтонація. У переважній більшості випадків, це саркастична інтонація, але інколи із метою створення іронії голосом виділяються деякі слова.

Середню частотність продемонстрували екстралінгвістичний акустичний засіб – паузи та кінесичний оптичний засіб – поглад, контакт очима (по 16,7%).

Рідко траплялися такий екстралінгвістичний акустичний засіб як сміх та такий кінесичний оптичний засіб, як жести (по 8,3%).

Для узагальнення було здійснено квантитативний аналіз усіх лінгвальних засобів, що використовувалися для створення іронії і сарказму у серіалі «Лікар Хауз». Результати аналізу наведено на Рис. 2.5.

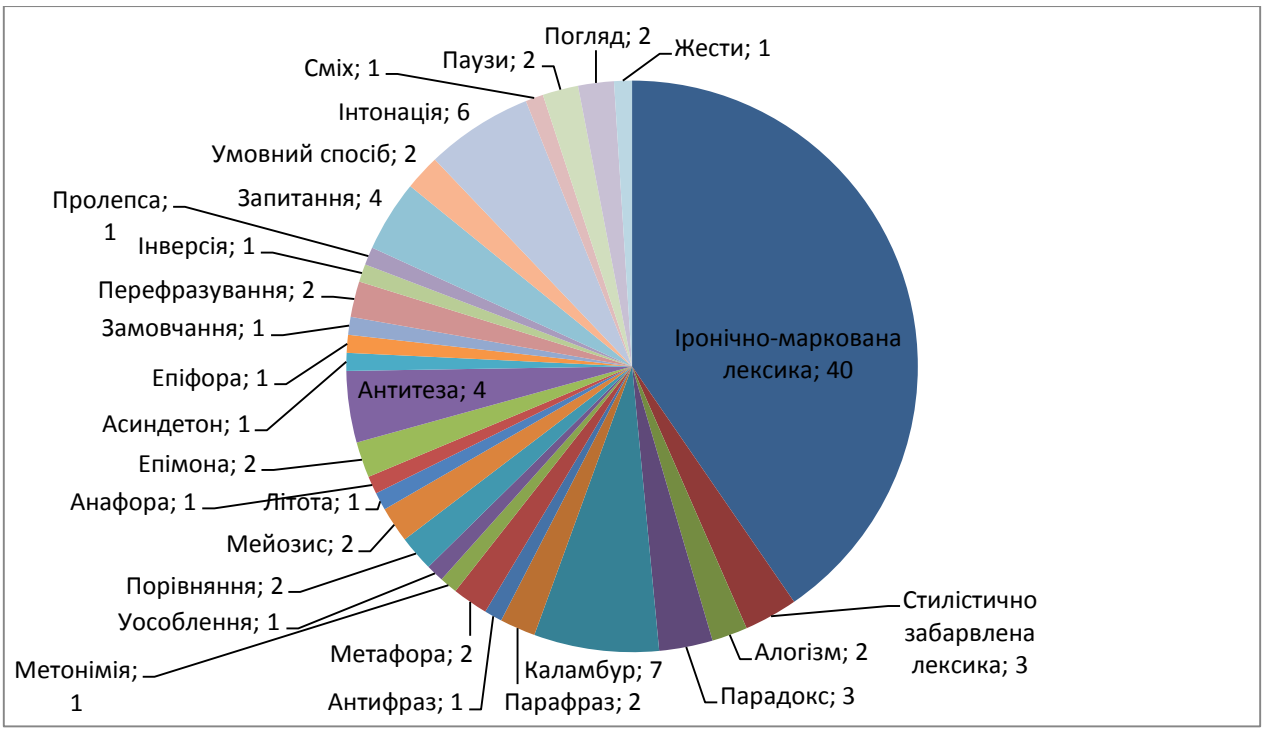

Рис. 2.5. Частотність функціонування різних лінгвальних засобів творення іронії і сарказму у серіалі «Лікар Хауз», % (100 одиниць = 100%)

З Рис. 2.5 можемо зробити висновок, що серед засобів створенні іронії і сарказму у серіалі абсолютно превалює іронічно-маркована лексика (40%), що відноситься до лексико-стилістичних засобів.

Порівняно часто зустрічаються такий логіко-смисловий засіб, як каламбур (7%), такий паравербальний засіб, як інтонація (6%), такі синтактико-стилістичні засоби, як антитеза за питальні речення (по 4%).

Рідко зустрічаються такий лексико-стилістичний засіб, як стилістично забарвлена лексика (3%), такі логіко-смислові засоби, як парадокс (3%), алогізм, парафраз, метафора, порівняння та мейозис (по 2%), такі синтактико-стилістичні засоби, як епімона, перефразування та умовний спосіб (по 2%), а також такі паравербальні засоби як паузи та погляд (по 2%).

У поодиноких випадках трапляються такі логіко-смислові засоби, як антифраз, метонімія, уособлення та літота, такі синтактико-стилістичні засоби,

як анафора, асиндетон, епіфора, замовчання, інверсія та пролепса, а також такі паравербальні засоби як сміх та жести (по 1%).

Класифікація дозволила визначити, яка само група вербальних засобів домінує (Рис. 2.6).

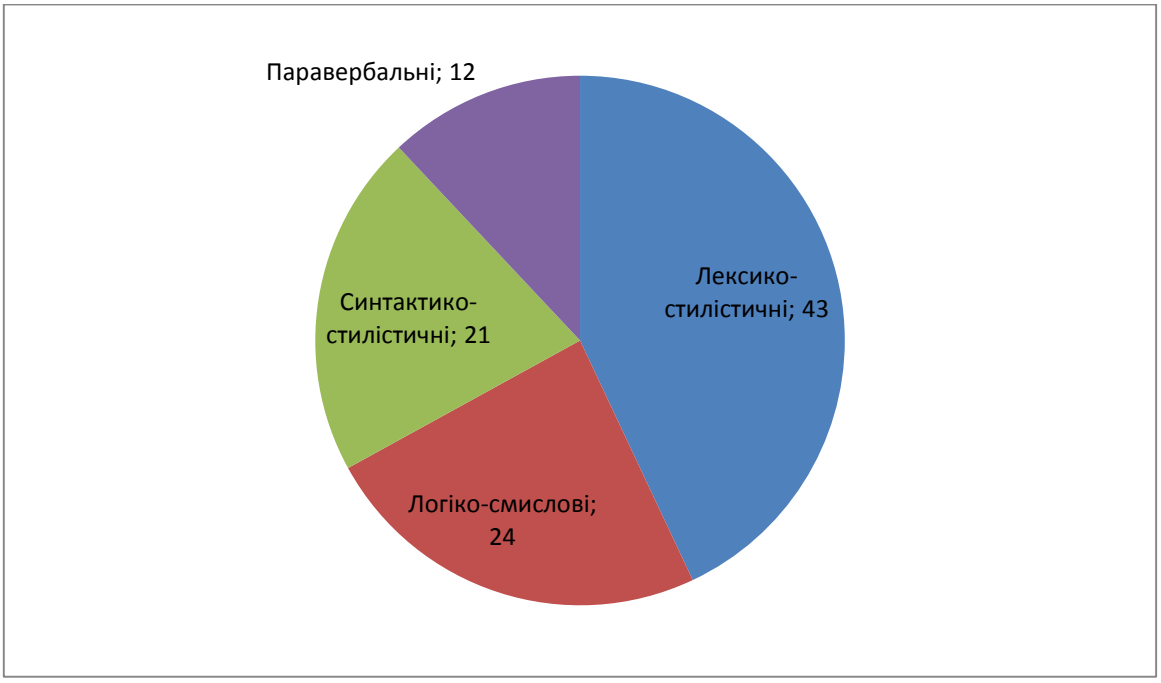

Рис. 2.6. Частотність функціонування різних груп лінгвальних засобів творення іронії і сарказму у серіалі «Лікар Хауз», % (100 одиниць = 100%)

Отже, серед лінгвальних засобів створення сарказму у серіалі переважають лексико-стилістичні (43%), серед яких найчастотнішою є іронічно-маркована лексика.

Середню частотність продемонстрували логіко-смислові (24%) та синтактико-стилістичні (21%) засоби. Серед логіко-смислових засобів найчастіше трапляються каламбур та парадокс, а серед синтактико-стилістичних – питальні речення та антитеза.

Найрідше трапляються паравербальні лінгвальні засоби (12%). Серед них превалює саркастична інтонація.

2.5 Контекстуальні функції засобів вираження іронії та сарказму

Функції засобів вираження іронії та сарказму у серіалі «Лікар Хауз» були класифіковані за Г. Прокофьєвим, який, зокрема, виділяє такі:

1) полемічну – через удаване прийняття чужого твердження автор іронії доводить зворотне судження;

2) емоційно-оцінну – засобами іронії автор висловлювання дає оцінку подіям, фактам, явищам, уникаючи при цьому категоричної та прямої їх оцінки з метою запобігання конфлікту;

3) ексклюзивну – зміцнення позиції мовця за рахунок заперечення позиції адресата [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**: 160];

4) фатичну – ґрунтується на необхідності взаєморозуміння, встановлення стійкого емоційно-ціннісного контакту, привернення уваги співрозмовника;

5) інтимізуючу – інтимізує відносини між мовцями через іронічну гру, яка є своєрідним інтелектуальним тестом, в основі якого лежить впевненість мовця у здатності адресата гідно вирішити його [5: 163];

6) саморегулюючу – іронізуючи, мовець звільняється від почуття незадоволеності, реалізуючи свій критичний намір;

7) когнітивну – іронія є засобом мислення та пізнання дійсності;

8) функцію висміювання[5: 165].

Здійснення будь-якої з перерахованих функцій не тільки не суперечить одночасної реалізації інших, а й передбачає їх, адже іронія є мовним актом, що має складну структуру. Вона одночасно виступає «оцінкою (у більшості випадків це негативна оцінка), грою (спроби отримати задоволення від процесу мовлення), емотивом (бажання висловити свій емоційний стан) та перлокутивом (здійснити емоційний вплив на співрозмовників)» [6].

Тож розглянемо ці функції докладніше.

1. Полемічна функція (11%).

Наведемо приклад.

(14) *[Wilson is telling House that his leg pain is a result of Stacy leaving.]*

[House whacks Wilson's shin with his cane]

Wilson: Ow!

Dr. House: Aw, you miss Stacy too? (DH, URL)

Хауз не хоче погоджуватися із Вілсоном, що його нога болить через від'їзд Стейсі. Але він не заперечує це прямо. Він б'є Вілсона по нозі, і коли той зойкає від болю, іронічно запитує – чи не сумує він також за Стейсі. Таким чином, не висловлюючи прямо незгоду, і ніби-то навіть погоджуючись, Хауз завдяки іронії дає зрозуміти Вілсону, що його твердження є хибним.

(39) *Dr. Foreman: Noble.*

Dr. House: Moronic. [Foreman looks at him] It's a synonym. (DH, URL)

У цьому прикладі Хауз удає, що погоджується із Форманом відносно оцінки явища: *It's a synonym.* Але насправді слова *noble* 'шляхетний' та *moronic* 'дебільний' не є синонімами, а контексті уривку можуть виступати навіть як контекстуальні антоніми із загальною семою 'оцінка'. Хауз знає, що Фореман розуміє це і, таким чином, сарказм тут виконує полемічну функцію.

Удавана згода може висловлюватися і безпосередньо – так, як у наступному прикладі:

(19) *Dr. Cameron: [Coffee mug in hand, standing next to the whiteboard with one arm draped over it] Foreman! Are you going to contribute, or are you too tired from stealing cars? [Foreman and Chase stare at her] I'm being House. It's funny.*

Dr. Foreman: [Deadpan] I know. You made milk come out of my nose. (DH, URL)

У цьому прикладі Камерон вважає, що жарт вдалий, Форман робить вигляд, що погоджується із цим: *I know.* Але те, що насправді він не погоджується, маркується як іронічною лексикою, так і пара вербальними засобами (вираз обличчя). У той самий час, Форман не говорить прямо, що жарт невдалий, тобто тут іронія також виконує полемічну функцію.

2. Емоційно-оцінна функція (13%), наприклад:

(27) *Dr. Chase: Pre-World War II fluorescent bulbs contained large amounts of beryllium. Beryllium dust inflames the lungs, they get rigid, patient can't breathe. [Dr.*

House gives him a questioning look] My father co-authored a paper on acute berylliosis.

Dr. House: Phew! For a moment there I thought you were smart. (DH, URL)

У цьому прикладі за допомогою сарказму Хауз висловлює оцінку розумовим якостям Чейза. Коли Чейз говорить розумні речі, Хауз здивовано дивиться на нього (паравербальний засіб творення сарказму), а коли пояснює причину своєї обізнаності, використовує для творення іронії іронічно марковану лексику*: Phew! For a moment there I thought you were smart.* Тож таким чином Хауз показує, що невисоко оцінює розумові якості Чейза, хоч і не говорить про це прямо.

Так само за допомогою іронії розумові здібності оцінюються у наступному прикладі:

(66) *Dr. House: Start counting.*

[The patient takes his pulse]

Dr. House: How many?

Patient: 26.

Dr. House: Okay, either you suck at math, or you're going to die in two seconds.

[A moment passes, and nothing happens]

Dr. House: You suck at math. (DH, URL)

Засобами іронії – паравербальними (пауза) та вербальними (іронічно-маркована лексика) Хауз дає оцінку здібностям пацієнтам.

Наведемо ще приклад:

(48) *DR. HOUSE: But not to worry, because for most of you, this job could be done by a monkey with a bottle of Motrin.* (DH, URL)

Motrin – назва жарознижувального. Тож Хауз натякає, що більшість пацієнтів є симулянтами, тобто, за допомогою сарказму висловлює негативну оцінку, хоч прямо і не називає їх симулянтами.

Переважно за допомогою іронії та сарказму висловлюється негативна оцінка, але бувають і виключення. Так, у наступному прикладі висловлюється позитивна оцінка:

(87) *Lucas Palmero: This is a good hospital?*

Dr. House: Depends what you mean by "good". [looks around] I like these chairs. (DH, URL)

Іронія утворена завдяки каламбуру, а висловлювання позитивної оцінки має іронічний підтекст, бо Хауз не відповідає прямо на питання пацієнта, тобто не дає прямої оцінки лікарні.

3. Ексклюзивна (17%), наприклад:

(16) *CUDDY: What are you clinging to, House? You're gonna risk her life just to save her leg?* (DH, URL)

Заперечення у цьому прикладі надано імпліцитно, за допомогою пиьального речення. Відбувається зміцнення позиції Кадді, яка вважає, що не треба робити операцію, за рахунок заперечення позиції Хауза.

4. Фатична (11%), наприклад:

(70) *DR. HOUSE: You're a dentist. Nitrous oxide poisoning, which means you're either dipping into your own supply, or you've got a bad valve in the office. Laughing gas rehab's probably more expensive than the plumber. Meanwhile, get yourself some B12.* (DH, URL)

Хауз несподівано закінчує свій монолог щодо причин отруєння у пацієнта – просто радить йому лікування. Тут іронія виконує фатичну функцію для привернення уваги співрозмовника.

Наведемо ще приклад:

(84) *House: [sticks the patient in the thigh] You are healed. Rise and walk.*

Jeff: Are you insane?

House: In the Bible, they just say, "Yes, Lord" and then start right on in with the praising. (DH, URL)

Основна функція іронії у наведеному уривку – фатична. Хауз просто підтримує спілкування із пацієнтом в іронічному тоні. Використовується також прецедентний текст (уривок з Біблії *rise and walk*), доречний у цій ситуації спілкування.

5. Інтимізуюча (7%).

У досліджуваному серіалі інтимузуюча функція іронії переважно реалізується у дружніх або колегіальних бесідах. Наведемо приклад:

(25) *Dr. Cameron: Why did you hire me?*

[…]

Dr. Cameron: You hired a black guy because he had a juvenile record.

Dr. House: No, it wasn't a racial thing, I didn't see a black guy. I just saw a doctor… with a juvenile record. I hired Chase 'cause his dad made a phone call. I hired you because you are extremely pretty.

Dr. Cameron: You hired me to get into my pants?!

Dr. House: I can't believe that that would shock you. It's also not what I said. No, I hired you because you look good; it's like having a nice piece of art in the lobby. (DH, URL)

У цьому прикладі Хауз іронізує над якостями Камерон, через які він узяв її на роботу. Це, за його словами, не професійні, а зовнішні якості, тож така характеристика може здатися принизливою для лікарки. Проте Хауз знає, що Камерон розуміє, що він жартує, зрозуміє його іронію і не відчуватиме себе приниженою. Інтимізуюча функція полягає у тому, що у такому випадку іронія зміцнює міжособистісні і, зокрема, дружні зв'язки.

Так само і у наступному прикладі.

(50) *Dr. House: Chase killed that woman, now Foreman's in charge?*

Dr. Cuddy: Yeah, we have a pecking order here, if Cameron kills somebody, Chase takes over. There's a flow chart in the lobby. (DH, URL)

Хауз жартує, Кадді розуміє його жарт та іронізує у відповідь. Попри те, що між ними має бути субординація (Кадді – начальник Хауза), іронія здійснює інтимізуючу функцію та сприяє дружньому спілкуванню.

7. Саморегулююча (24%).

(86) *Jeff: What did you do?*

House: No, what did you do, LORD? (DH, URL)

Саморегулююча функція іронії у наведеному уривку виявляється у тому, що у Хауза залишилося почуття незадоволеності від недостатньо успішного

лікування: він знає, що не вилікував пацієнта, а лише зняв больові симптоми. Пацієнт, який щойно почувався погано і не міг повернутися, раптом перестав відчувати біль, втсав на ноги і з захопленням питає: *What did you do?* Іронізуючи над собою (самоіронія) та називаючи себе Богом, Хауз дещо звільняється від почуття незадоволеності, реалізуючи свій критичний намір.

7. Когнітивна (12%).

(33) *Dr. Cuddy: Oh, I looked up that philosopher you quoted, Jagger, and you're right. You can't always get what you want. But as it turns out, if you try sometimes, you get what you need.* (DH, URL)

Основна функція іронії у цьому уривку – когнітивна. Їй супроводжує також інтимізуюча функція (згадка прецедентного імені *Jagger*) і емоційно-оцінна функція. Але основною функцією ми вважаємо все ж таки когнітивну, оскільки автор відсилає глядача до онтологічного ладу світу.

8. Функція висміювання (5%).

Наприклад:

(10) *[Cameron, Chase, and Foreman enter]*

Dr. Cameron: [about the patient] We've got rectal bleeding.

Dr. House: What, all of you? (DH, URL)

У наведеному прикладі Камерон, говорячі про стан пацієнтки, вживає сполучник першої особи множини *we*. Це є засобом передачі емпатії, і такий стиль мовлення є поширеним серед медичних сестер та емпатійних лікарів. Хауз, який за сценарієм сералу є цинічним лікарем, іронічно висміює такий стиль спілкування, використовуючи каламбур: *What, all of you?* Каламбур заснований на граматичній категорії числа и контекстуально спирається на те, що біля ліжка хворої знаходиться кілька лікарів.

Було здійснено квантитативний аналіз для визначення частотності використання тих чи тих функцій лінгвальних засобів створення іронії та сарказму у серіалі «Лікар Хауз». Результати аналізу наведено на діаграмі на Рис. 2.7.

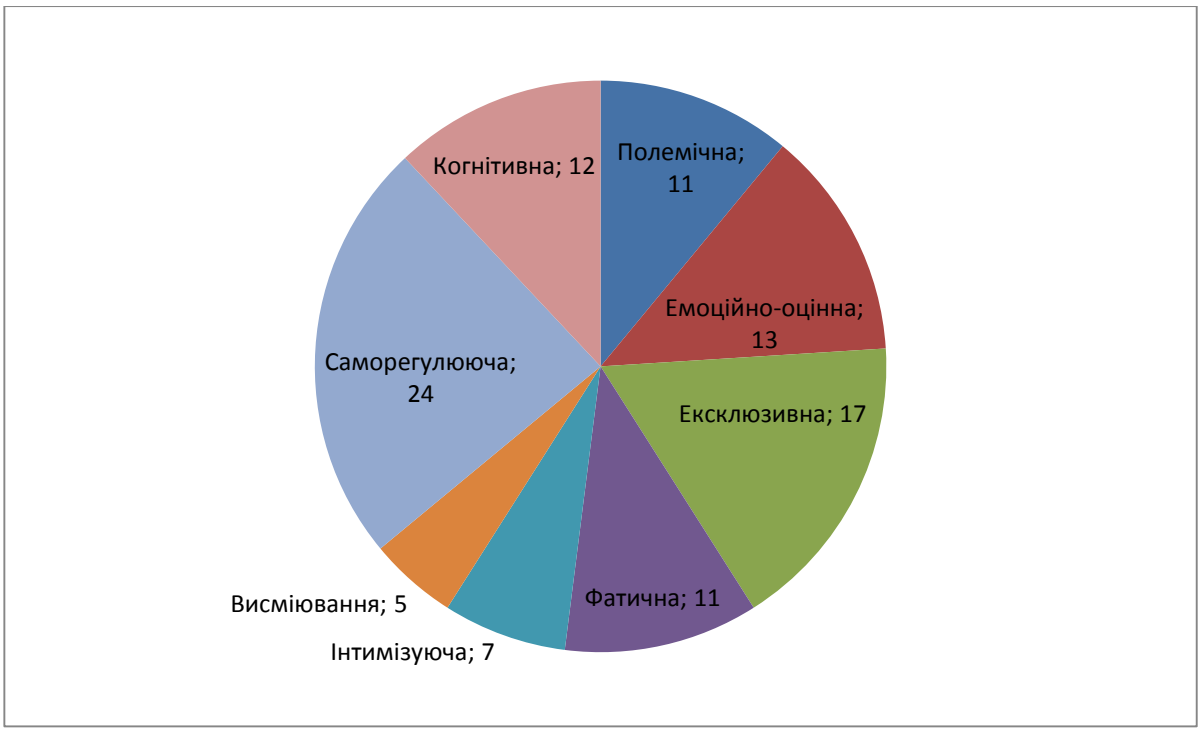

Рис. 2.7. Частотність різних функцій лінгвальних засобів творення іронії і сарказму у серіалі «Лікар Хауз», % 100 одиниць = 100%)

З Рис. 2.7 можемо зробити висновок, що переважно у «Серіалі «Лікар Хауз» іронія виконує саморегулюючу функцію (24%).

Середню частотність продемонстрували такі функції іронії у серіалі, як ексклюзивна (17%), емоційно-оцінна (13%), когнітивна (12%), фактична та полемічна (по 11%). Найрідше у серіалі іронія виконує інтимізуючу функцію (7%) та функцію висміювання (5%).

Висновки до розділу 2

Аналіз лінгвальних засобів створення створенні іронії і сарказму іронії у серіалі «Лікар Хауз» показав, що серед засобів у серіалі абсолютно превалює:

1. Іронічно-маркована лексика (40%), що відноситься до лексико-стилістичних засобів.

2. Логіко-смисловий засіб, як каламбур (7%), такий паравербальний засіб, як інтонація (6%), такі синтактико-стилістичні засоби, як антитеза за питальні речення (по 4%).

3. Рідко зустрічаються такий лексико-стилістичний засіб, як стилістично забарвлена лексика (3%), такі логіко-смислові засоби, як парадокс (3%), алогізм, парафраз, метафора, порівняння та мейозис (по 2%), такі синтактико-стилістичні засоби, як епімона, перефразування та умовний спосіб (по 2%), а також такі паравербальні засоби як паузи та погляд (по 2%). У поодиноких випадках трапляються такі логіко-смислові засоби, як антифраз, метонімія, уособлення та літота, такі синтактико-стилістичні засоби, як анафора, асиндетон, епіфора, замовчання, інверсія та пролепса, а також такі паравербальні засоби як сміх та жести (по 1%).

4. У цілому серед лінгвальних засобів створення сарказму у серіалі переважають лексико-стилістичні (43%), серед яких найчастотнішою є іронічно-маркована лексика. Середню частотність продемонстрували логіко-смислові (24%) та синтактико-стилістичні (21%) засоби. Серед логіко-смислових засобів найчастіше трапляються каламбур та парадокс, а серед синтактико-стилістичних – питальні речення та антитеза. Найрідше трапляються паравербальні лінгвальні засоби (12%). Серед них превалює саркастична інтонація.

5. Аналіз функцій іронії дозволив зробити висновок, що переважно у серіалі «Лікар Хауз» іронія виконує саморегулюючу функцію (24%). Середню частотність продемонстрували такі функції іронії у серіалі, як ексклюзивна (17%), емоційно-оцінна (13%), когнітивна (12%), фактична та полемічна (по 11%). Найрідше у серіалі іронія виконує інтимізуючу функцію (7%) та функцію висміювання (5%).

РОЗДІЛ 3
ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ПРИ ВІДТВОРЕННІ ЛІНГВАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ВИРАЖЕННЯ ІРОНІЇ І САРКАЗМУ У СЕРІАЛІ “DOCTOR HOUSE” УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

3.1 Лексичні трансформації, що використовуються при відтворенні лінгвальних засобів вираження іронії і сарказму у серіалі “Doctor House”

Класифікація перекладацьких трансформацій здійснювалася за С. Максімовим із певними змінами та доповненнями, обумовленими наявним фактичним матеріалом. Було визначено лексичні, граматичні та лексико-граматичні трансформації.

У цьому параграфі розглянуто лексичні трансформації.

I. Формальні лексичні трансформації.

1.1 Розшифрування абревіатури (1%)

(51) *DR. HOUSE: Don’t worry, it’s a vegan IV.* (DH, URL*) – Д-р Хаус: Не хвилюйтесь, це веганське внутрішньовенне харчування.* (ДХ, URL)

Скорочення *IV* тут розшифровано і розшифрування перекладено: «внутрішньовенне харчування». [74: 60].

Лінгвальний засіб створення іронії (лексико-стилістичний, іронічно марковані слова і фрази) тут збережено при перекладі.

1.2. Калька (1%), наприклад:

(76) *DR. WILSON: Nobody’s perfect. DR. HOUSE: Mother Theresa*? (DH, URL) – *Д-р ВІЛСОН: Ніхто не ідеальний. Д-р ХАУС: Мати Тереза?* (ДХ, URL)

Словосполучення у наведеному прикладі відтворено калькою: *Mother Theresa*→ «Мати Тереза».

Лінгвальний засіб створення іронії (лексико-стилістичний, іронічно марковані слова і фрази) тут збережено при перекладі.

II. Лексико-семантичні трансформації.

5.1 Диференціація значення (12%), наприклад:

(43) *Dr. Foreman: Oh, Cameron, I need you for a couple of hours.*

Dr. Cameron: What's up?

Dr. Foreman: When you break into someone's house, it's always better to have a white chick with you. (DH, URL)

Д-р Форман: Кемерон, ти мені знадобишся на пару годин.

Д-р Кемерон: Що таке?

Д-р Форман: Коли ти вдираєшся в чийсь будинок, завжди краще, щоб з тобою була біла кралечка. (ДХ, URL)

У наведеному прикладі англійський сленгізм на позначення молодої вродливої жінки *chick* 'ципочка' утворено поширенішим в українській мові сленгізмом «кралечка».

Лінгвальний засіб створення іронії (лексико-стилістичний, стилістично забарвлена лексика) тут збережено при перекладі.

5.2 Генералізація (2%), наприклад:

(48) *DR. HOUSE: But not to worry, because for most of you, this job could be done by a monkey with a bottle of Motrin***.** (DH, URL) – *ХАУС: Але не хвилюйтеся, бо більшість з вас могла б вилікувати мавпа з пляшкою жарознижувального***.** (ДХ, URL)

Лексему із вужчим значенням *Motrin,* що означає марку жарознижувальних ліків перекладено українською лексемою із ширшим значенням «жарознижувальне». [81: URL]

Лінгвальний засіб створення іронії (лексико-стилістичний, іронічно марковані слова і фрази) тут збережено при перекладі.

5.3 Конкретизація (5%), наприклад:

(61) *Dr. House: Is it true what they say about Jewish foreplay?*

Dr. Wilson: [Desperate to change the subject] Uh, uh—

Dr. Petra Gilmar: Two hours of begging?

Dr. House: I heard four.

Dr. Petra Gilmar: Well, actually I'm only half Jewish. (DH, URL)

Лікар Хаус: Чи правда те, що говорять про єврейську прелюдію?

Лікар Вілсон: [Відчайдушно наманається змінити тему]- е… е..

Д-р Петра Гілмар: Дві години виклянчування?

Лікар Хаус: Я чув чотири.

Д-р Петра Гілмар: Ну, насправді я лише наполовину єврейка. (ДХ, URL)

Лексему із ширшим значенням *begging* ‘благання’ відтворено українською лексемою із вижчим значенням *виклянчування*, що має, до того ж, більше експресивне забарвлення. [78: URL]

Лінгвальний засіб створення іронії (логіко-смисловий, каламбур) збережено при перекладі.

Наведемо ще приклад:

(21) *Dr. Cameron: His brain is like a waiter that’s got too many... Dr. House: Hey! I do the metaphors!* (DH, URL) – *Д-р Кемерон: Його мозок як офіціант, у якого дуже багато. Д-р Хаус: Гей! Метафори тут вигадую я!* (ДХ, URL)

Лексему із ширшим значенням *do* ‘роблю’ перекладено українською лексемою із вужчим значенням «вигадую». [80: URL]

Лінгвальний засіб створення іронії (лексико-стилістичний, іронічно марковані слова і фрази) тут збережено при перекладі.

2.4. Партонімічна заміна (1%)

(90) *Nun: Sister Augustine believes in things that aren’t real. Dr. House: I thought that was a job requirement for your people.* (DH, URL) – *Черниця: Мені треба поговорити з Вами, Лікаре Хаусе. Сестра Августина вірить у те, чого нема. Д-р Хаус: Я думав, це ваш посадовий обов’язок.* (ДХ, URL)

У наведеному прикладі в оригіналі використано фразу на позначення групи людей: *your people,* у перекладі вжито тлексему на позначення одного із групи*: «*ваш*»*.

Лінгвальний засіб створення іронії (лексико-стилістичний, іронічно марковані слова і фрази) збережено при перекладі.

2.5. Еквонімічна заміна (1%), наприклад:

(93) *Rebecca Adler: I just want to die with a little dignity. Dr. House: There's no such thing! Our bodies break down, sometimes when we're 90, sometimes before we're even born, but it always happens and there's never any dignity in it. I don't care if you can walk, see, wipe your own ass. It's always ugly — always! We can live with dignity — we can't die with it.* (DH, URL) – *Ребекка: Я просто хочу померти хоч із невеликою гідністю. Д-р Хаус: Так не буває! Наші тіла ламаються, іноді, коли нам 90, іноді до народження, і це завжди трапляється, і в цьому немає гідності. Мені начхати, чи можете ви ходити, бачити, витирати власну дупу. Це завжди огидно – завжди! Ви можете жити з гідністю, але ви не можете померти з нею.* (ДХ, URL)

У прикладі вище вжито лексему на позначення осіб одного класу, вираженого займенником першої особи множини *we*. У перекладі її відвтаорено лексемою на позначення осіб іншого класу, вираженого займенником другої особи множини «ви». [77: URL]

Лінгвальний засіб створення іронії (синтактико-стилістичний, антитеза) збережено при перекладі.

Разом лексичні трансформації складають 23%.

3.2 Роль граматичних трансформацій у відтворенні лінгвальних засобів вираження іронії і сарказму у серіалі "Doctor House"

Розглянемо граматичні трансформації.

1. **Буквальне відтворення граматичної структури** (12%).

(6) DR. HOUSE: This ray of sunshine is Doctor Lisa Cuddy. Doctor Cuddy runs this whole hospital, so unfortunately she's much too busy to deal with you. I am bored...certified diagnostician with a double specialty in infectious disease and nephrology. I am also the only doctor currently employed at this clinic who is forced to be here against his will. (DH, URL) – *Д-р ХАУС: Цей промінь сонця — Лікар*

Ліза Кадді. Лікар Кадді керує всією цією лікарнею, тому, на жаль, вона занадто зайнята, щоб мати справу з вами. Я нудьгуючий...дипломований діагност з подвійною спеціальністю: інфекціоніст та нефролог. Я також єдиний лікар, який зараз працює в цій клініці, який змушений перебувати тут проти волі. (ДХ, URL)

Фразу *bored...certified* відтворено буквально: «нудьгуючий... дипломований».

Лінгвальний засіб створення іронії (логіко-смисловий, каламбур) не збережено, бо втрачена фонетична схожість слів *board* і *bored* у фразах *board certified diagnostician* «сертифікований комісією діагност» та *bored certified diagnostician* «нудьгуючий сертифікований діагност». [79: URL]

Наведемо ще приклад:

(72) *Dr. House: Everybody lies. Dr. Cameron: Dr. House doesn't like dealing with patients. Dr. Foreman: Isn't treating patients why we became doctors? Dr. House: No, treating illnesses is why we became doctors.* (DH, URL) – *Д-р Хаус: Всі брешуть. Лікар Хаус не любить спілкуватися з пацієнтами. Д-р Форман: Хіба лікування пацієнтів не те, навіщо ми стали лікарями? Д-р Хаус: Ні, лікування захворювань – ось чому ми стали лікарями.* (ДХ, URL)

Буквальнео відтворено фразу *why we became doctors* → «чому ми стали лікарями».

Лінгвальний засіб створення іронії (синтактико-стилістичний, епіфора) збережено при перекладі.

2. Транспозиція (8%).

(88) *Lucille: I'm not pregnant. Dr. House: Sorry, you don't get to make that call unless you have a stethoscope. Union rules.* (DH, URL) – *Пацієнтка: Я не вагітна. Лікар Хаус: Вибачте, але ви не можете зробити такий висновок, якщо у вас немає стетоскопа. Правила профспілки.* (ДХ, URL)

При перекладі іменного словосполучення змінено місцями слова: *Union rules* → «Правила профспілки».

Лінгвальний засіб створення іронії (лексико-стилістичний, іронічно марковані слова і фрази) тут збережено при перекладі.

3. Перестановки (16%).

Було використано різні види перестановок, зокрема:

3.1 Морфологічні заміни, що припускають заміну лексеми, що належить до однієї частини мови, лексемою, приналежною до іншої частини мови:

(94) *Ronald: I assume House is a great doctor. Dr. Chase: Why would you assume that? Ronald: Because, uh, when you're that big a jerk you're either great or unemployed.* (DH, URL) – *Чоловік пацієнтки: Думаю, Хаус чудовий лікар. Д-р Чейз: А чому ви так вважаєте? Чоловік пацієнтки: Тому що такий виродок може бути генієм, або безробітним.* (ДХ, URL)

В англійському оригіналі вжито прикметник *great*, українською мовою його відтворено іменником «генієм». [76: URL]

Лінгвальний засіб збереження іронії (лексико-стилістичний, стилістично завбарвлені слова і фрази і, зокрема, антоніми) збережено при перекладі.

3.2. Синтаксичні заміни.

Синтаксичні заміни можеть припускати заміну фрази лексемою та навпаки. Наведемо приклад заміни фрази лексемию (лексичне згортання):

(15) *Cameron: If House is right, no harm. If he's wrong, I've given a dying woman a couple day's hope. Chase: False hope. Cameron: If there was any other type available, I would have given her that.* (DH, URL) – *Д-р Кемерон: Якщо Хаус має рацію, то шкоди не буде. Якщо ні, то ми дали жінці, яка вмирає, ще пару днів надії. Д-р Чейз: Хибної надії! Д-р Кемерон: Якби була якась інша, я б дала її.* (ДХ, URL)

У наведеному прикладі фразу вітворено лексемою: *other type* → «інша».

Лінгвальний засіб створення іронії (логіко-смисловий, парафраз) збережено при перекладі.

Наведемо приклад заміни лексеми фразою (лексичне розгортання):

(31) *Dr. Cuddy: He did his job. Vogler: [sarcastically] Right, he saved another life. Dr. Cuddy: Maybe. Vogler: Good for him, it's great, it's not the point*. (DH, URL). *– Кадді: Він зробив свою роботу. Фоглер: [саркастично] Так, він врятував ще одне життя. Лікар Кадді: Можливо. Фоглер: Добре для нього, це чудово, але не в цьому справа*. (ДХ, URL)

У цьому прикладі лексема відтворена фразою: *another* → *«*ще одне*»*.

Лінгвальні засоби створення іронії – паравербальні (інтонація) та лексико-стилістичні (іронічно марковані слоова і фрази) збережено при перекладі.

3. Додавання (8%).

(4) *Dr. House: His liver is shutting down. Father: What? What does that mean? Dr. House [with sarcasm]: Means he's all better, he can go home. Father: What? Dr. House: What do you think it means? He can't live without a liver, he's dying.* (DH, URL) – *Лікар Хаус: Його печінка відключається. Мр. Фостер: Що? Що це означає? Д-р Хаус (з сарказмом): Це означає, що йому краще. Він може їхати додому. Мр. Фостер: Що? Д-р Хаус: А ви що думаєте це означає? Не можна жити без печінки, він умирає!* (ДХ, URL)

У наведеному прикладі додано лексему на почутку речення: *Means he's all better* → *«*Це означає, що йому *краще»*.

Лінгвальні засоби збереження іронії збережено частково. Збережено паралінгвальний засіб (саркастична інтонація), але через додавання лексеми «це», що виступає у функції підмета, не відтворено синтактико-стилістичний засіб (еліпсис).

4. Опущення (11%).

(2) *Stacy: What's great about you is that you think you're right, what's frustrating about you is you're right so much of the time.* (DH, URL) – *Стейсі:*

Найдивовижніше в тобі те, що ти завжди вважаєш себе правим, а найжахливіше те, що ти майже завжди маєш рацію. Ти класний, розумний, непередбачуваний, сексуальний. Але з тобою мені було самотньо. (ДХ, URL)

У наведеному прикладі опущено займенники із дієсловом на початку клаух складного речення *What's*.

Лінгвальний засіб створення іронії змінено при перекладі. В оригіналі іронію створено завдяки синтактико-стилістичному засобу – анафорі. При перекладі частину речення із анафорою опущено. У перекладі іронію створення завдяки лексико-стилістичному засобу – стилістично забарвленій лексиці, зокрема, вживанню антонімів «найдивовижніше та найжахливіше».

Разом граматичні трансформації складають 55%.

3.3 Застосування лексико-граматичних трансформацій у відтворенні лінгвальних засобів вираження іронії і сарказму у серіалі "Doctor House"

Розглянемо лексико-граматичні трансформації.

1. **Антонімічний переклад** (7%).

(29) *Dr. Chase: You're joking. Dr. House: Well, hard not to – nothing funnier than cancer.* (DH, URL) – *Д-р Чейз: Ви жартуєте! Д-р Хаус: Ну, це не важко… Що може бути смішніше, ніж рак?* (ДХ, URL)

У наведеному прикладі займенник із конотацією заперечення *nothing* 'нічого' змінено позитивним займенником «що».

Лінгвальний засіб створення іронії (логіко-смисловий, мейозис) збережено при перекладі.

Наведемо ще приклад:

(3) *Dr. Foreman: You stash your drugs in a lupus textbook? Dr. House: It's never lupus.* (DH, URL) – *Д-р Форман: Ви ховали наркотики у книзі про вовчак?! Д-р Хаус: Вовчака ніколи не буває.* (ДХ, URL)

У цьому прикладі у перекладі вжито подвійне заперечення, не характерне джля англійської мови: «ніколи не».

Лінгвальний засіб створення іронії (синтактико-стилістичний, еліпсис) втрачено при перекладі.

Наведемо ще приклад:

(99) *Eve: Abortion is murder. Dr. House: True. It's a life and you should end it. Eve: Every life is sacred. Dr. House: Come on, talk to me don't quote me bumper stickers. Eve: It's true. Dr. House: It's meaningless. Eve: It means that every life matters to God. Dr. House: Not to me, not to you. Judging by the number of natural disasters, not to God either.* (DH, URL) – *Пацієнтка: Аборт – це вбивство. Д-р Хаус: Вірно. Це життя і ти маєш його перервати. Пацієнтка: Будь-яке життя священне. Д-р Хаус: Перестань. Говори зі мною, не цитуй наклейки на бампери. Пацієнтка: Це правда. Д-р Хаус: Це безглуздо. Пацієнтка: Це означає, що будь-яке життя важливе для бога. Д-р Хаус: Але не для мене і не для тебе. Судячи з кількості природних катастроф, і для бога теж.* (ДХ, URL)

Фраза із заперечуванням *not to God* перекладена українською стверджувальною фразою «для бога теж».

Лінгвальний засіб створення іронії (синтактико-стилістичний, епімону) при перекладі збережено частково: в оригіналі повтор фрази із елементом *not to* трапляється тричі, а у перекладеному тексті її переклад *не для* трапляється двічі, що знижує стилістичне навантаження.

2. Компенсація перекладацьких втрат (1%).

(5) *Dr. House: Like I always say, there's no "I" in "team." There is a "me," though, if you jumble it up.* (DH, URL) – *Д-р Хаус: Так я зазвичай і говорю: у команді (team) немає «Я» (I). Зате є «мене» (me), якщо звичайно постаратися.* (ДХ, URL)

В оригіналі каламбур засновано на розщепленні слова *team* із наступним паліндромом. У перекладі довелося пояснювати гру слів.

Лінгвальний засіб створення іронії (логіко-смисловий, каламбур) втрачено при перекладі.

3. Цілісне перетворення (14%)

(1) *Henry: [about his daughter] I slept with her mom. Dr. House: She probably knows that's happened already.* (DH, URL) – *Пацієнт (про доньку): Я спав із її матір'ю. Д-р Хаус: Я думаю, вона вже знає, як все це відбувається.* (ДХ, URL)

У наведеному прикладі іронічну семантику дещо змінено. В оригіналі речення *She probably knows that's happened already* має інтенцію «якщо вона народилася, то вона розуміє, що її батько спав з її матір'ю». У перекладі речення «Я думаю, вона вже знає, як все це відбувається» містить інтенцію «вона вже велика, тому знає, що роблять дорослі люди».

Наведемо ще приклад:

(40) *Dr. Foreman: The kid was just taking his AP calculus exam when all of a sudden he got nauseous and disoriented. Dr. House: That's the way calculus presents.* (DH, URL) – *Д-р Форман: Хлопчик просто здавав екзамен з математики, а потім раптово його почало нудити й він перестав розуміти де він. Д-р Хаус: Ось до чого призводить математика.* (ДХ, URL)

Лінгвальний засіб створення іронії (синтактико-стилістичний, пролепсу) при перекладі збережено.

Разом лексико-граматичні трансформації складають 22%.

Було здійснено квантитативний аналіз для визначення частотності використання тих чи тих перекладацьких трансформацій при перекладі засобів створення іронії і сарказму у серіалі «Лікар Хауз». Результати аналізу наведено на Рис. 1.3.

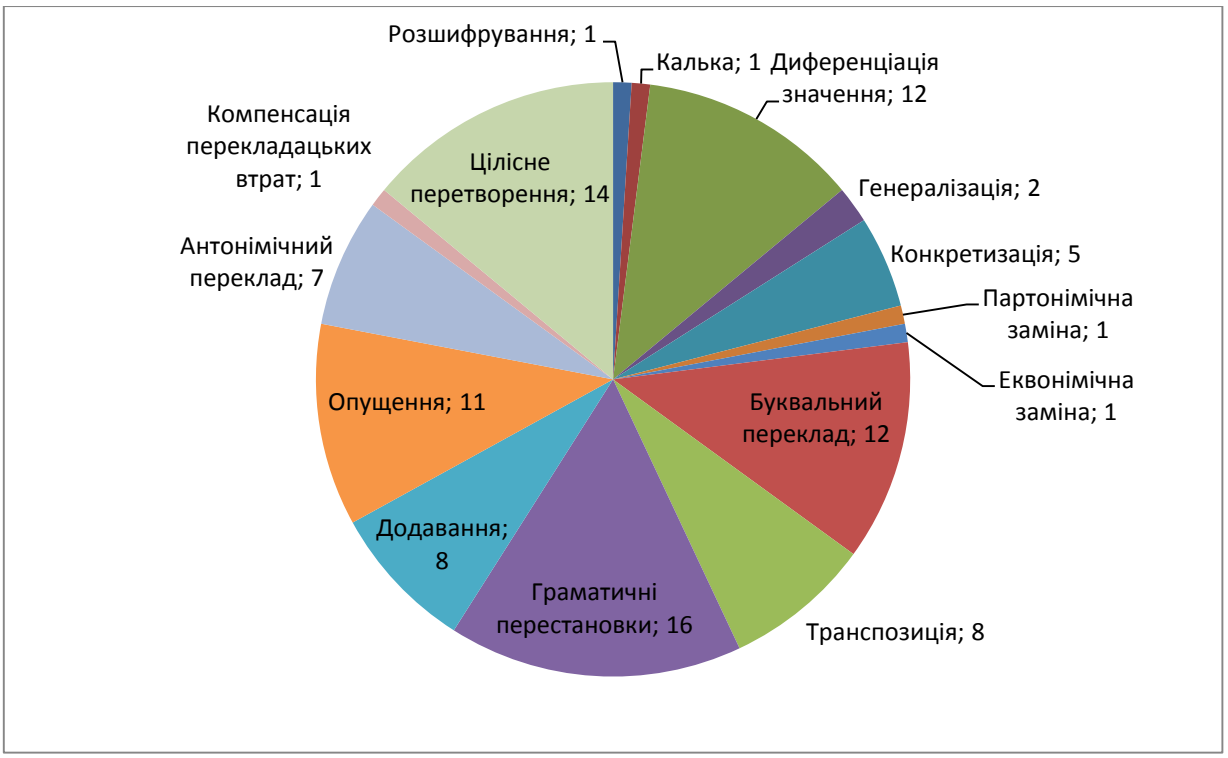

Рис. 3.1. Частотність перекладацьких трансформацій при перекладі засобів вираження іронії і сарказму у серіалі «Лікар Хауз», %

З Рис. 3.1 можемо зробити висновок, що найчастіше у серіалі «Лікар Хауз» використовується така граматична трансформація, як граматичні перестановки (16%) та така лексико-граматична трансформація, як цілісне перетворення (14%).

Середню частотність продемонстрували така лексична трансформація, яе диференціація значення (12%), такі граматичні трансформації, як буквальний переклад (12%), опущення (11%), транспозиція та додавання (по 8%) та така лексико-граматична трансформація, як антонімічний переклад (7%).

Рідко зустрічаються такі лексичні трансформації, як конкретизація (5%) та генералізація (2%).

У поодиноких випадках трапляються такі формальні лексичні трансформації, як розшифрування, калька, такі лексико-семантичні трансформації, як партонімічна заміна, еквонімічна заміна та така лексико-граматична трансформація, як компенсація перекладацьких втрат.

Узагальнено було визначено частотність різних груп трансформацій (Рис. 3.2).

Рис. 3.2. Частотність груп перекладацьких трансформацій при перекладі засобів вираження іронії і сарказму у серіалі «Лікар Хауз», %

Отже, З Рис. 3.2 можемо зробити висновок, що при перекладі замобів вираження іронії та сарказму у серіалі «Лікар Хауз» найчастіше зустрічаються граматичні трансформації. Їхня кількість склала понад половини (55%) від усіх аналізованих трансформацій. Найчастіше вони представлені граматичними перестановками, буквальним перекладом та опущенням.

Лексичні трансформації та лексико-граматичні трансформації трапляються із подібною частотністю (23% та 22% відповідно). Лексичні трансформації найбільше представлені трансформацією диференціації значення (12%). Взагалі серед лексичних трасформації лексико-семантичні переважають над формальними. Серед лексиско-граматичних трансформацій найчастіше трапляється цілісне перетворення (14%).

Було важливо визначити, чи зберігаються лінгвальні засоби вираження іронії і сарказму у серіалі при перекладі. Результати аналізу наведено на Рис. 3.3.

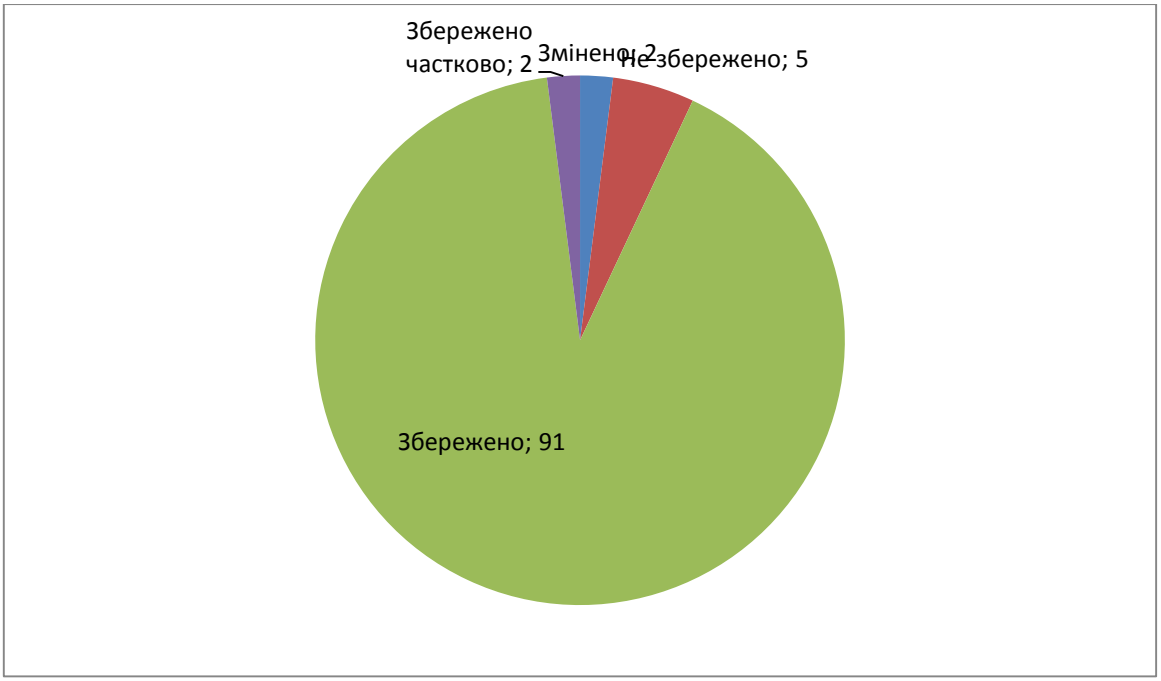

Рис. 3.3. Частотність збереження засобів вираження іронії і сарказму при їх перекладі у серіалі «Лікар Хауз»

З Рис. 3.3 можемо зробити висновок, що у абсолютній більшості випадків (91%) засоби вираження іронії і сарказму зберігаються при перекладі, тобто відтворюються аналогічними українськими засобами.

У 5% випадків їх не вдається зберегти, при цьому втрачається іронічна маркованість повністю чи частково.

У 2% випадків такі засоби зберігаються частково, при цьому вдається зберегти іронічну конотацію.

У 2% випадків такі засоби замінюються іншими засобами вираження іронії і сарказму.

Висновки до розділу 3

Аналіз перекладацьких трансформацій показав наступне:

1. Найчастіше у серіалі «Лікар Хауз» використовується така граматична трансформація, як граматичні перестановки (16%) та така лексико-граматична трансформація, як цілісне перетворення (14%).

2. Середню частотність продемонстрували така лексична трансформація, як диференціація значення (12%), такі граматичні трансформації, як буквальний переклад (12%), опущення (11%), транспозиція та додавання (по 8%) та така лексико-граматична трансформація, як антонімічний переклад (7%).

3. Рідко зустрічаються такі лексичні трансформації, як конкретизація (5%) та генералізація (2%). У поодиноких випадках трапляються такі формальні лексичні трансформації, як розшифрування, калька, такі лексико-семантичні трансформації, як партонімічна заміна, еквонімічна заміна та така лексико-граматична трансформація, як компенсація перекладацьких втрат.

4. Узагальнено було визначено, що при перекладі засобів вираження іронії та сарказму у серіалі «Лікар Хауз» найчастіше зустрічаються граматичні трансформації. Їхня кількість склала понад половини (55%) від усіх аналізованих трансформацій. Найчастіше вони представлені граматичними перестановками, буквальним перекладом та опущенням. Лексичні трансформації та лексико-граматичні трансформації трапляються із подібною частотністю (23% та 22% відповідно). Лексичні трансформації найбільше представлені трансформацією диференціації значення (12%). Взагалі серед лексичних трасформації лексико-семантичні переважають над формальними. Серед лексиско-граматичних трансформацій найчастіше трапляється цілісне перетворення (14%).

5. Було зроблено висновок, що у абсолютній більшості випадків (91%) засоби вираження іронії і сарказму зберігаються при перекладі, тобто відтворюються аналогічними українськими засобами. У 5% випадків їх не вдається зберегти, при цьому втрачається іронічна маркованість повністю чи частково. У 2% випадків такі засоби зберігаються частково, при цьому вдається зберегти іронічну конотацію. У 2% випадків такі засоби замінюються іншими засобами вираження іронії і сарказму.

ВИСНОВКИ

У сучасному світі іронія та сарказм як субкатегорії комічного являються фундаментальними формам сприймання і відображення дійсності. Будучи багатогранними явищами, дані види комічного функціонують у різноманітних формах, однією з яких є англомовний кінодискурс.

Телевізіонний дискурс, безсумнівно, зайняв лідируючі позиції за ступенем впливу на аудиторію, відтіснивши літературу, будучи величезним впливом на особливості сприйняття світу людиною. Відповідно, твори кіномистецтва стають об'єктом вивчення цілого ряду наук, в тому числі і лінгвістики та перекладознавства.

Даний вид дискурсу розглядає мовні засоби, за допомогою яких автор доносить ідею та має необхідний вплив на аудиторію. Дослідження прикладів іронії та сарказму дозволяють реалізувати повну передачу авторської задумки і комічного ефекту, а також виявити способи збереження лінгвістичних та екстралінгвістичних особливостей гумору певної нації.

Під час опрацювання теоретичного матеріалу було визначено найбільш поширені функціональні різновиди іронії та сарказму, означено їх особливості та стратегії їх перекладу. Окрім цього, було описано телевізійний дискурс як окремий феномен для уможливлення подальшого аналізу іронії та сарказму, що використовуються в ньому.

Незважаючи на велике різноманіття їх функцій, основною функцією доцільно вважати соціально-комунікативну, адже завдяки сарказму та іншим формам сценаристи можуть детальніше описати героїв, взаємовідносини між ними, характери та стан у суспільстві. Деколи одне саркастичне чи іронічне висловлювання може замінити декілька рядків тексту, що, в умовах обмеженого часу в ефірі, має важливе значення.

Окрім способів творення та реалізації іронії та сарказму в практичній частині також були описані способи перекладу форм комічного для адекватної передачі прагматичного аспекту висловлювання в телевізійному дискурсі. Вивчення цього аспекту перекладу показало, що фахівець повинен орієнтуватися

не тільки на форму, але і на зміст, часто імпліцитний, тобто прихований, на контекст та інші екстралінгвістичні фактори.

Практичні висновки щодо способів перекладу англомовних форм комічного, можуть бути використані на заняттях з практики перекладу та вивчення іноземної мови у вигляді прикладів вдалих варіантів, створених професійними перекладачами, а також для розвитку навичок майбутніх спеціалістів.

Аналіз лінгвальних засобів створення створенні іронії і сарказму іронії у серіалі «Лікар Хауз» показав, що серед засобів у серіалі абсолютно превалює іронічно-маркована лексика (40%), що відноситься до лексико-стилістичних засобів. Порівняно часто зустрічаються такий логіко-смисловий засіб, як каламбур (7%), такий паравербальний засіб, як інтонація (6%), такі синтактико-стилістичні засоби, як антитеза за питальні речення (по 4%). Рідко зустрічаються такий лексико-стилістичний засіб, як стилістично забарвлена лексика (3%), такі логіко-смислові засоби, як парадокс (3%), алогізм, парафраз, метафора, порівняння та мейозис (по 2%), такі синтактико-стилістичні засоби, як епімона, перефразування та умовний спосіб (по 2%), а також такі паравербальні засоби як паузи та погляд (по 2%). У поодиноких випадках трапляються такі логіко-смислові засоби, як антифраз, метонімія, уособлення та літота, такі синтактико-стилістичні засоби, як анафора, асиндетон, епіфора, замовчання, інверсія та пролепса, а також паравербальні засоби сміх та жести (по 1%).

У цілому серед лінгвальних засобів створення сарказму у серіалі переважають лексико-стилістичні (43%), серед яких найчастотнішою є іронічно-маркована лексика. Середню частотність продемонстрували логіко-смислові (24%) та синтактико-стилістичні (21%) засоби. Серед логіко-смислових засобів найчастіше трапляються каламбур та парадокс, а серед синтактико-стилістичних – питальні речення та антитеза. Найрідше трапляються паравербальні лінгвальні засоби (12%). Серед них превалює саркастична інтонація.

Аналіз функцій іронії дозволив зробити висновок, що переважно у «Серіалі «Лікар Хауз» іронія виконує саморегулюючу функцію (24%). Середню

частотність продемонстрували такі функції іронії у серіалі, як ексклюзивна (17%), емоційно-оцінна (13%), когнітивна (12%), фактична та полемічна (по 11%). Найрідше у серіалі іронія виконує інтимізуючу функцію (7%) та функцію висміювання (5%).

Аналіз перекладацьких трансформацій показав, що найчастіше у серіалі «Лікар Хауз» використовується така граматична трансформація, як граматичні перестановки (16%) та така лексико-граматична трансформація, як цілісне перетворення (14%). Середню частотність продемонстрували така лексична трансформація, яе диференціація значення (12%), такі граматичні трансформації, як буквальний переклад (12%), опущення (11%), транспозиція та додавання (по 8%) та така лексико-граматична трансформація, як антонімічний переклад (7%). Рідко зустрічаються такі лексичні трансформації, як конкретизація (5%) та генералізація (2%). У поодиноких випадках трапляються такі формальні лексичні трансформації, як розшифрування, калька, такі лексико-семантичні трансформації, як партонімічна заміна, еквонімічна заміна та така лексико-граматична трансформація, як компенсація перекладацьких втрат.

Узагальнено було визначено, що при перекладі засобів вираження іронії та сарказму у серіалі «Лікар Хауз» найчастіше зустрічаються граматичні трансформації. Їхня кількість склала понад половини (55%) від усіх аналізованих трансформацій. Найчастіше вони представлені граматичними перестановками, буквальним перекладом та опущенням. Лексичні трансформації та лексико-граматичні трансформації трапляються із подібною частотністю (23% та 22% відповідно). Лексичні трансформації найбільше представлені трансформацією диференціації значення (12%). Взагалі серед лексичних трасформації лексико-семантичні переважають над формальними. Серед лексиско-граматичних трансформацій найчастіше трапляється цілісне перетворення (14%).

Було зроблено висновок, що у абсолютній більшості випадків (91%) засоби вираження іронії і сарказму зберігаються при перекладі, тобто відтворюються аналогічними українськими засобами. У 5% випадків їх не вдається зберегти, при цьому втрачається іронічна маркованість повністю чи частково. У 2% випадків

такі засоби зберігаються частково, при цьому вдається зберегти іронічну конотацію. У 2% випадків такі засоби замінюються іншими засобами вираження іронії і сарказму.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баган М. П. Експресивність сучасного українськомовного наукового дискурсу: межі можливого. Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія : Філологія. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2017. С. 9—17.

2. Баранова С.В., Трофименко А.В. Проблеми перекладу форм комічного українською мовою (на матеріалі англомовних телесеріалів) . С.В. Баранова, Трофименко. А.В. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія «Філологія». Вип. 40. 2019. с. 62—65.

3. Бацевич Ф. Основи комунікативної лінгвістики. URL: http://document.kdu.edu.ua/info_zab/061_123.pdf

4. Бойко Н. І. Інтерпретація експресивної лексики в лінгвістичній спадщині М. А. Жовтобрюха та А. П. Грищенка. *Наукові записки* [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Серія : Філологічні науки. – Ніжин : Видавництво НДУ ім. М. В. Гоголя, 2013. С. 7—13.

5. Болдирева А.Є. Переклад каламбурів як засобу створення гумористичного ефекту: до постановки проблеми. *Записки з романо-германської філології*. 2016. Вип. 2 (37). С. 11 — 20.

6. Бреус Е.В. Основы теории и практики перевода. Москва: УРАО, 2000. 208 с.

7. Васина М. В. Акцентное оформление терминологических словосочетаний в английском медицинском дискурсе: автореф. … канд. филол. наук [Текст] / М.В. Васина. – Иваново: ИвГУ, 2004. – 20 с.

8. Верба Л. Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов. Посібник для перекладацьких відділень вузів / Л.Г. Верба. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 160 с.

9. Влахов С., Флорин С. Непереводимое в переводе. М.: Валент, 2009. 360 с.

10. Горшкова В.Е. Кинодиалог как единица перевода. *Вестник НГУ*. Сер. “Лингвистика и межкультурная коммуникация”. 2006. Т. 4. Вып. 1. С. 52—58.

11. Горшкова В.Е. Кинодиалог на службе подготовки переводчиков. *Вестник Иркутского государственного лингвистического университета.* Серия “Филология”. 2008. № 4. С. 26—31.

12. Горшкова В.Е. Перевод в кино. Иркутск: Иркут. гос. лингвист. ун-т, 2006. 178 с.

13. Дзикович О.В. Інституціональний аспект телевізійного дискурсу . Ольга Володимирівна Дзикович . *Науковий вісник Волинського національного університету імені Л. Українки: Філологічні науки*. Мовознавство № 7. Луцьк, 2010. с. 105–108.

14. Ефремова М.А. Концепт кинотекста: структура и лингвокультурная специфика: автореф. дисс. ... канд. филол. наук. Волгоград, 2004. 17 с.

15. Єфімов Л. П., Ясінецька О. А. Стилістика англійської мови і дискурсивний аналіз. Вінниця : Нова Книга, 2011. 239 с.

16. Жуланова Е. В. Можливості передачі і сприйняття культурної специфіки комічного дискурсу в умовах кіно перекладу. Є. В. Жуланова. Текст: безпосередній. *Вісник*. 2014. №3. с. 54—60.

17. Зарецкая А.Н. Особенности реализации подтекста в кинодискурсе: монография. Челябинск : Абрис, 2012. 192 с.

18. Игнатов К.Ю. От текста романа к кинотексту : языковые трансформации и авторский стиль (на англоязычном материале): автореф. дисс. ... канд. филол. наук. М., 2007. 26 с.

19. Ільїна О.К. Особливості англійського жарту. О.К. Ільїна . Росія і Захід: Діалог культур. *Збірник статей XIII міжнародної конференції 26-28 листопада 2009 року.* М., 2010. Випуск 15. Ч. 1. с. 154—162.

20. Казакова А. И. Особенности формирования фразеологической семантики в дискурсивном пространстве отечественного киноискусства дис. … канд. филол. наук : 10.02.01. Астрахань, 2014. 231 с.

21. Калита О.М. Мовні засоби вираження іронії в сучасній українській малій прозі. К, 2006. Автореф. 23 с.

22. Карасик А.В. Лінгвокультурні характеристики англійського гумору: дис. на науковий ступінь канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови». Карасик Андрій Володимирович. Волгоград, 2001. 193 с.

23. Ковалевська Я.Л. Медіапростір сатирико-саркастичного дискурсу (на прикладі американських онлайн видань). Я.Л. Ковалевська. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.* Серія «Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов». Вип. 84. 2016. с. 130–135.

24. Козинцев А.Г. Юмор: до и после иронии. Логический анализ языка. Языковые механизмы комизма. М. : Индрик, 2007. С. 238—253.

25. Колодина Е. А. Статус кинодиалога в ряду соположенных понятий: кинодиалог, кинотекст, кинодискурс. *Вестник Нижегородского университета им. Н.И. Лобачевского.* 2013. № 2. С. 327—333.

26. Комиссаров В.Н. Практикум по переводу с английского языка. Москва : Высш. шк., 1990. 127 с.

27. Корунець І. Біля витоків українського перекладознавства. Вінниця: Нова книга, 2008. 512 с.

28. Криштафович И. А. Теория Юмора : веб-сайт. URL: http://www.humortheory.com/index.php/teoriya-yumor/464.

29. Кузьмичев С. А. Перевод кинофильмов как отдельный вид перевода. *Вестник МГЛУ*. 2012. № 642. С. 140—149.

30. Кулинич М. А. Лингвокультурология юмора (на материале английского языка). Самара : СамГПУ, 1999. 180 с.

31. Кухаренко В.А. Практикум з стилістики англійської мови: Підручник Валерія Андріївна Кухаренко. Вінниця: Нова Книга, 2000. 160 с.

32. Кучумова Н. В. Способи утворення неологізмів у сучасній англомовній медичній лексиці. URL: https://naub.oa.edu.ua/2013/sposoby-utvorennya-neolohizmiv-u-suchasnij-anhlomovnij-medychnij-leksytsi/

33. Левицкая Т.Р., Фитерман А.М. Теория и практика перевода. Москва : ИЛНИЯ, 1963. 234 с.

34. Линтвар О. М. Вираження елементів комічного в художньому тексті. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. Серія «Філологічні науки». 2013. № 14(3). С. 69—73.

35. Лощенова І.Ф., Нікішина В.В. Перекладацькі трансформації як ефективний засіб досягнення адекватності перекладу. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя*. Філологічні науки. 2014. Книга 3. С. 102—105.

36. Лук'янова Т. Г. Лексичні аспекти перекладу субтитрів (на матеріалі англомовних художніх фільмів). *Нова філологія*. 2012. № 50. С. 170—173.

37. Максімов С.Є. Практичний курс перекладу (англійська та українська мови). Теорія та практика перекладацького аналізу тексту для студентів факультету перекладачів та факультету заочного та вечірнього навчання: Навчальний посібник. / С.Є. Максімов. К. : Ленвіт, 2006. 157 с.

38. Маневич И. М. Кино и литература. М., 1966. 240 с.

39. Мильдон В.И. Что же такое экранизация? *Мир русского слова*. 2011. № 3. С. 9—14.

40. Назмутдинова С.С. Пути достижения гармонического перевода в кинодискурсе. *Вестн. Челяб. гос. ун-та. Сер. Филология. Искусствоведение*. Вып.17. 2007. № 22 (100). С. 86—91.

41. Пазолини П. Поэтическое кино. Строение фильма. Некоторые проблемы анализа произведений экрана. Москва, 1984. С. 45—66.

42. Передерій В. Ф. Іронія в естетиці. Українська Радянська Енциклопедія. 2-е видання. Київ, 1979. Т. 4. С. 439.

43. Підгрушна О.Г. Відтворення англійського гумору в українському художньому перекладі : дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.16 / Підгрушна Олена Григорівна. К., 2005. 227 с.

44. Плигун О. Особливості словотвору термінів сучасної медицини / О. Плигун // Сучасні дослідження мови та літератури: матеріали Українсько-російської школи-конференції молодих учених. – Донецьк: ДонНУ, 2014. – С. 222—224.

45. Попова Л. О., Ромах О. В. Феномен телевизионных сериалов в современной массовой культуре. *Аналитика культурологии*. 2008. № 1. URL: http://qps.ru/Ujk78.

46. Походня С. И. Языковые виды и средства реализации иронии. Киев : Наукова думка, 1989. 123 с.

47. Почепцов О. Г. Комунікативний статус як параметр мовленнєвої взаємодії. *Мовознавство*. 1989. № 4. С. 40—45.

48. Прокофьев Г. Л. Ирония как прагматический компонент высказывания (на материале английского языка): Дисс. … канд. филол. наук. К. : КГПИИЯ, 1988. 206 с.

49. Рожнева Е.М., Вегнер В.В., Привалов П.Н. Специфика перевода иронии и юмора с английского языка на русский. Научные исследования и разработки молодых ученых. Филология и лингвистика, 2009. С. 124—128.

50. Самкова М.А. Кинотекст и кинодискурс: к проблеме разграничения понятий. Филологические науки. Вопросы теории и практики. Тамбов : *Грамота*, 2011. Вып. 1(8). С. 135—137.

51. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава : Довкілля-К, 2016. 716 с.

52. Селіванова О. Проблема диференціації перекладацьких трансформацій. URL: Novfil_2012_50_58%20(2).pdf.

53. Симоненко Л. Актуальні проблеми сучасного українського термінознавства. *Українська термінологія і сучасність*. – Вип. VIII. Київ, КНЕУ, 2009. – с. 9—15.

54. Скоромыслова Н. В. Теоретический аспект перевода художественных фильмов. *Вестник Московского государственного университета имени М. В. Ломоносова.* 2010. № 1. С. 153—156.

55. Сорока Ю.Г. Кинодискурс повседневности постмодерна. Постмодерн: новая магическая эпоха. Харьков : Харьковский нац. ун-т им. Н.В. Каразина, 2002. С. 47—49.

56. Чернявский М.Н. Комедия Аристофана и античные теории смеха. Аристофан. *Сборник статей*. Москва, 1956. С. 81—108.

57. Шонь О. Б. Мовностилістичні засоби реалізації гумору, іронії і сатири в американських коротких оповіданнях : дис. … канд. філол. наук : 10.02.04. Львів, 2003. 225 с.

58. Balazs B. Theory of the Film (Character and Growth of a New Art) . L.: Dover Publications, 2010. 291 p.

59. Birdwistell R.L. Kinesics and context: Essays on body-motion communication. Philadelphia: Univ. of Pennsylvania Press, 1970. P. 25.

60. Blake B.J. Playing with Words: Humor in the English. London: Equinox Publishing, 2007. 181 p.

61. Bloomfield L. Language. London: Allen & Unwin, 1935. 566 p.

62. Bordwell D. Ozu and the poetics of cinema. London : BFI Pub.; Princeton, N.J.: Princeton University Press, 2008. 406 p.

63. Bühler K. Theory of Language : The Representational Function of Language. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2011. 518 p.

64. Chaume F. Film Studies and Translation Studies: Two Disciplines at Stake in Audiovisual Translation. *Meta*. 2004b. Vol. 49 (1). P. 12—24

65. Chothia J. Forging a Language: A Study of Plays of Eugene O'Neill. Cambridge: Cambridge University Press, 1978. P. 20—38.

66. Muecke D. C. The compass of irony. London : Methuen, 2019.

67. Mullany L., Stockwell P. Introducing English Language: A Resource Book for Students. London : Routledge, 2010. 303 p.

68. Newmark P. A Textbook of Translation. New York : Phoenix ELT, 1995. 324 p.

69. Nida E., Taber Ch. R. The Theory and Practice of Translation. Leiden : E. J. Brill, 1974. 209 p.

70. Orero P. Topics in Audiovisual Translation . Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2004. 225 p.

71. Shanna F. Understanding and Learning Sarcasm. URL: https://people.howstuffworks.com/sarcasm1.html

72. Winokur J. The Big Book of Irony / J. Winokur. — New York : St. Martin's Press, 2007. — 192 p.

СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ВТССУМ) — Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / [Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел]. — К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.

74. (ЛСД) – Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р.Т. Гром’яка, Ю.І. Коваліва, В.І. Теремка. К. : ВЦ «Академія», 2007. 752 с.

75. (НТСУМ) – Новий тлумачний словник української мови : В 4 т. / Уклад. В.В. Яременко, О.М. Сліпушко. К.: Аконіт, 2001.

76. (СЛТ) – Словарь литературных терминов. URL: http://www.textologia.ru/slovari/literaturovedcheskie-terminy/

77. (DLT) – Cuddon J. Dictionary of Literary Terms&Literary Theory. London: Penguin Books, 1976.

78. (LDCE) – Longman Dictionary of Contemporary English. Longman, 2005.

79. (UD) – Urban Dictionary. 1999-2020. URL: https://www.urbandictionary.com

80. (DOMT) – Dictionary of Medical Terms CD-ROM 4th Edition. CDROM A&C Black Publishers Ltd 2005.

L

D

C

E

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

(DH) – Doctor House. URL: http://lelang.ru/english/series/doktor-haus-na-anglijskom-s-subtitrami-v-hd/

— Longman Dictionary of Contemporary English / [director Della Summers]. —

—

(ДХ) – Лікар Хауз. URL: https://uaserials.pro/75-doktor-haus.html

ДОДАТОК

Приклади засобів вираження іронії і сарказму та їх переклад українською мовою

№	Текст оригіналу	Текст перекладу
1.	*Henry: [about his daughter] I slept with her mom.* *Dr. House: She probably knows that's happened already.* (DH, URL)	*Пацієнт (про доньку): Я спав із її матір'ю.* *Д-р Хаус: Я думаю, вона вже знає, як все це відбувається.* (ДХ, URL)
2.	*Stacy: What's great about you is that you think you're right, what's frustrating about you is you're right so much of the time.* (DH, URL)	*Стейсі: Найдивовижніше в тобі те, що ти завжди вважаєш себе правим, а найжахливіше те, що ти майже завжди маєш рацію. Ти класний, розумний, непередбачуваний, сексуальний. Але з тобою мені було самотньо.* (ДХ, URL)
3.	*Dr. Foreman: You stash your drugs in a lupus textbook?* *Dr. House: It's never lupus.* (DH, URL)	*Д-р Форман: Ви ховали наркотики у книзі про вовчак?!* *Д-р Хаус: Вовчака ніколи не буває.* (ДХ, URL)
4.	*Dr. House: His liver is shutting down.* *Father: What? What does that mean?* *Dr. House [with sarcasm]: Means he's all better, he can go home.* *Father: What?* *Dr. House: What do you think it means? He can't live without a liver, he's dying.* (DH, URL)	*Лікар Хаус: Його печінка відключається.* *Мр. Фостер: Що? Що це означає?* *Д-р Хаус (з сарказмом): Це означає, що йому краще. Він може їхати додому.* *Мр. Фостер: Що?* *Д-р Хаус: А ви що думаєте це означає? Не можна жити без печінки, він умирає!* (ДХ, URL)
5.	*Dr. House: Like I always say, there's no "I" in "team." There is a "me," though, if you jumble it up.* (DH, URL)	*Д-р Хаус: Так я зазвичай і говорю: у команді (team) немає «Я» (I). Зате є «мене» (me), якщо звичайно постаратися…* (ДХ, URL)
6.	*DR. HOUSE: This ray of sunshine is Doctor Lisa Cuddy. Doctor Cuddy runs this whole hospital, so unfortunately she's much too busy to deal with you. I am bored...certified diagnostician with a double specialty in infectious disease and nephrology. I am also the only doctor currently employed at this clinic who is forced to be here against his will.* (DH, URL)	*Д-р ХАУС: Цей промінь сонця — Лікар Ліза Кадді. Лікар Кадді керує всією цією лікарнею, тому, на жаль, вона занадто зайнята, щоб мати справу з вами. Я нудьгуючий...дипломований діагност з подвійною спеціальністю: інфекціоніст та нефролог. Я також єдиний лікар, який зараз працює в цій клініці, який змушений перебувати тут проти волі.* (ДХ, URL)
7.	*Dr. Wilson: Your real fear is me having a good relationship.* *Dr. House: Yes, it keeps me up at night. That and the Loch Ness Monster, global warming, evolution, other fictional concepts.* (DH, URL)	*Д-р Вілсон: Насправді ти боїшся, що я буду з нею щасливий.* *Д-р Хаус: Так. Через це я не можу заснути ночами. Через це, і через Лохнеське чудовисько, глобальне потепління, еволюцію та інші фантастичні концепції.* (ДХ, URL)
8.	*Dr. Wilson: God! Even I don't like you.* *Dr. House: You know, words can hurt.* (DH, URL)	*Д-р Вілсон: Навіть мені ти не подобаєшся.* *Д-р Хаус: Знаєш, слова можуть поранити!* (ДХ, URL)
9.	*Dr. Wilson: Cuddy called.* *Dr. House: I know. Saw the caller ID.* *Dr. Wilson: Young girl, anaphylactic shock.* *Dr. House: You answered?* *Dr. Wilson: Turns out THAT'S what stops the ringing.* (DH, URL)	*Вілсон: Кадді телефонувала.* *Хаус: Знаю, бачив її номер на визначнику.* *Вілсон: Молода дівчина анафілактичний шок.* *Хаус: Ти відповів?* *Вілсон: Підняти трубку – це ЄДИНИЙ СПОСІБ припинити дзвінки.* (ДХ, URL)
10.	*[Cameron, Chase, and Foreman enter]* *Dr. Cameron: [about the patient] We've got rectal bleeding.* *Dr. House: What, all of you?* (DH, URL)	*Д-р Кемерон (про пацієнта): У нас ректальна кровотеча.* *Д-р Хаус: Що, у всіх одразу?* (ДХ, URL)
11.	*[Dr. House is with Stacy in her house when Mark enters the room.]* *Mark: What's going on?* *Dr. House: It's not what you think. I know it looks like we're cleaning dishes, but actually, we're having sex.* (DH, URL)	*(Заходить Марк і бачить Стейсі з Хаусом, які миють посуд)* *Марк: Що тут відбувається?* *Хаус: Це не те, що ти подумав. Я знаю, це виглядає так, наче ми мили посуд, але насправді ми займалися сексом!* (ДХ, URL)
12.	*[Dr. Wilson is examining Dr. House's leg with the MRI]*	*(Вілсон робить Хаусу МРТ)*

№	Текст оригіналу	Текст перекладу
	Dr. Wilson: [gruff disguised voice] House, this is God. (DH, URL)	*Д-р Вілсон (загробним голосом): Хаус, це Бог!* (ДХ, URL)
13.	*[House walks into hospital and sees room full of possible epidemic patients and turns around towards exit]* *Dr. Cuddy: Dr. House! We need you here.* *Dr. House: Sorry, lotta sick people. I might catch something.* (DH, URL)	*(Хаус входить і бачить, що вестибюль сповнений хворих, розгортається і намагається піти)* *Д-р Кадді: Хаус! Ти нам знадобишся.* *Д-р Хаус: Пробач, дуже багато хворих. Я можу щось підхопити.* (ДХ, URL)
14.	*[Wilson is telling House that his leg pain is a result of Stacy leaving.]* *[House whacks Wilson's shin with his cane]* *Wilson: Ow!* *Dr. House: Aw, you miss Stacy too?* (DH, URL)	*(Вілсон пояснює, що біль у нозі у Хауса після від'їзду Стейсі)* *Д-р Хаус (б'є тростиною Вілсона по нозі, Вілсон корчиться від болю): Що, теж сумуєш за Стейсі?* (ДХ, URL)
15.	*Cameron: If House is right, no harm. If he's wrong, I've given a dying woman a couple day's hope.* *Chase: False hope.* *Cameron: If there was any other type available, I would have given her that.* (DH, URL)	*Д-р Кемерон: Якщо Хаус має рацію, то шкоди не буде. Якщо ні, то ми дали жінці, яка вмирає, ще пару днів надії.* *Д-р Чейз: Хибної надії!* *Д-р Кемерон: Якби була якась інша, я б дала її.* (ДХ, URL)
16.	*CUDDY: What are you clinging to, House? You're gonna risk her life just to save her leg?* (DH, URL)	*КАДДІ: За що ти чіпляєшся, Хаус? Ти збираєшся ризикувати її життям, тільки щоб врятувати її ногу?* (ДХ, URL)
17.	*Cuddy: I was expecting you in my office twenty minutes ago.* *House: Really? Well, that's odd, because I had no intention of being in your office twenty minutes ago.* (DH, URL)	*Д-р Кадді: Я чекала на тебе в кабінеті 20 хвилин тому.* *Д-р Хаус: Серйозно? Дивно, а я не збирався бути у тебе в кабінеті 20 хвилин тому.* (ДХ, URL)
18.	*Det. Michael Tritter: Merry Christmas.* *Dr. House: And a Happy "Go to Hell".*(DH, URL)	*Детектив Триттер: Веселого Різдва!* *Д-р Хаус: І щасливого йди ти до біса!* (ДХ, URL)
19.	*Dr. Cameron: [Coffee mug in hand, standing next to the whiteboard with one arm draped over it] Foreman! Are you going to contribute, or are you too tired from stealing cars? [Foreman and Chase stare at her] I'm being House. It's funny.* *Dr. Foreman: [Deadpan] I know. You made milk come out of my nose.* (DH, URL)	*Д-р Кемерон: Форман! Ти братимеш участь у діагнозі або ти занадто втомився, крадучи машини?! (Пауза) Я поводжуся, як Хаус. Хіба це не смішно?* *Д-р Форман: Так. У мене навіть молоко пішло носом.* (ДХ, URL)
20.	*Dr. Cameron: Could pain medication cause an orgasm?* *Dr. House: I wish.* (DH, URL)	*Д-р Кемерон (про пацієнта): Може, знеболювальні можуть викликати оргазм?* *Д-р Хаус: Якби...* (ДХ, URL)
21.	*Dr. Cameron: His brain is like a waiter that's got too many...* *Dr. House: Hey! I do the metaphors!* (DH, URL)	*Д-р Кемерон: Його мозок як офіціант, у якого дуже багато.* *Д-р Хаус: Гей! Метафори тут вигадую я!* (ДХ, URL)
22.	*Dr. Cameron: We're going to cure death?* *Dr. House: [laughs like a mad scientist] Bwah-ha-ha-ha-ha! [normal voice] Doubt it.* (DH, URL)	*Д-р Кемерон: Вилікуємо від смерті?* *Д-р Хаус: Бу-га-га-ха-ха! Не думаю.* (ДХ, URL)
23.	*Dr. Cameron: Why would you need $5,000?* *Dr. Chase: Bad night at poker or a great night with a hooker.* *Dr. House: Thank you for saving me the trouble of deflecting that personal question with a joke.* (DH, URL)	*Д-р Кемерон (Хаусу): Навіщо тобі знадобилося п'ять тисяч доларів?* *Д-р Чейз: Не пощастило в покер ... або пощастило з повією?* *Д-р Хаус: Дякую тобі, що позбавив мене необхідності обертати це особисте питання у жарт.* (ДХ, URL)
24.	*Dr. Cameron: Do you have any idea what it feels like to have a six-foot long hose shoved into your large intestine?* *Dr. House: No, but I now have a much greater respect for whichever basketball player you dated in college.* (DH, URL)	*Д-р Кемерон (про пацієнта): Ти хоч уявляєш, як це, коли тобі в товсту кишку засовують двометровий шланг?* *Д-р Хаус: Ні, але тепер я дуже високої думки про якогось баскетболіста, з яким ти зустрічалася у коледжі.* (ДХ, URL)
25.	*Dr. Cameron: Why did you hire me? […]* *Dr. Cameron: You hired a black guy because he had a juvenile record.*	*Д-р Кемерон: Навіщо ви найняли мене?* *[…]* *Д-р Кемерон: Ви найняли чорного хлопця, бо мав юнацьку судимість.*

№	Текст оригіналу	Текст перекладу
	Dr. House: No, it wasn't a racial thing, I didn't see a black guy. I just saw a doctor… with a juvenile record. I hired Chase 'cause his dad made a phone call. I hired you because you are extremely pretty. *Dr. Cameron: You hired me to get into my pants?!* *Dr. House: I can't believe that that would shock you. It's also not what I said. No, I hired you because you look good; it's like having a nice piece of art in the lobby.* (DH, URL)	*Д-р Хаус: Ні, то була не расова причина. Я не бачив чорний хлопець. Я просто бачив лікаря з юнацькою судимістю. Я найняв Чейза, бо його батько зателефонував. Я найняв тебе, бо ти дуже гарна.* *Д-р Кемерон: Ви найняли мене, щоб залізти мені під спідницю?* *Д-р Хаус: Не можу повірити, що це шокує тебе. А також це не те, що я сказав. Я сказав, що найняв тебе, бо ти добре виглядаєш. Це все одно, що тримати гарний витвір мистецтва в передпокої.* (ДХ, URL)
26.	*Dr. Chase: Cameron and Foreman are too ethical and I'm too scared of getting sued.* (DH, URL)	*Д-р Чейз: Кемерон і Форман надто порядні для цього, а я страшенно боюся, що мене засудять.* (ДХ, URL)
27.	*Dr. Chase: Pre-World War II fluorescent bulbs contained large amounts of beryllium. Beryllium dust inflames the lungs, they get rigid, patient can't breathe. [Dr. House gives him a questioning look] My father co-authored a paper on acute berylliosis.* *Dr. House: Phew! For a moment there I thought you were smart.* (DH, URL)	*Чейз : Такі лампи до 2-ї світової містили велику кількість берилію. Берилієвий пил викликає запалення у легенях. Вони стають щільними, пацієнт може дихати.* *(Здивований погляд Хауса)* *Чейз: Мій батько був співавтором доповіді з гострого бериліозу.* *Хаус: Пфф, а я на мить подумав, що ти розумний.* (ДХ, URL)
28.	*Dr. Chase: You can trust me.* *Dr. House: Problem is, if I can't trust you, I can't trust your statement that I can trust you. But thanks anyway, you've been a big help.* (DH, URL)	*Лікар Чейз: Ти можеш мені вірити.* *Д-р Хаус: Проблема в тому, якщо я не можу вірити тобі, то я не можу вірити твоїм твердженням, що я можу тобі вірити.* (ДХ, URL)
29.	*Dr. Chase: You're joking.* *Dr. House: Well, hard not to – nothing funnier than cancer.* (DH, URL)	*Д-р Чейз: Ви жартуєте!* *Д-р Хаус: Ну, це не важко… Що може бути смішніше, ніж рак?* (ДХ, URL)
30.	*Dr. Chase: You're gonna talk to a patient?* *Dr. House: God talks to him. It'd be arrogant of me to assume that I'm better than God.* (DH, URL)	*Д-р Чейз: Ти спілкуватимешся з пацієнтом?!* *Д-р Хаус: З ним говорить Бог. Було б неввічливо думати, що я кращий за Бога.* (ДХ, URL)
31.	*Dr. Cuddy: He did his job.* *Vogler: [sarcastically] Right, he saved another life.* *Dr. Cuddy: Maybe.* *Vogler: Good for him, it's great, it's not the point.* (DH, URL)	*Кадді: Він зробив свою роботу.* *Фоглер: [саркастично] Так, він врятував ще одне життя.* *Лікар Кадді: Можливо.* *Фоглер: Добре для нього, це чудово, але не в цьому справа.* (ДХ, URL)
32.	*Dr. Cuddy: In the Senator's condition, a spleen biopsy could easily cause sepsis and kill him!* *Dr. House: Why do you do this to me? Now if I kill him, I can't tell the judge I had no idea of the risks involved.* (DH, URL)	*Д-р Кадді: У тому стані, в якому знаходиться сенатор, біопсія може легко спричинити сепсис і вбити його!* *Д-р Хаус: Навіщо це ти розповіла? Тепер, якщо я вб'ю його, я не зможу сказати судді, що нічого не знав про ризики.* (ДХ, URL)
33.	*Dr. Cuddy: Oh, I looked up that philosopher you quoted, Jagger, and you're right. You can't always get what you want. But as it turns out, if you try sometimes, you get what you need.* (DH, URL)	*Д-р Кадді: Ще я знайшла того філософа, що ти процитував, Джаггера. Ти маєш рацію, «не завжди можна отримати те, що хочеш.» Але, як з'ясувалося, «якщо спробувати, іноді можна отримати те, що тобі треба».* (ДХ, URL)
34.	*Dr. Cuddy: You broke into my house?!* *Dr. House: No, that would be wrong. I had a key.* (DH, URL)	*Д-р Кадді: Ти вломився в мій будинок?* *Д-р Хаус: Та ні, що ти! У мене був ключ.* (ДХ, URL)
35.	*Dr. Cuddy: You're addicted.* *Dr. House: If the pills ran my life, I'd agree with you, but it's my leg busy calendaring what I can't do.* (DH, URL)	*Д-р Кадді: Ти маєш залежність.* *Д-р Хаус: Якби пігулки керували моїм життям, я б з тобою погодився. Але це моя нога каже мені, що робити.* (ДХ, URL)
36.	*Dr. Cuddy: …The clinic is part of your job. I want you to do your job.* *Dr. House: Ah, yes, but as the philosopher Jagger once said, «You can't always get what you want».* (DH, URL)	*Д-р Кадді: Клініка – це частина твоєї роботи. І я хочу, щоби ти робив свою роботу.* *Д-р Хаус: Ну, якось одного разу філософ Джаггер сказав: «Не завжди можна отримати те, що хочеш».* (ДХ, URL)
37.	*Dr. Foreman: Her oxygen saturation is normal.* *Dr. House: It's off by one percentage point.*	*Д-р Форман: Насичення киснем у нормі.* *Д-р Хаус: Відхилення складає один відсоток*

№	Текст оригіналу	Текст перекладу
	Dr. Foreman: It's within range. It's normal. *Dr. House: If her DNA was off by one percentage point, she'd be a dolphin.* (DH, URL)	*Д-р Форман: У допустимих межах. Це нормально.* *Д-р Хаус: Якби у неї в ДНК було відхилення в один відсоток, вона була б дельфіном.* (ДХ, URL)
38.	*Dr. Foreman: Hypervigilance, sudden irritability...* *Dr. House: Symptomatic of...lunch with Cuddy?* (DH, URL)	*Д-р Форман (Хаусу): Понад настороженість, сплеск дратівливості.* *Д-р Хаус: Симптоми обідів з Кадді?* (ДХ, URL)
39.	*Dr. Foreman: Noble.* *Dr. House: Moronic. [Foreman looks at him] It's a synonym.* (DH, URL)	*Д-р Форман: Шляхетність.* *Д-р Хаус: Ідіотизм. Це синоніми.* (ДХ, URL)
40.	*Dr. Foreman: The kid was just taking his AP calculus exam when all of a sudden he got nauseous and disoriented.* *Dr. House: That's the way calculus presents.* (DH, URL)	*Д-р Форман: Хлопчик просто здавав екзамен з математики, а потім раптово його почало нудити й він перестав розуміти де він.* *Д-р Хаус: Ось до чого призводить математика.* (ДХ, URL)
41.	*Dr. Foreman: There's no age limit on addiction.* *Dr. House: [taking a Vicodin] He's right.* (DH, URL)	*Д-р Форман (про пацієнтку): Наркотикам все одно, скільки тобі років.* *Д-р Хаус (дістає вікодін): Точно.* (ДХ, URL)
42.	*Dr. Foreman: [Referring to Dr. House] He's really talking to a patient.* *Dr. Chase: I don't know who I am any more.* (DH, URL)	*Д-р Форман (про Хауса): Він розмовляв з пацієнтом?!* *Д-р Чейз: Зараз я не впевнений, що я — це я.* (ДХ, URL)
43.	*Dr. Foreman: Oh, Cameron, I need you for a couple of hours.* *Dr. Cameron: What's up?* *Dr. Foreman: When you break into someone's house, it's always better to have a white chick with you.* (DH, URL)	*Д-р Форман: Кемерон, ти мені знадобишся на пару годин.* *Д-р Кемерон: Що таке?* *Д-р Форман: Коли ти вдираєшся в чийсь будинок, завжди краще, щоб з тобою була біла кралечка.* (ДХ, URL)
44.	*Dr. House: Ah, my birthday. Normally I'd put on a festive hat and celebrate the fact that the Earth has circled the Sun one more time; I really didn't think it was going to make it this year, but darn it if it wasn't the little planet that could all over again.* (DH, URL)	*Д-р Хаус (про день народження): Ну, звичайно я б одягнув смішний капелюх і святкував би той факт, що Земля обійшла Сонце ще один раз. Я дійсно думав, що цього разу їй не вдасться… Але, чорт візьми, це Планета, Яка Знову Змогла!* (ДХ, URL)
45.	*DR. HOUSE: And?* *DR. CUDDY: Maybe he doesn't feel comfortable talking about his private matters...* *DR. HOUSE: Well, neither would I, if I was having trouble controlling my pee pee!* (DH, URL)	*ХАУС: І?* *КАДДІ: Можливо, йому не комфортно говорити про свої особисті справи...* *ХАУС: Ну, я теж не хотів би казати, якби мені було важко контролювати моє пі-пі!* (ДХ, URL)
46.	*Dr. House: As long as you're trying to be good, you can do whatever you want.* *Dr. Wilson: And as long as you're not trying, you can say whatever you want.* *Dr. House: So between us, we can do anything. We can rule the world!* (DH, URL)	*Д-р Хаус: Поки ти намагаєшся бути гарним, ти можеш робити все, що хочеш.* *Д-р Вілсон: А поки ти не намагаєшся, ти можеш говорити все, що хочеш.* *Д-р Хаус: То виходить, разом ми можемо робити все, що завгодно. Ми можемо керувати світом!* (ДХ, URL)
47.	*Dr. House: Bad news: Your son has a filthy, unhealthy habit. Good news: He's trying to quit. Bad news: Quitting is killing him. Good news: I can cure him. Bad news: [thinks] Nope, that's the end of it.* (DH, URL)	*Д-р Хаус: Погана новина: у вашого сина огидна та шкідлива для здоров'я звичка. Гарна новина: він її намагався покинути. Погана новина: це його мало не вбило. Хороша новина: я можу його вилікувати. Погана новина ... (Пауза) Ні, це все.* (ДХ, URL)
48.	*DR. HOUSE: But not to worry, because for most of you, this job could be done by a monkey with a bottle of Motrin.* (DH, URL)	*ХАУС: Але не хвилюйтеся, бо більшість з вас могла б вилікувати мавпа з пляшкою жарознижувального.* (ДХ, URL)
49.	*Dr. House: Cameron is so not perfect.* *Dr. Wilson: Nobody's perfect.* *Dr. House: Mother Theresa?* *Dr. Wilson: Dead.* *Dr. House: Angelina Jolie?* *Dr. Wilson: No medical degree.* *Dr. House: Oh, so now who's being picky?* (DH, URL)	*Д-р Хаус: Кемерон зовсім не ідеальна.* *Д-р Вілсон: Ну, ніхто не є ідеальним.* *Д-р Хаус: Мати Тереза?* *Д-р Вілсон: Мертва.* *Д-р Хаус: Анжеліна Джолі?* *Д-р Вілсон: Не має медичної освіти.* *Д-р Хаус: І хто тепер чіпляється?* (ДХ, URL)

№	Текст оригіналу	Текст перекладу
50.	*Dr. House: Chase killed that woman, now Foreman's in charge?* *Dr. Cuddy: Yeah, we have a pecking order here, if Cameron kills somebody, Chase takes over. There's a flow chart in the lobby.* (DH, URL)	*Д-р Хаус: Чейз убив ту жінку і тепер Форман головний?* *Лікар Кадді: Ну, у нас тут така неофіційна ієрархія. Якщо Кемерон когось уб'є, місце займе Чейз. У приймальні висить схема.* (ДХ, URL)
51.	*DR. HOUSE: Don't worry, it's a vegan IV.* (DH, URL)	*Д-р Хаус: Не хвилюйтесь, це веганське внутрішньовенне харчування.* (ДХ, URL)
52.	*DR. HOUSE: Give him a whole body scan.* *DR. CAMERON: You hate whole body scans.* *DR. HOUSE: 'Cause they're useless.* (DH, URL)	*Д-р ХАУС: Зроби йому сканування всього тіла.* *Д-р КЕМЕРОН: Але ти ненавидиш сканування всього тіла.* *Д-р ХАУС: Тому що вони марні***.** (ДХ, URL)
53.	*Dr. House: Good morning, Dr. Cuddy! Love that outfit. Says, I'm professional, but I'm still a woman. Actually, it sorta yells the second part.* *Dr. Cuddy: Yeah, and your big cane is real subtle too.* (DH, URL)	*Д-р Хаус: Доброго ранку, Лікар Кадді! Симпатичний костюм. Він каже: "Я професіонал, але все ще жінка". Взагалі, другу частину він просто кричить.* *Д-р Кадді: Так, а твоя велика палиця теж досить непомітна.* (ДХ, URL)
54.	*Dr. House: I don't ask why patients lie. I just assume they all do.* (DH, URL)	*Д-р Хаус: Я не запитую, чому пацієнти брешуть, я просто затверджую, що вони всі брешуть***.** (ДХ, URL)
55.	*Dr. House: I like my leg. I've had it for as long as I can remember.* (DH, URL)	*Д-р Хаус: Мені подобається моя нога. Вона в мене була, скільки я себе пам'ятаю.* (ДХ, URL)
56.	*DR. HOUSE: I saw the light on.* (DH, URL)	*ХАУС: Я бачив світло <у кінці тонелю>*(ДХ, URL)
57.	*Dr. House: I should cancel. I've got a patient in surgery tomorrow.* *[House moves to the kitchen]* *Dr. Wilson: And if you were a surgeon, that would actually matter.* (DH, URL)	*Д-р Хаус: Я мушу все скасувати. В мого пацієнта операція вранці.* *Д-р Вілсон: І якби ти був хірургом, це справді могло бути важливо.* (ДХ, URL)
58.	*DR. HOUSE: Idiopathic, from the Latin meaning we're idiots 'cause we can't figure out what's causing it.* (DH, URL)	*Д-р ХАУС: Ідіопатичний у перекладі з латини означає, що ми ідіоти, тому що не можемо зрозуміти, що саме це викликає.* (ДХ, URL)
59.	*Dr. House: Idiots are fun. No wonder every village wants one.* (DH, URL)	*Д-р Хаус (Форман): Жартую. Ідіоти такі кумедні. Не дивно, що у кожному селі хочуть мати свого.* (ДХ, URL)
60.	*Dr. House: In ten seconds, I'm going to announce that I gave her [the patient] the wrong dosage.* *Dr. Cuddy: [Taken aback] You're going to admit negligence?* *Dr. House: Unless you leave the room, you'll have to testify as a witness. [Cuddy crosses her arms] Five, four, three, two... [with sarcasm] So there I was in the clinic, drunk, I opened the drawer, closed my eyes, grabbed the first syringe I could find and.... [Cuddy leaves quickly]* (DH, URL)	*Д-р Хаус: Через 10 секунд я збираюся оголосити, що дав їй не ту дозу в клініці* *Д-р Кадді: Ти збираєшся зізнатися в недбалості?* *Д-р Хаус: Тільки якщо ти не покинеш кімнату. 5.. 4.. 3.. 2.. (із сарказмом). Виходить, я був у клініці п'яний, і відкрив двері, закрив очі, взяв перший шприц, що попався…*(ДХ, URL)
61.	*Dr. House: Is it true what they say about Jewish foreplay?* *Dr. Wilson: [Desperate to change the subject] Uh, uh—* *Dr. Petra Gilmar: Two hours of begging?* *Dr. House: I heard four.* *Dr. Petra Gilmar: Well, actually I'm only half Jewish.* (DH, URL)	*Лікар Хаус: Чи правда те, що говорять про єврейську прелюдію?* *Лікар Вілсон: [Відчайдушно наманається змінити тему]- е… е..* *Д-р Петра Гілмар: Дві години виклянчування**?*** *Лікар Хаус: Я чув чотири.* *Д-р Петра Гілмар: Ну, насправді я лише наполовину єврейка.* (ДХ, URL)
62.	*Dr. House: Need the lawyer.* *Vogler: Who'd you kill?* *Dr. House: Nobody, but it's not even lunch***.** (DH, URL)	*Лікар Хаус: Потрібен адвокат.* *Фоглер: Кого ти вбив?* *Лікар Хаус: Нікого, але ще навіть не обід***.** (ДХ, URL)
63.	*Dr. House: No. Did you see her shoes?* *Dr. Wilson: Her shoes? What, did your horoscope in Vogue tell you to avoid women wearing green shoes?* *Dr. House: The eyes can mislead, a smile can lie, but the shoes always tell the truth.*	*Д-р Хаус: Ти бачив її туфлі?* *Д-р Вілсон: Її туфлі? Що, гороскоп у журналі Vogue сказав, що тобі треба уникати жінок у зелених туфлях?* *Д-р Хаус: Очі можуть обманювати, посмішки можуть брехати, але туфлі завжди кажуть правду!*

№	Текст оригіналу	Текст перекладу
	Dr. Wilson: They were Prada, which means she has good taste. *Dr. House: They were not Prada. You wouldn't know Prada if one stepped on your scrotum***.** (DH, URL)	*Д-р Вілсон: Це Prada. А це означає, що має гарний смак.* *Д-р Хаус: Це не Prada! Ти б не впізнав "Prada", навіть якби ними наступили тобі на мошонку***.** (ДХ, URL)
64.	*Dr. House: Now I'm not a baby expert, but I'm pretty sure they're not supposed to shrink***.** (DH, URL)	*Д-р Хаус: Я, звичайно, не великий фахівець у дітях, але я майже впевнений, що вони не повинні зменшуватися.* (ДХ, URL)
65.	*Dr. House: So I'm the guy, but you want the other guy, who by definition can never be the guy.* (DH, URL)	*Д-р Хаус: Тож я той самий, але тобі потрібен інший, який, за визначенням, ніколи не зможе бути тим самим?* (ДХ, URL)
66.	*Dr. House: Start counting.* *[The patient takes his pulse]* *Dr. House: How many?* *Patient: 26.* *Dr. House: Okay, either you suck at math, or you're going to die in two seconds.* *[A moment passes, and nothing happens]* *Dr. House: You suck at math.* (DH, URL)	*Д-р Хаус: Починай рахувати. (Пацієнт рахує пульс) Скільки?* *Пацієнт: 26.* *Д-р Хаус: Добре. Або ти не тямиш у математиці, або помреш через дві секунди. (Через дві секунди) Не тямиш у математиці.* (ДХ, URL)
67.	*Dr. House: What would you prefer – a doctor who holds your hand while you die or one who ignores you while you get better? I suppose it would particularly suck to have a doctor who ignores you while you die.* (DH, URL)	*Д-р Хаус: Кого б ти вибрав, лікаря, який буде тримати твою руку, коли ти будеш помирати, чи лікаря, що не буде звертати на тебе уваги, коли тобі ставатиме краще? І, думаю, було б зовсім огидно, якби лікар не не звертав на тебе уваги, коли ти вмираєш.* (ДХ, URL)
68.	*Dr. House: You see that? They all assume I'm a patient because of this cane.* *Dr. Wilson: Then why don't you put on a white coat like the rest of us?* *Dr. House: I don't want them to think I'm a doctor.* (DH, URL)	*Д-р Хаус: Бачиш? Вони вважають мене пацієнтом через цю тростину.* *Д-р Вілсон: Ну, так надягни білий халат як всі інші.* *Д-р Хаус: Я не хочу, щоб вони вважали, що я лікар***.** (ДХ, URL)
69.	*Dr. House: You value our friendship more than your ethical responsibilities?* *Dr. Wilson: Our friendship is an ethical responsibility.* (DH, URL)	*Д-р Хаус: Ти цінуєш нашу дружбу більше за свої етичні зобов'язання.* *Д-р Вілсон: Наша дружба є етичним зобов'язанням***.** (ДХ, URL)
70.	*DR. HOUSE: You're a dentist. Nitrous oxide poisoning, which means you're either dipping into your own supply, or you've got a bad valve in the office. Laughing gas rehab's probably more expensive than the plumber. Meanwhile, get yourself some B12***.** (DH, URL)	*Д-р. ХАУС: Ви стоматолог. Отруєння закисом азоту означає, що ви або занурюєтеся у власні запаси, або у вас поганий клапан в офісі. Реабілітація від веселящого газу, ймовірно, дорожча, ніж сантехніка. Тим часом прийміть В12.* (ДХ, URL)
71.	*Dr. House: [to Georgia] I'm sorry, but the fact that the sexual pleasure center of your cerebral cortex has been over-stimulated by spirochetes is a poor basis for a relationship. Learned that one the hard way.* (DH, URL)	*Д-р Хаус (Джорджія): Перепрошую, але той факт, що центр сексуального задоволення кори вашого головного мозку був надмірно стимульований спірохетами… Це погана основа для стосунків. Я знаю це з власного досвіду.* (ДХ, URL)
72.	*Dr. House: Everybody lies.* *Dr. Cameron: Dr. House doesn't like dealing with patients.* *Dr. Foreman: Isn't treating patients why we became doctors?* *Dr. House: No, treating illnesses is why we became doctors.* (DH, URL)	*Д-р Хаус: Всі брешуть.* *Лікар Хаус не любить спілкуватися з пацієнтами.* *Д-р Форман: Хіба лікування пацієнтів не те, навіщо ми стали лікарями?* *Д-р Хаус: Ні, лікування захворювань – ось чому ми стали лікарями.* (ДХ, URL)
73.	*Dr. House: Patients always want proof. We're not making cars here, we don't give guarantees***.** (DH, URL)	*Д-р Хаус: Пацієнти завжди хочуть доказів, ми тут не автомобілі робимо, ми не надаємо гарантій.* (ДХ, URL)
74.	*Dr. Wilson: [referring to babies] I'm still amazed you're actually in the same room with a patient.* *Dr. House: People don't bug me until they get teeth.* (DH, URL)	*Д-р Вілсон: Я все ще здивований, що ти взагалі перебуваєш в одній кімнаті з пацієнтом.* *Д-р Хаус: Люди не дратують мене, доки у них не виростають зуби.* (ДХ, URL)
75.	*Dr. Wilson: Do you know your phone's dead? Do you ever recharge the batteries?*	*Вілсон: Ти знаєш, що твій телефон здох? Ти хоч іноді його заряджаєш?*

№	Текст оригіналу	Текст перекладу
	Dr. House: They recharge? I just keep buying new phones. (DH, URL)	*Хаус: Їх можна заряджати? А я просто купував новий.* (ДХ, URL)
76.	*DR. WILSON: Nobody's perfect.* *DR. HOUSE: Mother Theresa**?*** (DH, URL)	*Д-р ВІЛСОН: Ніхто не ідеальний.* *Д-р ХАУС: Мати Тереза**?*** (ДХ, URL)
77.	*Dr. Wilson: We're discussing your new patient.* *Dr. House: Must be a boring discussion, considering that I haven't accepted a new patient.* (DH, URL)	*Д-р Вілсон: Ми обговорювали твого нового пацієнта.* *Д-р Хаус: Має бути нудно обговорювати те, чого немає, тому що я не погоджувався брати нового пацієнта.* (ДХ, URL)
78.	*Father: What is your problem?* *Dr. House: Bum leg, what's yours**?*** (DH, URL)	*Мр. Фостер: Та що з вами не так?* *Д-р Хаус: Хвора нога. А що з вами?* (ДХ, URL)
79.	*FOREMAN: You shouldn't be alone right now. You're bleeding**.*** (DH, URL)	*ФОРМАН: Ти не повинен бути зараз сам. Ти стікаєш кров'ю.* (ДХ, URL)
80.	*Foreman: I thought «everybody lies».* *Dr. House: Truth begins in lies. Think about it.* *Foreman: (House leaves) That doesn't mean anything, does it?* (DH, URL)	*Д-р Форман: Я думав, «всі брешуть».* *Д-р Хаус: Правда починається на брехні. Подумай про це.* *Д-р Форман: (Хаус йде) Це ж нічого не означає, так**?*** (ДХ, URL)
81.	*HOUSE: What about a child molester? Certainly not a good guy, but he didn't kill anybody. Maybe he can get antibiotics, but no MRIs. What about you? What medical care should you be denied for being a car thief**?*** (DH, URL)	*ХАУС: А як щодо розбещувача дітей? Звичайно, не дуже хороший хлопець, але він нікого не вбив. Можливо, він може отримати антибіотики, але без МРТ. Що з вами? У якій медичній допомозі вам слід відмовити, якщо ви викрадаєте автомобіль**?*** (ДХ, URL)
82.	*House: You can have all the faith you want in spirits, and the afterlife, and heaven and hell, but when it comes to this world, don't be an idiot. Cause you can tell me you put your faith in God to get you through the day, but when it comes time to cross the street, I know you look both ways**.*** (DH, URL)	*Д-р Хаус: Ви можете скільки хочете вірити, в духів і посмертне життя. І рай, і пекло. Але коли справа заходить про цей світ, не будьте ідіоткою. Ви можете казати мені, що довіряєтесь Богові, щоб прожити день. Але коли ви переходите дорогу, я знаю — ви дивитеся в обидва боки**.*** (ДХ, URL)
83.	*House: You know me. Hostility makes me shrink up like a.... I can't think of a non-sexual metaphor.* (DH, URL)	*Д-р Хаус: Ти мене знаєш. Коли до мене ставляться вороже, я зіщулююсь як... е-е-е... Не можу придумати метафору, не пов'язану з сексом**.*** (ДХ, URL)
84.	*House: [sticks the patient in the thigh] You are healed. Rise and walk**.*** *Jeff: Are you insane?* *House: In the Bible, they just say, "Yes, Lord" and then start right on in with the praising.* (DH, URL)	*Хаус: Ти зцілений! Устань та йди**!*** *Пацієнт: Ви збожеволіли?* *Хаус: У Біблії вони зазвичай відповідають «Так, Господи!», а потім переходять до хвали.* (ДХ, URL)
85.	*HOUSE: Go forth and scan his neck.* *CHASE: His neck?* *HOUSE: Or repeat everything I say in question form.* (DH, URL)	*Д-р ХАУС: Вийди і просканій йому шию.* *Д-р ЧЕЙЗ: Шию?* *Д-р ХАУС: Або повтори все, що я говорю, у формі запитання.* (ДХ, URL)
86.	*Jeff: What did you do?* *House: No, what did you do, LORD?* (DH, URL)	*Пацієнт: Що ви зробили?* *Хаус: Не так. Що ти зробив, ГОСПОДИ?* (ДХ, URL)
87.	*Lucas Palmero: This is a good hospital?* *Dr. House: Depends what you mean by "good". [looks around] I like these chairs.* (DH, URL)	*Люк: Це гарна лікарня?* *Д-р Хаус (оглядається по сторонах): Дивлячись що ви маєте на увазі під словом «гарна»? Крісла тут зручні**.*** (ДХ, URL)
88.	*Lucille: I'm not pregnant.* *Dr. House: Sorry, you don't get to make that call unless you have a stethoscope. Union rules**.*** (DH, URL)	*Пацієнтка: Я не вагітна.* *Лікар Хаус: Вибачте, але ви не можете зробити такий висновок, якщо у вас немає стетоскопа. Правила профспілки.* (ДХ, URL)
89.	*Lucille: This is what a woman is supposed to look like. We're not just skin and bones – we have flesh. We have curves.* *Dr. House: You have little people inside you**.*** (DH, URL)	*Пацієнтка: Так має виглядати жінка. Ми не просто кістки та шкіра. У нас є тіло. У нас є вигини.* *Д-р Хаус: Ви маєте маленьких людей всередині**!*** (ДХ, URL)
90.	*Nun: Sister Augustine believes in things that aren't real.* *Dr. House**:** I thought that was a job requirement for your people.* (DH, URL)	*Черниця: Мені треба поговорити з Вами, Лікаре Хаусе. Сестра Августина вірить у те, чого нема.* *Д-р Хаус: Я думав, це ваш посадовий обов'язок**.*** (ДХ, URL)

№	Текст оригіналу	Текст перекладу
91.	*Orange Patient: What's that? What are you doing?* *House: Painkillers.* *Orange Patient: Oh, yeah. For you, for your leg.* *House: No, 'cause they're yummy.* (DH, URL)	*Помаранчевий пацієнт Що це? Що ви робите?* *Д-р Хаус: (приймаючи вікодін) Болезаспокійливі.* *Помаранчевий пацієнт: Ага, для вас, для вашої ноги.* *Д-р Хаус: Ні, це тому, що вони смачні***.** (ДХ, URL)
92.	*Patient's Mother: How can you just sit there?* *Dr. House: If I eat standing up, I spill***.** (DH, URL)	*Мати пацієнта: Як ви можете просто сидіти тут?* *Д-р Хаус: Якщо я їм стоячи, я проливаю.* (ДХ, URL)
93.	*Rebecca Adler: I just want to die with a little dignity.* *Dr. House: There's no such thing! Our bodies break down, sometimes when we're 90, sometimes before we're even born, but it always happens and there's never any dignity in it. I don't care if you can walk, see, wipe your own ass. It's always ugly — always! We can live with dignity — we can't die with it.* (DH, URL)	*Ребекка: Я просто хочу померти хоч із невеликою гідністю.* *Д-р Хаус: Так не буває! Наші тіла ламаються, іноді, коли нам 90, іноді до народження, і це завжди трапляється, і в цьому немає гідності. Мені начхати, чи можете ви ходити, бачити, витирати власну дупу. Це завжди огидно – завжди! Ви можете жити з гідністю, але ви не можете померти з нею***.** (ДХ, URL)
94.	*Ronald: I assume House is a great doctor.* *Dr. Chase: Why would you assume that?* *Ronald: Because, uh, when you're that big a jerk you're either great or unemployed***.** (DH, URL)	*Чоловік пацієнтки: Думаю, Хаус чудовий лікар.* *Д-р Чейз: А чому ви так вважаєте?* *Чоловік пацієнтки: Тому що такий виродок може бути генієм, або безробітним***.** (ДХ, URL)
95.	*Sebastian: Every minute four people die of TB.* *Dr. House: Wow, how can you sleep at night?* *Sebastian: There's people dying in Africa of a disease that we cured over...* *Dr. House: Yeah, I know, I saw the concert. Seriously, let's say you sleep six hours, that means every night you kill 1440 people. I guess you gotta get some sleep, but come on, if you'd stayed up another ten minutes you could have saved forty lives.* (DH, URL)	*Д-р Чарльз: Щохвилини чотири людини вмирають від туберкульозу.* *Д-р Хаус: Ух, як же ви спите ночами?* *Д-р Чарльз: Ці люди вмирають в Африці від хвороби, яку ми навчилися виліковувати вже...* *Д-р Хаус: Так, я знаю. Бачив. Серйозно, скажімо, ви спите по шість годин, отже, щоночі ви вбиваєте… 1440 людей. Думаю, спати вам все-таки треба, але зачекайте, якщо ви спатимете на 10 хвилин менше, то це врятує 40 життів***!** (ДХ, URL)
96.	*Sister Augustine: Why is it so difficult for you to believe in God?* *House: What I have difficulty with is the whole concept of belief. Faith isn't based on logic and experience.* *Sister Augustine: I experience God on a daily basis...and the miracle of life all around--the miracle of birth, the miracle of love. He is always with me.* *House: Where is the miracle in delivering a crack-addicted baby? Hmm***?** (DH, URL)	*Черниця: Невже для вас так складно повірити в Бога?* *Д-р Хаус: Мені складно прийняти саму концепцію віри. Віра не ґрунтується на логіці або відчуттях.* *Черниця: Я відчуваю Бога щодня. І загальне чудо життя. Чудо народження. Чудо любові! Він завжди зі мною!* *Д-р Хаус: І де ж чудо у виношуванні дитини-наркомана?* (ДХ, URL)
97.	*Stacy: If Chase screwed up so badly, why didn't you fire him?* *Dr. House: He has great hair.* *Stacy: What are you hiding?* *Dr. House: I'm gay. Oh, that's not what you meant. It does explain a lot, though: no girlfriend, always with Wilson, obsession with sneakers***...** (DH, URL)	*Стейсі: Якщо Чейз так облажався, чому ти його не звільнив?* *Д-р Хаус: У нього волосся красиве.* *Стейсі: Ти щось приховуєш?* *Д-р Хаус: Я гей. А-а, ти не це мала на увазі. Але подумай, це пояснює: у мене немає подружки, я завжди з Вілсоном, ношу кеди ...* (ДХ, URL)
98.	*Stacy: Our relationship is like an addiction. It's... like...* *Dr. House: Really good drugs?* *Stacy: No, it's like... vindaloo curry.* *Dr. House: Okay, sure...* *Stacy: Really, really hot Indian curry they make with red chili peppers.* *Dr. House: I know what it is! Didn't think it was addictive.* *Stacy: You're abrasive and annoying and come on way too strong, like... vindaloo curry. When you're crazy about curry, that's fine, but, no matter how much you love curry, you have too much of it, it takes the roof of your mouth off. And then you never*	*Стейсі: Наші стосунки... Вони як залежність... Вони як...* *Хаус: ...справді хороші наркотики?* *Стейсі: Ні, вони як каррі Віндалу.* *Хаус: Так, звісно.* *Стейсі: Дуже гострий індійський каррі, в який кладуть червоний перець чилі.* *Хаус: Я знаю, що таке. Не знав, що він спричиняє залежність.* *Стейсі: — Ти різкий, дратівливий і б'єш наповал, як… Каррі «Віндалу». Коли божеволієш по карі, це нічого. Але неважливо, наскільки сильно ти любиш карі, якщо його дуже багато, ти просто спалиш собі все небо. І після цього не захочеш бачити каррі ще дуже довго. Але*

№	Текст оригіналу	Текст перекладу
	want to see curry for a really, really long time, but you wake up one day, and you think... God, I really miss curry. (DH, URL)	*ти прокидаєшся одного прекрасного дня і думаєш: «Боже, я так скучила за карі»* **...** (ДХ, URL)
99.	*Eve: Abortion is murder.* *Dr. House: True. It's a life and you should end it.* *Eve: Every life is sacred.* *Dr. House: Come on, talk to me don't quote me bumper stickers.* *Eve: It's true.* *Dr. House: It's meaningless.* *Eve: It means that every life matters to God.* *Dr. House: Not to me, not to you. Judging by the number of natural disasters, not to God either.* (DH, URL)	*Пацієнтка: Аборт – це вбивство.* *Д-р Хаус: Вірно. Це життя і ти маєш його перервати.* *Пацієнтка: Будь-яке життя священне.* *Д-р Хаус: Перестань. Говори зі мною, не цитуй наклейки на бампери.* *Пацієнтка: Це правда.* *Д-р Хаус: Це безглуздо.* *Пацієнтка: Це означає, що будь-яке життя важливе для бога.* *Д-р Хаус: Але не для мене і не для тебе. Судячи з кількості природних катастроф, і для бога теж.* (ДХ, URL)
100	*HOUSE: Differential diagnosis for resurrection – go.* (DH, URL)	*Д-р Хаус: Диференціальна діагностика на воскресіння – вставай та йди.* (ДХ, URL)

SUMMARY

This thesis focuses on the study of the forms of the irony and sarcasm, their application in the English-speaking television discourse, as well as the ways of translating their varieties into Ukrainian. This phenomenon is an integral part of everyday life, as the means of comic reflect the realities of life and give the opportunity to express oneself, to endure certain events.

The relevance of the work consists in the need to satisfy the increased attention of modern linguistics to the study of the means of expressing irony and sarcasm in English-language television discourse. In addition, it is also important to study the use of translation tactics and transformations necessary to keep irony and sarcasm in the text understandable for the recipient.

A considerable number of techniques and linguistic means are used to create a comic effect. The realization and further existence of a joke is possible only if certain rules of its use are observed. Understanding of the comic by the recipients is usually complicated by numerous extra-linguistic factors.

Television discourse, undoubtedly, has taken the leading position in terms of the degree of influence on the audience, being a huge influence on the peculiarities of human perception of the world. Accordingly, works of cinematography become the object of study of a number of sciences, including linguistics and translation studies.

The purpose and objectives of the study: The purpose of the qualification work is a comprehensive analysis of the linguistic means of irony and sarcasm in English film discourse, and the subject of the study is their varieties and means of translation into Ukrainian.

To achieve the purpose of the work, the author set himself the following objectives:

1) to consider the linguistic features of television discourse as a linguistic problem;

2) to study the translation peculiarities of reproducing the linguistic features of television discourse;

3) to analyze and systematize approaches to the linguistic study of the means of expressing irony, sarcasm and their various classifications;

4) identify the main linguistic means of expressing irony and sarcasm in the TV series "Doctor House";

5) illustrate the above-mentioned means of expression with relevant examples from the TV series "Doctor House", give a linguistic description of the characteristic phenomena of English-language television discourse;

6) evaluate the use of translation transformations to preserve the comic functions of irony and sarcasm in English-language television discourse.

7) to determine the ways of equivalent reproduction of irony and sarcasm in the English-language television discourse in Ukrainian;

The object of the study is the linguistic means of irony and sarcasm in English film discourse, and **the subject of the study** is their varieties and means of translation into Ukrainian.

The material for the study was a list of 100 examples, collected by the method of sampling from the TV series "Doctor House".

The scientific novelty of the results certainly lies in a systematic description of linguistic means of expressing irony and sarcasm on the basis of the TV series "Doctor House" and in the description of translation difficulties faced by the translator of television English discourse when translating irony and sarcasm.

Practical significance of the obtained results. The results of the study can be used in the preparation of students for practical classes in the discipline "Theories and practices of literary discourse translation", as well as in writing more thorough works

Thus, based on the study, the following conclusions can be drawn.

Television discourse considers the linguistic means by which the author conveys the idea and has the necessary impact on the audience. The study of examples of irony and sarcasm allows to realize the full transfer of the author's idea and comic effect, as well as to identify ways to preserve the linguistic and extra-linguistic features of humor of a particular nation.

Despite the wide variety of functions of sarcasm and irony, the main function should be considered social and communicative, because thanks to sarcasm and other forms, scriptwriters can describe in more detail the characters, relationships between them, characters and the state of society. Sometimes one sarcastic or ironic statement can replace several lines of text, which, in conditions of limited time on air, is important.

It should also be noted that the comic forms are widely used in television series in order to create a humorous situation to entertain viewers, as well as to reveal fully the characters of the protagonists, or their relationships.

Practical conclusions on the ways of translating English forms of comic can be used in classes of translation practice and foreign language learning in the form of examples of successful variants created by professional translators, as well as for the development of skills of future specialists.

The analysis of linguistic means of creating irony and sarcasm in the series "Doctor House" has shown that among the means in the series absolutely prevails ironically marked vocabulary (40%), which refers to lexical and stylistic means. Such logical and semantic means as pun (7%), such paraverbal means as intonation (6%), such syntactic and stylistic means as antithesis for interrogative sentences (4% each) are relatively common. Such lexical and stylistic means as stylistically colored vocabulary (3%), such logical and semantic means as paradox (3%), alogism, paraphrase, metaphor, comparison and meiosis (2% each), such syntactic and stylistic means as epimona, paraphrase and subjunctive mood (2% each), as well as such paraverbal means as pauses and glances (2% each) are rare. In rare cases, there are such logical and semantic means as antiphrasis, metonymy, personification and litota, such syntactic and stylistic means as anaphora, asyndeton, epiphora, silence, inversion and prolepsis, as well as paraverbal means such as laughter and gestures (1% each).

In general, the linguistic means of creating sarcasm in the series are dominated by lexical and stylistic, among which the most frequent is ironically marked vocabulary. The average frequency was demonstrated by logical-semantic and syntactic-stylistic means. Among the logical and semantic means the most frequent are

pun and paradox, and among the syntactic and stylistic means - interrogative sentences and antithesis. The least frequent are paraverbal linguistic means. Among them, sarcastic intonation prevails.

In general, it was determined that in the translation of irony and sarcasm in the series "Doctor House" grammatical transformations are most common. Their number was more than half of all the analyzed transformations. Most often they are represented by grammatical permutations, literal translation and omission. Lexical transformations and lexico-grammatical transformations occur with similar frequency. Lexical transformations are mostly represented by the transformation of differentiation of meaning. In general, among lexical transformations lexical-semantic ones prevail over formal ones. Among lexico-grammatical transformations the most frequent is the holistic transformation.

It has been concluded that in the vast majority of cases the means of expressing irony and sarcasm are preserved in translation, i.e. they are reproduced by similar Ukrainian means. In minority of cases they cannot be preserved, and the ironic marking is lost completely or partially.

When translating, a specialist should focus not only on the form, but also on the content, often implicit, i.e. hidden, context and other extra-linguistic factors that, on the one hand, can complicate the translation process, and on the other hand, help to understand the situation.